

ŞANLIURFA İLİ BOZOVA İLÇESİ

YASLICA BELDESİ AĞZI

DR. OSMAN TÜRK

ŞANLIURFA İLİ BOZOVA İLÇESİ
YASLICA BELDESİ AĞZI

DR. OSMAN TÜRK

Kitabın Adı : ŞANLIURFA İLİ BOZOVA İLÇESİ YASLICA BELDESİ AĞZI
Yazar : Dr. Osman TÜRK
Kapak : Ceyda ŞEREFLİOĞLU
Mizanpaj : Deniz ASİL

Geliştirilmiş 2. Baskı : Mart 2024 ANKARA

Yayın Koordinatörü : Ceyda ŞEREFLİOĞLU
Yayın Yönetmeni : Selva ALİM
e-ISBN : 978-625-6705-60-9
Yayın No : 2471

© Dr. Osman TÜRK

Tüm hakları yazarına aittir. Yazarın izni alınmadan kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması yapılamaz. Yalnızca kaynak gösterilerek kullanılabilir.

SONÇAĞ AKADEMİ

İstanbul Cad. İstanbul arşısı No.: 48/49 İskitler 06070 ANKARA

T / (312) 341 36 67 - GSM / (533) 093 78 64

www.soncagyayincilik.com.tr

soncagyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 47865

BASKI VE CİLT MERKEZİ

UZUN DİJİTAL MATBAA, SONÇAĞ YAYINCILIK MATBAACILIK TESCİLLİ MARKASIDIR.

İstanbul Cad. İstanbul arşısı No.: 48/48 İskitler 06070 ANKARA

T / (312) 341 36 67

www.uzundijital.com

uzun@uzundijital.com

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	v
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	vi
GİRİŞ	1
Yaslıca Beldesi Hakkında	1
Çalışmanın Amacı ve Yöntemi	7
1. FONETİK	9
1.1. ÜNLÜLER	9
1.2. ÜNSÜZLER	14
SES OLAYLARI	19
2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu	19
2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	19
2.3. Ünsüz Benzeşmesi	20
2.4. Tonlulaşma	20
2.5. Sızıcılaşma	21
2.6. İkizleşme	22
2.7. Göçüşme (Yer Değiştirme / Metatez)	23
2.8. /ŋ/ Ünsüzünün Korunması	23
2. MORFOLOJİ	25
2.1. YAPIM EKLERİ	25
2.1.1 Fiilden Fiil Yapım Ekleri	25
2.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri	25
2.1.3. İsimden İsim Yapım Ekleri	26
2.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri	27

2.2. ÇEKİM EKLERİ	27
2.2.1. İsim Çekim Ekleri	27
2.2.1.1. Çokluk Eki	27
2.2.1.2. İyelik Ekleri	27
2.2.1.3. Hâl Ekleri	28
2.2.1.3.1. Yalın Hâl	28
2.2.1.3.2. Yükleme Hâli	28
2.2.1.3.3. Yönelme Hâli	29
2.2.1.3.4. Bulunma Hâli	30
2.2.1.3.5. Ayrılma Hâli	30
2.2.1.3.6. İlgi Hâli	31
2.2.1.3.7. Vasıta Hâli	31
2.2.1.3.8. Eşitlik Hâli	32
2.2.1.4. Soru Eki	32
2.2.2. Fiil Çekim Ekleri.....	32
2.2.2.1. Kip Ekleri.....	32
2.2.2.1.1. Haber Kipleri	32
2.2.2.1.1.1. Duyulan Geçmiş Zaman	32
2.2.2.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman	33
2.2.2.1.1.3. Şimdiki Zaman.....	33
2.2.2.1.1.4. Geniş Zaman	34
2.2.2.1.1.5. Gelecek Zaman	34
2.2.2.1.2. Dilek Kipleri	35
2.2.2.1.2.1. Gereklilik Kipi	35
2.2.2.1.2.2. İstek Kipi.....	35
2.2.2.1.2.3. Şart Kipi.....	35
2.2.2.1.2.4. Emir Kipi	35
2.2.2.2. Şahıs Ekleri	35
METİNLER	37
SÖZLÜK.....	119
SONUÇ	123
KAYNAKÇA	127
HARİTALAR.....	130

N SÖZ

Ağız alışmaları, millî değerlerimizin başında gelen Türkçemizin zenginliğinin ortaya çıkarılmasına katkıda bulunan çalışmalardandır. Anadolu toprakları içerisinde her yörenin kendine özgü konuşma biçimi bulunmaktadır. Konuşma farklılıklarının mevcut olması, aynı zamanda kültürel çeşitliliğin bir göstergesidir. Ağız olarak adlandırılan bu farklılıklar, sadece ses ve şekil yapısında değil söz varlığında da kendini gösterir. Dolayısıyla yapılan çalışmaların detaylı olması bu noktada önem taşımaktadır. Türk dilinin önemli alanlarından biri olan ağız çalışmaları, incelenen yörenin ses bilgisi, şekil bilgisi, söz dizimi ve söz varlığına dair bizlere önemli bilgiler sunar. Bu alışma, *fonetik*, *morfoloji*, *metinler*, *sözlük* ve *sonuç* olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. *Fonetik* bölümünde seslerle, *morfoloji* bölümünde eklerle ilgili bilgilere, *metinler* bölümünde ses kayıtlarının transkribe edilmiş metinlerine, *sözlük* bölümünde ölçünlü Türkçede farklı biçimde kullanılan sözcüklerin anlamlarına ve kullanıldıkları örnek cümlelere, *sonuç* bölümünde ise ulaşılan verilerle ilgili çıkarımlara yer verilmiştir.

Bu alışma ile alana katkıda bulunmayı amaçladım ve bu çalışmanın amaca hizmet etmiş olduğuna inanmaktayım. Bu zorlu süreçte desteklerini esirgemeyen Bozova Kaymakamlığına ve Bozova Belediyesine teşekkürü borç bilirim. Eksikliklerin hoş görülmesini temenni ediyorum.

OSMAN TÜRK
2024 şANLIURFA

Transkripsiyon İşaretleri¹

1. Ünlüler

ā: uzun a ünlüsü

á: a-e arası ünlü

é: e-i arası ünlü

ē: uzun e ünlüsü

ī: uzun ı ünlüsü

í: ı-i arası ünlü

î: uzun i ünlüsü

ō: uzun o ünlüsü

ó: o-ö arası ünlü

ú: u-ü arası ünlü

û: uzun ü ünlüsü

2. Ünsüzler

h: art damak ünsüzü

Ç: ç-c arası ünsüz

H: k-h arası ünsüz

K: k-g arası ünsüzü

k: arka damak k'si

ŋ: damak ünsüzü

P: p-b arası ünsüz

T: t-d arası ünsüz

S: z-s arası ünsüz

ʕ²: Gırtlak ünsüzü

-
- 1 Ahmet Bican Ercilasun'un teklif ettiği çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri esas alınmıştır: Ahmet Bican Ercilasun, Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri, Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni, TDK Yayınları, Ankara 1999, s. 46-48.
 - 2 Gırtlak ünsüzü karşılığı olarak ʕ işareti kullanılmıştır. Bu işaret dikkate alınan transkripsiyon sisteminin dışındadır.

GİRİŞ

Şanlıurfa ili Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan ve farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan bir şehirdir. Şehrin kültürel fonksiyonu ile birlikte konum olarak bir geçiş yolu üzerinde bulunması da ön plana çıkan özelliklerden biridir.

“Yüzyıllarca ticaret kervanlarının kullandığı bir rota olmakla birlikte Doğu ile Batı kültürleri arasında bir köprü vazifesi gören İpek Yolu güzergâhında yer alan Şanlıurfa, farklı uygarlıkların kesiştiği bir yer olmuştur. 1094 yılında Selçuklu topraklarına dâhil olan Urfa, 1098’de Haçlı Kontluğunun idaresi altına girmiştir. Daha sonra Eyyubi, Memluk, Türkmen aşiretleri, Timur Devleti, Akkoyunlular, Dulkadirbeyliği, Safevilerin egemenliği altına giren Urfa, 1516’da Osmanlı topraklarına katılmıştır. 1919 yılında önce İngilizlerin, sonrasında ise Fransızların işgaline uğrayan Urfa, 11 Nisan 1920’de milli mücadelesini vererek işgalden kurtulmuş ve cumhuriyetten sonra 1924’te il olmuştur.” (Güneş, 2020: 244).

Bozova ise Şanlıurfa’ya bağlı olan bir ilçedir. İlçenin Atatürk Barajı’na yakın olması bu yöreyi hareketlendiren bir husus olmuştur. Etnik yapı anlamında Bozova ve çevresinde Türkmen yerleşimlerini görmek mümkündür. İlçe Halfeti, Suruç ve Hilvan ilçeleriyle çevrili olup Atatürk Barajı’na yakın bir mesafede yer almaktadır.

Yaslıca Beldesi Hakkında

Yaslıca Beldesinin Coğrafi Konumu

Yaslıca, Şanlıurfa’nın Bozova ilçesine bağlı bir belgedir. Şanlıurfa-Ardıyaman karayolu üzerinde yer almaktadır. 1991 yılında belde olmuştur. Doğusunda Arıkök köyü, batısında Tutluca köyü, güneyinde Kepirce köyü kuzeyinde Atatürk Barajı ile çevrilidir. Belde, ormanlık ve düz ovalık alanlardan oluşmaktadır.

Yaslıca Beldesinin Coğrafi Özellikleri ve Ekonomi

“Hububat başta olmak üzere kavun, karpuz, domates, biber, pamuk ve şeker pancarına ek olarak Kıraçlık alanlarda zeytin ve antep fıstığı yetiştirilmektedir. Beldenin kuzeyinde baraj göleti ve ormanlık tepeler mevcuttur. Yerleşim alanı hafif engebelerlidir. Ancak tarım alanları oldukça düz ve sade bir yapı gösterir. Mahallenin kuzey ve doğu tarafındaki kıraçlık alanlarda Urfa fıstığı ve zeytin üretimi, güney kısmındaki düzlük alanda ise sulu tarım yapılmaktadır. Hububat başta olmak üzere karpuz, pamuk, mısır, biber, susam ve şeker pancarı yetiştirilmektedir.” (Vikipedi Özgür Ansiklopedi, Yaslıca maddesi)

İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılık faaliyetlerine dayanmaktadır.

Yaslıca’da Gap projesi ile birlikte sulama imkânları gelişmiş ve sulu tarıma geçilmiştir. Pamuk, antep fıstığı, hububat gibi tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Böylelikle tarımın daha da geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Yaslıca Beldesinin İklimi ve Bitki Örtüsü

Yaslıca’da karasal iklim hüküm sürmekte olup yaz mevsimi oldukça sıcak ve kurak, kış mevsimi ise yağışlı bir şekilde geçmektedir. Dağlık ve engebeli bir yeryüzü şekline sahip olan Yaslıca’da step bitki örtüsü hâkimdir.

Yaslıca Beldesinin Etnik Yapısı

Yaslıca beldesindeki halkın Türkmen olması nedeni ile Türkçe konuşmakta, Arıkök mahallesindeki halk ise Türkçenin yanı sıra Kürtçe de konuşmaktadır (Aslan-Akan-Pekmez, 2020: 45). Yaslıca beldesinde Türkmen ve Kürt nüfus bir arada yer almaktadır. Bununla birlikte Yaslıca nüfusunun çoğunluğunu Türkmenlerin oluşturması beldenin dil özelliklerinin incelenmesini daha ehemmiyetli kılmıştır.

Güneydoğu Anadolu bölgesi birçok medeniyetin bulunduğu bir konum olmuş ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Ancak tarih boyunca Şanlıurfa ve Kahramanmaraş civarında yoğun bir Türkmen göçü yaşanmıştır. Anadolu’ya ilk Türk akınları, 1071 Malazgirt Savaşı ile başlamıştır. Güneydoğu Anadolu bölgesinde Rumkale’nin (Halfeti) çevresinde bulunan Samsat, Kahta, Ayıntap (Gaziantep), Maraş gibi yerler de fethedilmiştir (Karadeniz, 1999: 427-428).

“Diğer Oğuz boylarında olduğu gibi kaynaklarda XIV. yüzyıla kadar Beydili’nin adına pek rastlanmamaktadır. Ancak bunlardan önemli bir kolun

Selçuklu İmparatorluğu'nun kuruluşunda rol oynadıkları ve Anadolu'nun fet-hine katıldıkları muhakkaktır. Selçuklu fütühatına katılmayan kollar ise Ho-rasan'da Sultan Sencer'i yenen Oğuzlar'a mensup teşekküller arasında yer al-mış ve Moğol istilâsı üzerine de Azerbaycan ve Doğu Anadolu'ya, daha sonra da Suriye'ye göç etmişlerdir. Suriye'deki Beydililer Bozok kolunun önemli boylarından biri olmuş, bu koldan bir boy İran'a giderek Safevî Devleti'nin kurulmasında rol oynarken diğerleri Yeni İl ile Halep Türkmenleri içinde ve İç İl yöresinde yurt tutmuşlardır." (Halaçoğlu, 57).

Yaslıca Nüfusu

2023 verilerine göre Yaslıca mahallesi nüfusu (beldesine) bağlı Bozo-va, Şanlıurfa Yaslıca beldesinin nüfusu toplam 4.075 tir. Bu nüfusun 2.057'si erkek, 2.018'si kadındır (<https://www.nufusune.com/174091-sanliurfa-bozo-va-yaslica-mahallesi-nufusu>).

Yaslıca Ağzı

Dilin kendine mahsus gereksinimleri ve koşulları ile kendi çevresini ve yönünü belirler (Türk, 2020: 323). Oğuzların çeşitli nedenlerden dolayı batıya göç etmesi ve Anadolu'ya geldikleri yerleri Türkleştirmeleri siyasi, sosyal ve dil açısından da bazı değişiklikleri beraberinde getirmiştir (Türk-Koç, 2021: 6).

Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazı dili oluşumu yeni olduğu için batıya göç eden Oğuz boyları kendi ağız özelliklerini eserlere yansıtmışlardır (Koç, 2020: 56). Göç nedeniyle birçok Türk boyu Anadolu'ya yerleşmiş ve birtakım konuşma farklılıkları meydana gelmiştir. Anadolu'ya göçler Türk-lerin Anadolu'ya geldiği tarihten beri devam etmiş, özellikle 18. yüzyıldan itibaren çok sayıda Kırım, Kazak, Kırgız, Özbek, Uygur, Kumuk ve Karaçay Türk'ü Anadolu'nun çeşitli bölgelerine yerleşmiştir (Karahan, 2016: 317-318). Bu sebeple yazılan eserler genel ortak bir dille değil, yazıldığı kültür merkezinin ağzına göre şekillenmektedir (Erdem, 2006: 86). Eski Anado-lu Türkçesi döneminde oluşan bu yazı dilleri ağızların zeminini hazırlayan önemli bir etkidir. Yazı dili ile ağızlar arasında çok sıkı ve canlı bir ilişki mevcuttur (Buran, 2002).

Yazılı bir gelenek söz konusu olmadan meydana gelen konuşma özel-liklerindeki farklı şekiller, ağız olarak adlandırılır. Anadolu coğrafyasında yer alan her yörenin kendine has bir konuşma yapısı vardır. Ağızlar, değişimde

olduğu gibi zaman zaman da arkaik bazı özellikleri korumada da yazı diline göre daha elverişli bir ortama sahiptirler (Aral, 2022: 218). Nevşehir ağzı, Malatya ağzı, Erzurum ağzı, Uşak ağzı vb gibi. Söz konusu farklılıklar aynı il düzeyinde olduğu gibi aynı ilin köyünden köyüne ve ilçesinden ilçesine göre de değişiklik gösterebilmektedir.

Bir yörenin ağız özellikleri o yörenin tarihini, kültürünü, coğrafyasını, geleneklerini ve göreneklerini temsil eder. Buna bağlı olarak ağız özelliklerinin tespit edilmesi, aynı zamanda incelenen yörenin kültürel özelliklerini de tespit etmektir. O yöredeki ağız konuşan insanlar ise bu kültürü dil vasıtasıyla nesilden nesile aktarır. Dolayısıyla ağız özelliklerinin araştırılıp kayda geçirilmesi Türkoloji sahasında oldukça önemli bir yere sahip olup dil unsurunun da içerisinde yer aldığı mevcut kültürün muhafaza edilmesine katkıda bulunmaktadır. Ağız araştırmaları genel dil incelemeleriyle sıkı bir ilişki içindedir (Demir, 2012: 2).

Ağız çalışmalarının yapılması, konuşma özelliklerinin ve kültürünün kaybolmaması adına büyük bir önem taşımaktadır. Ancak günümüzde ulaşım ve haberleşme imkânlarının artması, ortak dilin yayılmasına ve ağız farklılıklarının azalmasına da neden olmuştur (Aksan, 1979: 145). Günümüzde haberleşme ve teknoloji alanındaki gelişmeler yörelere özgü olan söyleyiş farklılıklarına da etki etmiştir. Bu durumu engellemek için ağız özelliklerinin kayıt altına alınması oldukça önem taşımaktadır.

Canlı bir veri kaynağı olan ağızlar Türk dili sahasında önemli bir çalışma sahasını teşkil etmektedir. Bu bakımdan, işlenmemiş bir ağız, dil araştırmalarına mutlaka yeni katkılar sağlayacaktır (Ercilasun, 2009: 145-146). Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yapılan çalışmaların başlangıcının 1867 yılına kadar gittiği bilinmektedir (Korkmaz, 2005: 199-200).

ağız terimi, dilciler tarafından farklı biçimlerde tanımlanmıştır:

Ergin, ağız terimini şöyle tanımlamıştır: “Bir dilin bir şive içinde mevcut olan ve söyleyiş farklarına dayanan küçük kollarına, bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden ayrı olan konuşmalarına verdiğimiz addır” (2002: 10).

Gemalmaz’a göre ağız, “Bir dilin (langue) veya lehçesinin (dialecte) sınırları içinde, belli bölge veya topluluklara özgü sözlü anlatım yollarının bütünü”dür (2010: 331).

Ağız çalışmaları sadece dil malzemesi değil aynı zamanda disiplinler arası bir alana aittir. Çünkü bu malzeme içerisinde insanların yaşayış tarzı, inançları, değer yargıları vb. birçok alan mevcuttur. Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yüksek lisans ve doktora seviyesindeki araştırmaların yoğunlaşması 1970’li yıllara rastlar (Güler, 2012: 1837). Ayrıca bu tür çalışmaların mikro düzeyde yapılması, ortaya koyulan çalışmaların değerini daha da artıracaktır.

Ağız çalışmaları içerisinde söz varlığı hususu da büyük bir önem taşımaktadır. Sözlükler, hazırlanmış olduğu dilin “bütün” söz varlığını ihtiva eden eserlerdir (Akar, 2009: 218). Konuşma dilindeki fonetik farklılıklar sözcüklerin doğru anlaşılmasını engelleyebilir. Buna bağlı olarak yapılan ağız çalışmalarında sözlük hazırlanması bir gerekliliktir. Tarihî dönemlerde hazırlanmış bütün bu sözlüklerin söz malzemelerine ve hazırlanış tarzlarına bakılınca, Türkçenin sözlük tarihinin, aynı zamanda ağız sözlüğü tarihi olduğunu söyleyebiliriz (Akar, 2009: 6).

Ağız çalışmalarında sözlük bölümlerinin hazırlanması, çalışmayı oluşturan söz varlığını ortaya koymada niteliği artıracaktır. Önemi ve düzenlenme biçimi her geçen gün daha iyi anlaşılan bağlamsal sözlük ve dizin çalışmalarının teknolojinin sunduğu imkânların gelişmesiyle birlikte ağız araştırmalarında da uygulanması, bu araştırmaların önemli bir yönünü oluşturan ağız sözlüklerini daha kapsamlı, işlevsel ve bilimsel bir niteliğe kavuşturacaktır (Uysal, 2012: 58).

Şanlıurfa’nın Diyalektolojik Konumu

Karahan’a göre Tarsus (İçel), Ereğli, Konya merkez ilçesinin bazı yöreleri, Adana, Hatay, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adıyaman, Darende, Akçadağ, Doğanşehir (Malatya), Birecik, Halfeti (Urfa) ağızları Batı grubu ağızlarının 7. alt grubuna girmektedir (2014: 117).

İncelenen Yaslıca beldesinin ağız özellikleri, Karahan’a göre çoğunlukla doğu grubu ağızlarının özelliklerini taşımakla birlikte kısmen batı grubu ağızlarının özelliklerini de taşımaktadır.

Karahan’a göre batı grubu ağızlarının 7. alt grubunun özellikleri şöyledir:

1. Bu ağızlarda ilerleyici benzeşme, gerileyici benzeşmeden daha kuvvetlidir. Bu sebeple tek şekilli birçok ek uyuma tâbi olmuştur (varıdı, yaparқан).

2. "i > ê" değişmesi bütün Anadolu ağızlarında görülmekle beraber bu ağızlar kadar yoğun değildir (virmek).
3. "r, l" ünsüzleri önündeki ünlü türemesi hadisesi, bu ağızlarda düzenli ve kurallıdır (ilimon).
4. "g, ğ" ünsüzleri, iki ünlü arasında ve hece sonunda sızıcılaşır (bağır-, deĝ-).
5. "k- > g-, ħ- > ğ- ve -t- > -d-" değişmelerindeki yoğunluk da, bu ağızlarda fazladır (geçi, gız, daş).
6. Arka ve orta damak ünsüzü "ñ", korunmuştur (deñiz).
7. Zamir kökenli teklik 1. ve 2. şahıs ekleri ile bildirme ekleri dar ünlülüdür. Bu ekler çokluk 2. şahısta "-sıñız / "-siñiz / "-suñuz-süñüz" şeklindedir (gelirim, gelirsıñ, gelirsıñiz).
8. Çokluk 2. şahıs iyelik eki ve iyelik kökenli şahıs eki, Doğu Grubu ağızlarında olduğu gibi büzülme ile yapısını değiştirmemiştir (ba-bañız, geldiñiz).
9. Duyulan geçmiş zaman eki çok şekillidir (olmuş, gelmiş).
10. Şimdiki zaman eki genellikle geniş ünlülüdür (geliyo, geliye). Bölgenin doğusunda dar ünlülü şimdiki zaman ekleri kullanan ağızlar da bulunmaktadır (geliy) (Karahana, 2014: 115-116).

Karahana'a göre doğu grubu ağızlarının 1. grubunun özellikleri şöyledir:

1. Ünlü kalınlaşmaları kalınlık-incelik uyumsuzluğuna sebep olur. (*geldiğ, benim*)
2. "ğ / ğ" ünsüzü, iki ünlü arasında ve hece sonunda korunur (*bağla-dı, ağır*).
3. "ħ / k" ünsüzü, ön seste korunur (*kapi*).
4. Arapça ve Farsçanın ünlü ve ünsüzler üzerinde etkisi hissedilir ('aynı, kapi).
5. Zamir kökenli teklik 1. ve 2. şahıs ekleri ile bildirme ekleri geniş ünlülüdür (gelirem, gelmişsen).
6. Duyulan geçmiş zaman eki (Urfa hariç) tek şekillidir (görmüş) (Karahana, 2014: 70).

Şanlıurfa merkez ağzı ile ilgili akademik düzeyde iki çalışma mevcuttur:

Bunlardan birincisi *Urfa Ağzı*¹ adlı çalışmayla Kemal Edip Kürkçüoğlu'na ait olup diğeri ise *Urfa Merkez Ağzı*² adlı çalışma ile Sadettin Özçelik'e aittir. Bahsedilen çalışmaların dışında makale ve lisansüstü tez düzeyinde çalışmalar da mevcuttur.

Bu çalışmada üzerinde herhangi bir dil incelemesi yapılmamış olan Bozova ilçesine bağlı olan Yaslıca beldesinin ağız özellikleri, yapılan derlemeler neticesinde incelenecek ve dil özellikleri üzerinde durulacaktır.

Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Çalışmanın amacı, Şanlıurfa ili Bozova ilçesi Yaslıca beldesinin ağız özelliklerini ses, şekil ve sözlük açısından değerlendirmek ve ortaya koymaktır. Bu doğrultuda Yaslıca yerleşim yerine gidilerek kaynak kişilerle görüşmüş ve ses kayıtları alınmıştır. Alınan ses kayıtları metne dönüştürülerek oluşturulan metinler üzerinde fonetik ve morfolojik açıdan inceleme yapılmıştır.

Yaslıca'nın araştırma alanı olarak seçilmesindeki gerekçe, yörede yaşayan insanların etnik yapılarının Türkmen nüfusundan oluşmasıdır. Ayrıca insanların kültürlerini muhafaza etmesi ve dış etkilere fazla açık olmaması da bu seçimi destekleyen sebeplerdendir.

Çalışmada Şanlıurfa ili Bozova ilçesi Yaslıca beldesinin ağız özellikleri tespit edilmiştir. Bu tespitler yapılırken *teorik* ve *uygulamalı* olmak üzere iki yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın teorik yöntemle hazırlanan kısmı derlenen metinlerin dil incelemesinden, uygulama yöntemiyle hazırlanan kısım ise görüşme ve derleme sonucunda elde edilen metinlerden oluşmaktadır. Giriş bölümünde ise Yaslıca beldesi ve etnik nüfusu hakkında bilgi verilmiştir.

Çalışmanın merkezini oluşturan ağız araştırmasında ise mülakat, deşifre, tarama ve sınıflandırma yöntemleri kullanılmıştır. Mülakat bölümünde Yaslıca beldesine gidilmiş, kaynak kişi olarak özellikle yaşlı kişiler seçilmiştir. Bu kişilerle görüşmeler yapılmış ve yapılan bu görüşmeler kayıt altına alınarak muhafaza edilmiştir. Kayıt altına alınan görüşmeler, "times turkish transcription" fontu kullanılarak yazıya aktarılmıştır. Elde edilen yazılı metin-

1 Kürkçüoğlu, K. E. (1991). *Urfa Ağzı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

2 Özçelik, S. (1997). *Urfa Merkez Ağzı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

ler fonetik açıdan analizlere tabi tutularak ses bilgisi özellikleri ve ses değişimleri tespit edilmiştir. Buna ek olarak Yaslıca ağzının fonetik ve morfolojik özellikleri tespit edilerek bu özellikler metinden verilen örnek sözcüklerle desteklenmiştir. Yazılı metinler içerisinde yer alan ancak ölçünlü Türkiye Türkçesinde yer almayan Yaslıca beldesine özgü sözcükler ise tarama yöntemi kullanılarak sözlük bölümünde anlamlarıyla birlikte verilmiştir.

Çalışmanın *sözlük* bölümü, metinlerde kullanılan fonetik açıdan ölçünlü Türkçeden farklı olan sözcüklerin madde başı olarak seçilmesiyle oluşturulmuştur. Sözlük bölümünün oluşturulmasındaki amaç, çalışmada yer alan metinlerdeki fonetik açıdan farklılık gösteren sözcüklerin doğru bir şekilde anlaşılabilmesidir. Sözcüklerin madde başı olarak belirlenmesinde Yaslıca ağzında kullanılan ancak fonetik ve morfolojik olarak ölçünlü Türkçeden farklı olma ölçütü göz önüne alınmıştır. Madde başı olarak tespit edilen sözcüklerin anlamları açıklanmış ve metin içerisinde kullanıldıkları örnek cümlelerle birlikte sunulmuştur. Böylelikle derleme metinlerinin ses, şekil ve söz varlığı açılarından ortaya konulması amaçlanmıştır.

1. FONETİK

SESLER

1.1. ÜNLÜLER

Yaslıca ağızında ölçünlü Türkçede bulunan /a, e, ı, i, o, , u, / ünlüleriyle birlikte /ā, ā, ē, ē, ī, ī, ō, ō, ú, ũ/ ünlüleri de kullanılmıştır.

Türkiye Türkçesi ağızlarında ise ölçünlü dildeki bütün temel ünlüler mevcut olmakla birlikte, çeşitli ünsüzlerin komşuluğunda çok az farklı şekillerde teşekkül etmiş olan ‘‘ara ünlüler’’, ‘‘birincil uzun ünlüler’’, ‘‘ikincil uzun ünlüler’’, ‘‘kısa ünlüler’’ ve ‘‘ikiz ünlüler’’ de yer alır (Yıldız, 2016: 2).

Bu başlık altında ölçünlü Türkçenin dışında kalan ünlüler metinde yer alan sözcüklerin tanıklığında incelenecektir.

1.1.1. Uzun nller

nl uzunlukları ağızlarda görülmekle birlikte sözcüğün kendi yapısında ya da ses değişimlerine bağlı olarak oluşmaktadır. Ağız araştırmalarında, çoğunlukla bir iki paragrafta işlenen birincil uzun ünlüler konusunda en yararlı çaba, o yöreye ait muhtemel birincil uzun ünlüler listesidir (Boz, 2002: 32). Ancak Türkiye Türkçesinin ağızlarında kimi zaman uzunluklara rastlanmaktadır.³ Aslı uzunluklar diğer Anadolu ağızlarında da görülmektedir (Tekin, 1995: 37). Yaslıca ağızında görülen ünlü uzunlukları çoğunlukla ses düşmesine ve vurguya bağlı olarak oluşmuştur. Vurguya bağlı olarak meydana gelen uzun ünlüler konuşan kişinin söyleyiş zelliliğine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Ses düşmesine bağlı olarak oluşan uzun ünlüler ise sözcüğün ek alması sonucunda mevcut sesin yok olmasıyla meydana gelmektedir.

Türkiye Türkçesinde, yabancı kelimelerde yer alan uzun ünlüler dışında uzun ünlü yoktur.

3 Mehmet Dursun Erdem, ‘‘Anadolu Ağızlarında Görülen Birincil nl Uzunlukları zerine’’. Turkish Studies, 3 (3), (Bahar 2008), s. 502-562.

Bununla birlikte, herhangi bir ses değişimine uğramayan bazı sözcüklerde de uzun ünlüler görülmektedir.⁴ Ancak Türkçenin çok eski devirlerinde ister aslî ister ses değişimleri sonucu olsun, uzun ünlülerin varlığı bilinmektedir (Korkmaz, 2007: 221).

1.1.1.1. /ā/: Ünlüsü

Uzun a ünlüsü /ā/ ağız bölgemizde, ünsüz düşmesine veya vurguya bağlı olarak teşekkül etmiştir. Tespit edilen sözcükler içerisinde /h, ğ, r/ ünsüzlerinin düştüğü görülmüştür.

Ses Düşmesine Bağlı Olarak

allā (allaha) 13.-33.	sabā (sabaha) 16.-132.
dā (daha) 4.-20.	sonā (sonra) 12.-49.
maşalā (maşallah) 7.-9.	vallā (vallahı) 5.-144.
nāna (lahana) 11.-101.	yatānı (yatağını) 12.-82.

Vurguya Bağlı Olarak

aḫrabalār (akrabalar) 10.-107.	telefunnān (telefonla) 17.-108.
bayramlardā (bayramlarda) 8.-31.	vār (var) 12.-25.
çıḫardırlār (çıkartırlar) 7.-78	varsā (varsa) 5.-101.

1.1.1.2. /ē/: Ünlüsü

Uzun e ünlüsü /ē/ ağız bölgemizde, ünsüz düşmesine veya vurguya bağlı olarak teşekkül etmiştir.

Ses Düşmesine Bağlı Olarak

çekcēni (çekceğini) 12.-52.	eḲmēni (ekmeğini) 13.-56.
dērmenī (değirmeni) 11.-94.	

⁴ (Geniş bilgi için bk.) Erdoğan Boz, “Türkiye Türkçesinde Uzun Ünlülerde Vurgu”, İlmi Araştırmalar, 14 (2002), 29-36.

Vurguya Bağlı Olarak

bēle (bēyle) 11.-78.	kesmīšsē (kesmiřse) 13.-84.
bēn (ben) 13.-72.	mobilē (mobilya) 2.-12.
dē (de) 18.-38.	oynilēr (oynuyorlar) 13.-44.
gidiylēr (gidiyorlar) 17.-127.	sulēr (sōyler) 8.-16.
girdilēr (girdiler) 18.-101.	yigēn (yeğen) 13.-56.
iřTē (işte) 2.-30.	

1.1.1.3. /i/ nls

Uzun ı /i/ ağız bōlgemizde, ses düşmesine veya vurguya bağlı olarak teşekkül etmiştir.

Ses Düşmesine Bağlı Olarak

ıharTTimız (ıkarttığımız) 17.-53.	ħır (hayır) 12.-24.
-------------------------------------	---------------------

Vurguya Bağlı Olarak

beKlirdih (bekliyorduk) 18.-78.	ī (ı) 10.-5.
birī (biri) 14.-39.	vuriylerdi (vuruyorlardı) 1.-29.
ıharTTim (ıkarttım) 2.-15.	yaşim (yaşım) 2.-1.
ħazırlıęı (hazırlığı) 8.-57.	

1.1.1.4. /i/ nls

Uzun i /i/ ağız bōlgemizde, nsz düşmesine veya vurguya bağlı olarak teşekkül etmiştir. Uzun i ünlüsü /i/ ağız bōlgemizde diğer nedenlere nazaran ses veya hece düşmesine bağlı olarak kullanılmıştır. Çünkü ağız özelliği olarak hemen hemen bütün kip ekleri, bu ünlüyle belirtilmiştir.

Ses Düşmesine Bağlı Olarak

başlir (başlıyor) 2.-7.	gidirdih (gidiyorduk) 11.-10.
bī (bir) 17.-7.	inciTmiler (incitmiyorsun) 7.-2.
bilir (biliyor) 12.-10.	kesir (kesiyor) 8.-34.
doldiridih (doldururduk) 17.-44.	saplirlerdi (saplıyorlardı) 14.-24.
edirdim (ediyordum) 18.-3.	sevirim (seviyordu) 16.-8.
geli (geliyor) 5.-38.	verirsın (verirsin) 5.-130.

Vurguya Bağlı Olarak

görisiz (görüyorsunuz) 13.-39.

1.1.1.5. /ō/ Ünlüsü

Uzun o /ō/ ünlüsü ağız bölgemizde, ünsüz düşmesine veya vurguya bağlı olarak teşekkül etmiştir. Ancak yoğun bir şekilde vurguya bağlı olarak oluştuğu görülmüştür.

Ses Düşmesine Bağlı Olarak

dömluyum (doğumluyum) 6.-2.

tōḥ (tavuk) 4.-34.

Vurguya Bağlı Olarak

ōō (o) 17.-114.

yōḥ (yok) 18.-33.

1.1.1.6. /ū/ Ünlüsü

Uzun ü /ū/ ünlüsü ağız bölgemizde, yüksek oranda vurguya bağlı olarak teşekkül etmiştir.

Vurguya Bağlı Olarak

böyūK (büyük) 18.-91.

öldū (öldü) 17.-63.

bütūn (bütün) 13.-90.

1.1.2. Yarı İnce Ünlüler

1.1.2.1. /á/ Ünlüsü

İnce a ünlüsünü karşılamakta olan /á/, çaliylárdí (çalıyorlardı) 5.-7.

a-e arası ünlüdür.

degírmánde (değirmende) 16.-83.

áksik (eksik) 14.-33.

eḡlánácáḥ (eğlenecek) 10.-9.

alirlárdí (alıyorlardı) 7.-16.

emáKlí (emekli) 1.-23.

aráfá (arife) 9.-14.

gelánaḡlerí (gelenekleri) 1.-4.

ávdá (evde) 19.-14.

geTmázden (gitmezden) 17.-12.

ávláre (evlere) 1.-15.

göturmedílár (götürmediler) 1.-3.

bízá (bize) 11.-14.

ḡádik (hedik) 1.-14.

cenázálarde (cenazelerde) 8.-27.

háPsíne (hepsine) 3.-8.

řadár (kadar) 6.-31.

ketán (keten) 2.-9.

kirváliř (kirvelik) 4.-20.

meselá (mesela) 6.-9.

táne (tane) 10.-32.

taráfındá (tarafında) 12.-3.

1.1.2.2. /i/ Ünlüsü

Yaslıca ağızında /i/ ünlüsü ı-i arası ünlüyü karşılamaktadır.

af edersín (af edersin) 13.-4.

annemíz (annemiz) 6.-28.

benkí (benimki) 18.-4.

bílmedím (bilmedim) 1.-2.

bírláşırlár (birleşirler) 10.-36.

çağırírlárdí (çağıırıyorlardı) 7.-12.

evlenmíš (evlenmiş) 17.-11.

gelín (gelin) 17.-71.

háPsíne (hepsine) 3.-8.

háPsíni (hepsini) 12.-6.

istádím (istedim) 16.-2.

ışılár (ışçiler) 2.-65.

kesínliKle (kesinlikle) 14.-13.

‘aynısı (aynısı) 8.-41.

tazíye (taziye) 10.-67.

vefat etTí (vefat etti) 5.-33.

1.1.2.3. /ó/ Ünlüsü

/ó/ ünlüsü, Yaslıca ağızında o-ö arası sesi karşılamaktadır.

bóyle (böyle) 10.-20.

bóyúKTú (büyüktü) 6.-4.

dónílarımıř (dönüyorlarmış) 18.-73.

óginden (önünden) 5.-3.

ókúzlán (öküzle) 13.-57.

óldı (öldü) 11.-3.

óldíhtán (öldükten) 4.-32.

ónce (önce) 6.-59.

órtıdı (örtüydü) 17.-40.

sólemezdíh (söylemezdik) 1.-17.

1.1.2.4. /ú/ Ünlüsü

/ú/ ünlüsü Yaslıca ağızında u-ü arası sesi karşılamaktadır.

köyún (köyün) 1.-66.

kúftálğı (köfteliğı) 11.-90.

kúrekTen (kürekten) 16.-60.

kúreliK (kirvelik) 7.-81.

küçükTú (küçüktü) 6.-4.

óldú (öldü) 5.-61.

túrkíyenín (türkiyenin) 13.-38.

úst ústá (üst üste) 14.-40.

úsTúne (üstüne) 5.-6.

úzúm (üzüm) 18.-35.

üçúncú (üçüncü) 17.-11.

1.1.2.5. /é/ Ünlüsü

i-é arası sesi karşılayan kapalı e /é/ ünlüsü Yaslıca ağzında diğer ünlülere göre daha yüksek oranda kullanılan bir ünlüdür. Buna bağlı olarak incelenen ağız bölgesi için karakteristik bir özellik olduğu görülmüştür. “é” ünlüsü, metinlerimizde yer alan sözcüklerin hepsinde ilk hecede kullanılmıştır.

bélá (böyle) 1.-24.	nérden (nerden) 7.-53.
déríḡ (deriz) 5.-125.	tévlávdí (tevlevdi) 6.-81.
élá (öyle) 17.-3.	véráḡ (verelim) 18.-136.
élin (elin) 17.-9.	vérdim (verdim) 20.-13.
éndirírlerdí (indirirlerdi) 14.-10.	yédiḡınnán (yediğiyle) 12.-42.
érkán (erken) 16.-69.	yégen (yeğen) 13.-94.
érkek (erkek) 21.-1.	yél (yel) 17.-126.
gécesi (gecesi) 3.-6.	yérler (yerler) 9.-13.

1.2. ÜNSÜZLER

Tonluluk-tonsuzlukları, boğumlanma yerleri ile organların temas dereceleri de yine ünsüzleri nitelendiren, tanımlayan hususlardır (Sağır, 1995: 391). Yaslıca ağzında ölçünlü Türkçede görülen ünsüzlerin yanı sıra /Ç, H, P, K, T, S/ ara ünsüzleri de görülmüştür.

1.2.1. Ara Ünsüzler

1.2.1.1. /Ç/ Ünsüzü

/Ç/ ünsüzü c-ç arası ünsüzü karşılamakla birlikte yöre ağzında az sayıda kullanılmıştır.

ağaÇla (ağaçla) 1.-34.
üÇ (üç) 1.-56.

1.2.1.2. /H/ Ünsüzü

/H/ ünsüzü yarı tonlu k-h arası ünsüzü karşılar.

aHılımdan (aklımdan) 5.-55.	Halımış (halıymış) 5.-88.
aHrabamıza (akrabamıza) 5.-65.	HarfatıTan (halfetiden) 17.-128.
Haḡın (halkın) 7.-10.	Harşıya (karşıya) 13.-8.
Haldırırlardı (kaldırırlardı) 4.-39.	Hazırlıḡ (hazırlık) 18.-33.

HePsi (hepsi) 12.-65.

Hınayı (kınayı) 3.-9.

Hısım (hısım) 5.-38.

yaPmadıH (yapmadık) 5.-34.

yoH (yok) 11.-33.

1.2.1.3. /K/ Ünsüzü

/K/ ünsüzü yarı tonlu k-g arası ünsüzü karşılar.

asKere (askere) 12.-45.

bileziK (bilezik) 18.-3.

böyüKTü (büyüktü) 1.-33.

büyüK (büyük) 6.-8.

ekmeK (ekmek) 11.-78.

esKidán (eskiden) 4.-5.

gelirdiK (gelirdik) 7.-50.

geliriK (geliriz) 2.-17.

ineKTi (inekti) 17.-7.

Kınayı (kınayı) 9.-7.

küreKlen (kürekle) 16.-61.

mıstafırperverliK (misafirperverlik) 6.-18.

râhmeTliK (rahmetlik) 10.-7.

seKsen (seksen) 13.-17.

teK (tek) 18.-2.

teKrarlidiğ (tekrarlıyorduk) 11.-40.

yemeK (yemek) 11.-77.

1.2.1.4. /P/ Ünsüzü

/P/ ünsüzü yarı tonlu p-b arası ünsüzü karşılar. Bu ünsüz normal kullanışının yanında $p > b$ değişiminin sonunda da ortaya çıkmakta, bazen de tonsuzlaşmaya doğru eğilim göstererek “P” şeklinde de söylenebilmektedir

(Gülensoy, 1988: 49).

asbaP (asbap) 16.-16.

asbaPTa (asbapta) 7.-6.

basıP (basıp) 14.-34.

háPsi (hepsi) 18.-132.

қаP қасақ (kapacak) 11.-55.

merkeP (merkep) 13.-16.

‘araPlar (araplar) 3.-3.

Pacayı (bacayı) 12.-16.

Pahalıdı (pahalıydı) 5.-15.

PeKmáz (pekmez) 4.-41.

serPme (serpme) 2.-36.

toPlardı (toplardı) 10.-109.

yaPmadığımızı (yapmadığımızı) 9.-11.

yaPTığ (yaptık) 1.-83.

1.2.1.5. /T/ Ünsüzü

/T/ ünsüzü yarı tonlu t-d arası ünsüzü karşılar.

asbaPTa (asbapta) 7.-6.

aTTan (attan) 17.-3.

bóyúKTú (büyüktü) 6.-4.

çeKTím (çektim) 13.-21.

çiftT (çift) 10.-15.

eTli (etli) 16.-26.

eTTi (etti) 4.-16.	işTe (işte) 3.-13.
fisTan (fistan) 2.-9.	köfTeyi (köfteyi) 12.-7.
giTTi (gitti) 5.-14.	kuTlanmaz (kutlanmaz) 8.-50.
giTTim (gittim) 11.-15.	‘adeTTı (adetti) 18.-18.
hasTaneye (hastaneye) 9.-25.	súT (süt) 18.-86.
isTersá (isterse) 3.-11.	yeTTise (yettiye) 14.-8.

1.2.1.6. /S/ Ünsüzü

/S/ ünsüzü yarı tonlu z-s arası ünsüzü karşılar.

dumateS Salçası (domates salçası) 2.-62.

fıSTıgımız (fıstığımız) 5.-114.

kıS (kız) 6.-40.

Salça 2.-61.

1.2.1.7. /h/ Ünsüzü

Sızıcı /h/ ünsüzüdür. Yaslıca ağzında sıkça kullanılmış olup karakteristik bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır.

çıharTmıştım (çıkartmıştım) 14.-32.	kaḥváyı (kahveyi) 12.-7.
çıharTTim (çıkardım) 2.-15.	kalacaḥ (kalacak) 15.-7.
doldiririh (dolduruyoruz) 18.-26.	oynardıḥ (oynardık) 1.-27.
eḡlánacáḥ (eğlenecek) 10.-9.	raḥmeTlıḥ (rahmetlik) 11.-13.
gelmişih (gelmişiz) 5.-4.	ufahTım (ufaktım) 1.-3.
ḥásTálálár (hastalar) 4.-17.	yabandadıḥ (yabandaydık) 8.-12.
ḥısımlar (hısımlar) 7.-10.	yapaḥ (yapalım) 8.-57.
iḥtiyardı (ihtiyardı) 17.-8.	yapardıḥ (yapardık) 12.-48.
kaḥaḥ (kalkalım) 13.-10.	yoḥ (yok) 12.-78.

1.2.1.8. /k/ Ünsüzü

/k/ ünsüzü Yaslıca ağzında yüksek oranda kullanılmıştır.

fakḥırler (fakirler) 7.-16.	kaṭelin (kartelin) 5.-3.
kaḥından (kabından) 8.-37.	kaṣnaḥ (kasnak) 15.-4.
kaḥınlar (kadınlar) 8.-63.	kaT (kat) 16.-17.
kaḥdı (kaldı) 10.-78.	kaṣırması (kavurması) 14.-11.
kaḥırdı (kalırdı) 1.-20.	kırḥ (kırk) 14.-36.

ķırmızı (kırmızı) 24.-13.	ķonuŗurduk (konuŗurduk) 6.-18.
ķız ávıne (kız evine) 16.-12.	ķoyılar (koyuyorlar) 11.-38.
ķızım (kızım) 19.-6.	ķurban (kurban) 4.-31.
ķodular (koydular) 17.-18.	ķuyya (kuyuya) 18.-9.

1.2.1.8. /ŋ/ ünsüzü

/ŋ/ ünsüzü, Yaslıca aēzında karakteristik bir özellik olmayıp incelenen aēiz bölgesinde varlıēını korumuŗtur.

aŋlata (anlata) 14.-46.	oŋar (onar) 18.-3.
deŋiŗik (deēiŗik) 10.-66.	sıŋırlendım (sinirlendim) 12.-15.
eŋ (en) 16.-17.	soŋra (sonra) 3.-2.
gŋgl (gönül) 17.-97.	yeŋi (yeni) 1.-108.
ķoŋŗı (komŗu) 18.-81.	

1.2.1.8. /ʕ/ Gırtlak nsz

Yaslıca aēzında gırtlak ünsüzü olarak yoēun bir Şekilde kullanılmıŗtır. Halkın genelinde gırtlaktan gelen bir konuŗma biēimi olduēu grlmŗtr. Bu iŗaret, lēnl Trkēede bulunmamakta olup Arapēada bir gırtlak nszn temsil etmektedir. Söz konusu nsz yöre aēzında; söz baŗında, söz ortasında ve söz sonunda kullanılmıŗtır.

baʕ zı (bazı) 17.-93.	ʕammı (amca) 5.-20.
cumaʕ (cuma) 1.-49.	ʕaráfá (arife) 5.-85.
daʕ vet (davet) 2.-20.	ʕaraPlar (araplar) 3.-3.
ʕadeT (adet) 3.-10.	ʕasgere (askere) 18.-7.
ʕadetinnen (adetleriyle) 12.-85.	ʕayni (aynı) 5.-54.
ʕadı (adı) 8.-51.	taʕ zıyelerimiz (taziyelerimiz) 16.-125.
ʕálávı (alevi) 10.-162.	

SES OLAYLARI

2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Anadolu ağızlarında da kalınlık-incelik uyumu, standart yazı diline göre daha çok işler durumdadır (Güneş, 2020: 244). Yaslıca ağızında kalınlık-incelik uyumunun çoğunlukla sağlandığı görülmektedir. Şimdiki zaman eki -yor'ın kullanılmaması uyumu sağlamamış, dar ünlülü kullanımları da uyumun dışında kalmıştır.

Uyumun yer yer bozulduğu örnekler de yok değildir.

giydirdilár (giydirdiler) 2.-9.	olir 2.-35.
sólemezdih̄ (söylemezdik) 1.-17.	yatiydi 2.-76.
yérdih̄ (yerdik) 2.-59.	çaliylárdı 5.-7.
getiráná 1.-43.	içiyırsın 6.-71.

Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinde uyuma bağlı olduğu hâlde günümüz yazı dilinde uyum dışına çıkan hani, hangi, hangisi gibi kelimeler de Urfa ağızında hanı, hangı, hangısı şeklinde uyuma girmiştir (Özçelik, 1997: 20).

hangısı 11.-31., hangı 13.-120.

2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Yaslıca ağızında düzlük-yuvarlaklık uyumu büyük ölçüde sağlanmıştır. Ancak uyumun bozulduğu örneklerle de rastlanmıştır.

Düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulduğu sözcükler:

boncıl̄la (boncukla) 1.-26.	dügin (düğün) 5.-33.
buçık (buçuk) 6.-21.	hoştı (hoştu) 2.-40.
çucıl̄ları (çocukları) 1.-13.	sürir (sürüyor) 3.-12.

2.3. Ünsüz Benzeşmesi

2.3.1. İlerleyici Benzeşme

Birinci ünsüzün ikinciye etki ederek ona kendi özelliğinden birini veya ikisini vermesi veya onu, yalnız bir veya iki özelliği bakımından kendisine benzetmesi demektir (Gülensoy, 1988: 61). Yaslıca ağzında ilerleyici benzeşme örneklerine az sayıda rastlanmakla birlikte çoğunlukla $-nl/- > -nn/-$ biçiminde gerçekleştiği görülmüştür. Aynı sözcük içerisinde yer alan ünsüzlerden birinin diğerine benzemesi olayıdır (Koç-Dönmez, 2019: 29).

$-nl/- > -nn/-$

bunnar (bunlar) 7.-46.

onnarı (onları) 8.-55.

gelinnîğ (gelinlik) 5.-103.

unnar (onlar) 10.-120.

nişannandım (nişanlandım) 18.-7.

2.3.2. Gerileyici Benzeşme

Bir kelime içinde yanyana bulunan iki ünsüzden ikincisinin birinci ünsüzü kendisine benzetmesi olayıdır (Gülensoy, 1988: 61).

$-rl/- > -ll/-$

bindirillerdi (bindirirlerdi) 4.-7.

diyollar (diyorlar) 10.-6.

çışardıllardı (çıkartırlardı) 7.-78.

edállárdı (ederlerdi) 4.-22.

Yaslıca ağzında gerileyici benzeşme örneklerine sıkça rastlanmış olup çoğunlukla $-rl/- > -ll/-$ biçiminde gerçekleştiği görülmüştür. Tespit edilen sözcükler içerisinde gerileyici benzeşme hadisesi, yan yana olan sesler arasında meydana gelmiştir.

2.4. Tonlulaşma

Yaslıca ağzında tonlulaşma hadisesi az sayıda tespit edilmiştir. O nedenle tonlulaşma olayı Yaslıca ağzının karakteristik bir özelliği değildir. Tonlulaşma örnekleri; $/k/- > /ğ/-$, $/k/- > /g/-$, $-t/- > -d/-$ ünsüzlerinde tespit edilmiş olup söz başında ve söz ortasında görülmüştür.

/k/- > /g/-

glPlu (kulplu) 6.-14.

/k/- > /g/-

geni (kendi) 7.-36.

-/t/- > -/d/-

ıardırlr (ıkartırlar) 7.-78.

dağídiler (dağítıyorlar) 7.-20.

dadı (tadı) 17.-105.

aynadıladı (aynatıyorladı) 7.-65.

2.5. Sızıcılaşma

Sızıcılaşma, patlayıcı ünsüzlerin sızıcı ünsüzlere dönüşmesi hadisesidir (Dönmez, 2012: 76). Yaslıca ağızında sızıcılaşma olayı yüksek oranda görülmüştür. Buna bağlı olarak sızıcılaşma hadisesi, Yaslıca ağızında karakteristik bir özelliğe sahiptir.

Yaslıca ağızındaki sızıcılaşma örnekleri çoğunlukla /k/- > /h/- biçiminde görülmüş olmakla birlikte //- > /ş/- değişiminin örneklerine de rastlanmıştır.

/k/- > /h/-

baėlarıć (baėlarız) 12.-100.

tırahtrdn (traktörden) 5.-3.

baćiyilerdi (bakıyorladı) 1.-2.

torpać (toprak) 1.-8.

bařlıć (bařlık) 3.-2.

ufaćTım (ufaktım) 1.-3.

bonıć (boncuk) 11.-23.

uřaćlarıım (uřaklarıım) 17.-63.

bozuć (bozuk) 6.-28.

yaćın (yakın) 5.-62.

ocućlar (ocuklar) 1.-22.

yapardıć (yapardık) 6.-10.

geliririr (geliriz) 2.-43.

yoć (yok) 6.-71.

alabalıć (kalabalık) 3.-1.

yoćtırdı (yokturdu) 17.-7.

ınalıć (kınalık) 9.-17.

// > /ş/

ırć (kırk) 10.-3.

geşti (geti) 4.-43.

olarać (olarak) 10.-12.

sonuşta (sonuta) 5.-44.

saėlıćlı (saėlıklı) 14.-21.

řtıł (itil) 5.-57.

sandıć (sandık) 1.-38.

ř () 5.-16.

slemezdirir (söylemezdik) 1.-17.

vazgeştim (vazgetim) 4.-44.

taćmilerdi (takmıyorladı) 7.-16.

2.6. İkizleşme

Kelime kökünde herhangi bir sesin, yan yana iki kez tekrarlanmasıdır (Eker, 2003: 244). Yaslıca ağızında /d,f,k,m,s,ş,v,y,z/ ünsüzlerinde ikizleşme olayı tespit edilmiştir. Ayrıca bu ses olayının ağız bölgemizde sıkça görülmesi, ağız bölgesinin çağdaş lehçelerden Azerbaycan Türkçesinin etkisi altında olduğunun bir göstergesi olduğu söylenebilir. Ayrıca yöredeki insanların konuşma özelliklerine bağlı olarak telâffuz edilen ünsüzler vurgulu bir şekilde ifade edilmiştir. İç seste iki ünlü arasında bulunan ve vurgulu olan ikinci hecenin başındaki ünsüzlerin açık hecenin zayıflığını kapatmak üzere tekrarlanmasıyla ortaya çıkan ünsüz ikizleşmesi, Türkiye Türkçesinde birkaç istisna dışında görülmez (Karaağaç, 2012: 80). Yaslıca ağızında ikizleşme hadisesine oldukça yüksek oranda rastlanmıştır.

amma (ama) 17.-116.

amman (aman) 5.-80.

aşşag (aşığı) 5.-14.

aşşureyi (aşureyi) 1.-84.

başşım (başım) 14.-44.

bulaşşığgını (bulaşğını) 3.-17.

çammır (çamur) 17.-65.

davvar (davar) 12.-64.

dóşşek (döşek) 1.-83.

essiden (eskiden) 8.-23.

eşşáklá (eşekle) 1.-36.

eşşim (eşim) 18.-84.

éyyi (iyi) 17.-127.

hammır (hamur) 17.-84.

ikki (iki) 18.-48.

issoT (isot) 18.-36.

iyyi (iyi) 5.-133.

qazzan (kazan) 18.-86.

kíčçık (küçük) 2.-48.

qoffudadı (kofudaydı) 18.-4.

quzzı (kuzu) 5.-27.

massal (masal) 17.-134.

messelá (mesela) 19.-47.

míssáffırı (misafiri) 18.-111.

mússulmanlarda (müslümanlarda)
13.-40.

nassı (nasıl) 2.-52.

ossa (olsa) 17.-36.

ossın (olsun) 7.-5.

özzel (özel) 5.-108.

pammuğu (pamuğu) 2.-69.

sekkíz (sekiz) 17.-23.

şíffa (şifa) 2.-74.

tázze (taze) 11.-97.

tezzeK (tezek) 16.-72.

uşşahlar (uşaklar) 7.-17.

üzzúmı (üzümü) 18.-23.

yassıcanın (yaslıcanın) 13.-121.

yassín (yasın) 14.-16.

yeddí (yedi) 14.-19.

yeşşıl (yeşil) 2.-34.

yimmeK (yemek) 18.-118.

zamman (zaman) 6.-69.

2.7. Gme (Yer Değiştirme / Metatez)

Bir sözcük içerisinde yan yana olan iki sesin yerinin değişmesi olayına gme denir. Yaslıca ağzında bu ses olayına rastlanmıştır. Ağız bölgemizde gme olayı çoğunlukla /r/ ve /ę/ sesleri arasında görülmüştür.

aręiy (ağıyor) 6.-87.

kvr (kirve) 1.-55.

arvaTlar (avratlar) 7.-23.

ręendım (ğrendim) 12.-55.

doręama (doğrama) 11.-61.

torpağ (toprak) 1.-8.

doręı (doğru) 12.-78.

uręatım (uğratım) 10.-4.

2.8. /ŋ/ nsznn Korunması

/ŋ/ ünsüzü Yaslıca ağzında çoğunlukla kelime ortasında kullanılmıştır. Çok yaygın bir kullanımının olmadığı görülse de ağız bölgemizde varlığını korumuştur.

aŋlata (anlata) 14.-46.

oŋar (onar) 17.-76.

daŋ (dan) 16.-135.

sıŋırlendım (sinirlendim) 12.-15.

deŋiik (değişik) 10.-66.

soŋra (sonra) 3.-2.

gŋgl (gönül) 17.-97.

suŋa (sonra) 4.-9.

ęoŋı (komşu) 18.-81.

yeŋi (yeni) 1.-108.

2. MORFOLOJİ

2.1. YAPIM EKLERİ

2.1.1 Fiilden Fiil Yapım Ekleri

İncelenen metinlerde tespit edilen fiilden fiil yapım ekleri şu şekildedir:

- **-İş** eki, işteş çatı eki olup karşılıklı yapılan bir eylemi belirtir.
bağ-**ıç**-ma-y-ın 5.-42.
- **-dır, -Ir** ekleri, ettirgen çatı eki olup bir eylemin gerçekleşmesine yardımcı olma anlamı katar.

bin- dır -dı-lár 1.-53.	gez- dır -lár-dí 4.-3.
bin- dır -ıl-ler-dí 16.-53.	giy- dır -dı-lár 2.-9.
biş- ır -ır-ler-dí 1.-59.	in- dır -dı 1.-53.
dol- dır -ı-dığ 17.-44.	kal- dır -ır 9.-3.
dön- der -i-ler 18.-19.	kapa- T -T-ım 12.-103.
ev+lán- dır -mış-ığ 7.-9.	kayna- d -ır-ığ 21.-3.
geç- ır -ır-lár-dí 10.-11.	yan- dır -ır-dı-ğ 11.-86.
gey- in -ir 2.-37.	yi- dir -i-ler-di 7.-55.

- **-Il** eki, edilgen çatı eki olup edilgenlik fonksiyonuna sahiptir.
çağr- ıl -ır-dı 1.-57.	tağ- ıl -dı 18.-4.
kes- ıl -mış-sá 13.-91.	yap- ıl -ır 9.-12.

2.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

İncelenen metinlerdeki fiilden isim yapım ekleri şu şekildedir:

- **-In**, eki toplumsal kimlik adı oluşturur.
gel-**ın** 10.-21.
- **-k** eki, temenni anlamı işeren ad oluşturur.
dil+e-**K** 1.-34.

- **-maç** eki yiyecek adı oluşturur.

bula-**maç** 2.-20.

- **-ağ** eki eşya adı oluşturur.

yat-**ağ** 1.-82.

- **-ıç** eki, eyleme özgü ad oluşturur.

al-**ıç** 22.-33.

2.1.3. İsimden İsim Yapım Ekleri

İncelenen metinlerdeki isimden isim yapım ekleri şu şekildedir.

- **+lığ, +lıK, +lıK, +lıh, +lık, +lığ** ekleri soyut ad yapar.

asker+**lığ** 4.-21.

hazır+**lıh** 8.-35.

áv+**li**+**lıK** 4.-1.

mıhtar+**lığ** 13.-123.

ay+**lıh** 12.-97.

mıstafır+perver+**lıK** 6.-18.

baş+**lık** 1.-37.

rahmatı+**lıh** 6.-57.

hasta+**lıh** 5.-60.

rahmet+**lıK** 2.-80.

- **+ıl, +ıU** eki eklendiği sözcüğe nitelik anlamı katar.

bı+ra+**lı** 12.-2.

mercimeK+**li** 2.-32.

değer+**li** 10.-57.

nişan+**lı**+dı 5.-96.

doğ-ım+**lı**+yım 10.-3.

Pa+**lı**+lar 5.-24.

döm+**lu**+y+um 13.-20.

say-ğı+**lı** 6.-6.

ekşi+**li** 2.-8.

yer+**lı**+sı 14.-45.

ev+**li** 22.-1.

yumurta+**lı** 2.-31.

kofıK+**li** 2.-35.

- **+nıh** eki +lık ekinin benzetme ile oluşturulmuş biçimidir.

saman+**nıh** 12.-63.

- **+sız** eki nitelik anlamı katar.

su+**sız**+dı 12.-57.

- **+cı** eki meslek anlamı katar.

zurna+**cı** 10.-35.

2.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri

İncelenen metinlerdeki isimden fiil yapım ekleri, içerisinde en çok **-LA** ekinin kullanıldığı görülmekle birlikte **laş-**, **len-**, **d-**, **lán-**, **len-** olmak üzere diğer isimden fiil yapım eklerinin de kullanıldığı görülmüştür.

bes+ le -r-dı-ğ 1.-19.	kırı+ d -ır-dı-ğ 2.-59.
bır+ laş -ır-lár 10.-36.	pağ+ la -n-ır-lar 7.-21.
duru+ la -r-dı-H 1.-12.	sás+ lán -mir-dí-ğ 5.-104.
hatır+ la -mi-r-im 8.-4.	sıñır+ len -dı-m 12.-15.
ilgi+ len -ır 10.-62.	tapı+ la -mış-lar 13.-86.
iş+ lá -dı-ğ 8.-38.	temíz+ le -r-dí 14.-8.
kına+ la -dı-ğ 7.-32.	terk+ le -r-dı-ğ 1.-18.
kucağ+ la -dı 1.-53.	

2.2. ÇEKİM EKLERİ

2.2.1. İsim Çekim Ekleri

2.2.1.1. Çokluk Eki

Yaslıca ağzında çokluk eki olarak **+LAR**, **+lár** kullanılmıştır.

ağıraba+ lar 1.-60.	gevende+ ler 1.-51.
büyüK+ ler 21.-85.	ğarf+ ler +í 1.-1.
cánázá+ lár +de 1.-59.	ihtiyar+ lar +ı+n+nan 1.-7.
çucığ+ lar +a 10.-52.	ğadın+ lar 1.-43.
dúğün+ ler +de 6.-9.	şindi+ki+ ler +i 1.-4.
érkáğ+ ler 1.-28.	teş+ ler 1.-68.

2.2.1.2. İyelik Ekleri

Yaslıca ağzında tespit edilen iyelik ekleri, ölçünlü Türkçe ile aynı biçimde kullanılmış bunun yanı sıra ek içerisinde ara ünlüler de kullanılmıştır.

1. Teklik Şahıs İyelik Eki: +() m

ağraba+m 1.-61., anne+m 9.-5., boba+m 2.-80., gálín+ím 19.-16., kına+m+ı 5.-25., kız+ım 7.-9., zaman+ım+da 18.-20.

2. Teklik Şahıs İyelik Eki: +() n

senin kız+ın+ı 15.-9., senin dayın kız+ın+ı 16.-34./35.

3. Teklik Şahıs İyelik Eki: +I, +sI, +su

ağıraba+sı 1.-53., mobilya+sı+dır 2.-12., şahı**b**+i 1.-59., tarla+sı 2.-66., Tená+sı 17.-24., ço**h**u+su 6.-71.

1. Çokluk Şahıs İyelik Eki: +ImIz, -UmUz

bilet+im**iz** 6.-49., boyn+umuz+a 1.-48., fıstı**ğ**+ımız 2.-70., ko-yun+umuz 5.-26., ma**ğ**Ter+imizi 2.-67., orc+umuz 6.-53., peş+ler+ımız+a 1.-79., tarla+mız 9.-21.

2. Çokluk Şahıs İyelik Eki: +InIz

yaş+im**iz**+da 12.-11.

3. Çokluk Şahıs İyelik Eki: +lArI

kapı+l**ar**+n+a 5.-118., şindiki+l**er**i 1.-4., geláneK+l**er**i 1.-66.

2.2.1.3. Hâl Ekleri

2.2.1.3.1. Yalın Hâl

Yaslıca ağzında yalın hâlde kullanılan sözcükler şu şekildedir:

gece başli**yir** 3.-5.

pammı**ğ** ekiler 5.-109.

geli**n** yapir 11.-27.

işTe éla **Salça** 2.-61.

hemşir**á** vardı 2.-13.

t**â**li**K** vardı 4.-24.

2.2.1.3.2. Yükleme Hâli

Diğer durum eklerinden farklı olarak bu ekin görevi, münasebet kurmak, bağlantı sağlamak yanında nesneyi belirtmek, belirli kılmaktır.⁵ Yaslıca ağzında tespit edilen yükleme hâli eki **-I, -U** biçimlerinde kullanılmıştır. Buna ek olarak **-I** ve **-U** ünlülerini karşılayan ara ünlüler de yükleme hâli eki olarak kullanılmıştır.

5 (Geniş bilgi için bk.) Leyla Karahan, “Yükleme (Accusative) ve İlgi (Genitive) Hâli Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler”, 3. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1999, s. 605-611; Erdoğan Boz, “Adın Yükleme (Nesne) Durumu ve Tümcenin Nesne Ögesi Üzerine”, Turkish Studies, C. 2, S. 2 (Bahar 2007b), s. 102-108; Erdoğan Boz, “Divanu Lügati’t-Türk’te Belirli ve Belirsiz Nesne Yapıları” Turkish Studies, C. 3, S. 1, (Kış 2008b), s.236-241.

işTá **áv+lár+í** gezerlárdí 4.-16.

bebeğ+i kaldırır indirir kucağına verirdik 9.-3./4.

gençler boş zamanlarının büyük **bölümü+n+ü** interneTTe geçiriyor
23.-6./6.

alınacak **eşya+lar+ı** alırlardı 10.-25.

gelin+i götürilerdi 5.-54.

mesıla beş on **gişi+y+i** çağırıp oturuk 6.-55.

her çeşit **oT+lar+ı** kaynadıllardı 2.-82./83.

súnnet+í yapıyler 5.-37.

şimdi dinledim **televzon+u** 13.-23.

yatağ+ı yapıyiler 3.-16.

her **yimeg+i** yapir 8.-63.

2.2.1.3.3. Yönelme Hâli

Yaslıca ağzında tespit edilen yönelme hâli ekinin **-A** biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir. Temel anlamsal işlevi ise yönelmedir.⁶ Bunun yanı sıra a-e arası sesi karşılayan **-á** sesinin de yönelme hâli ekini karşıladığı görülmüştür.

bi tene yarım bi tene de bütün bi sepeTin **alt+ı+n+a** komışlar 13.-7./8.

dügin çalarıh a **asKer+e** 2.-42.

işTe bî **áyah+lar+ı+n+a** yél giriysá bi hasta olduğTa gidiyler 2.-74.

bir buçıh gün **bardağ+a** böyle şeyler koyarlar 9.-9.

çocığın **baş+ı+n+a** geçirmişTi 5.-9./10.

beşig+e kórlardı 10.-12.

cenaze+ler+e gidiler 7.-20.

emmi+ler+e **kardaş+lar+a** veriylárdí 5.-19./20.

genç+ler+e söyle 9.-26.

hastáhanı+y+a işTe oT moTları işTe kışTirilerdi 2.-77.

mezar+a apariler 7.-23.

6 Erdoğan Boz, Türkiye Türkçesinde +{A} Durum Biçim Birimi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007a, s. 67-69.

okul+a getmemişim 2.-1.

fağát normal hasTa oliysa **tohtur+a** gidirih 8.-66.

şerbát yapar **usd+u+n+á** dókardıh 1.-97.

2.2.1.3.4. Bulunma Hâli

Yaslıca ağzında tespit edilen bulunma hâli ekinin **-TA** biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir. İncelenen ağız bölgesinde bulunma hâli eki ünsüz uyumuna tâbidir. Bunun yanı sıra a-e arası sesi karşılayan **-Tá** ekinin de bulunma hâli ekini karşıladığı görülmüştür.

ál+f+n+de olanlar gidir alirlárdí tahirlerdí 7.-16.

yahtın+da aşşah+ta ha yoh 5.-141.

doğum **áv+de** yapı işTe 2.-13.

bele **cuma+lar+da** giderler 8.-31./32.

daş+da bişiriyirsin 2.-50.

karın ağrısı olduğu zamman meryemhortı ófâlerdíh **el+ímíz+dá** 6.-69./70.

köyün **ıç+i+n+dá** mezârlığín **eTıraf+ı+n+da** gezdirlárdí 4.-3./4.

kadınlar **ev+f+n+de** yapir 9.-25.

koyn+i+da yatır ane 9.-8.

oruş+lar+da şıllıh yapardıh 2.-49.

sivas+Ta yaPTım 4.-23.

çoğ hâli vahtí **yer+f+n+dá** olan ayrı otur 3.-18.

benim **zaman+ım+da** şey yohtırdı 5.-1./2.

2.2.1.3.5. Ayrılma Hâli

Yaslıca ağzında tespit edilen ayrılma hâli ekinin **-TAn** biçiminde kullanıldığı ve ünsüz uyumuna tâbi olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra a-e arası sesinin de bulunduğu **-Tán** ekinin de ayrılma hâli ekini karşıladığı görülmüştür.

u ^ç **asKár+dán** gelmişti 17.-2.

áskí+dán ben ádir yapardım 4.-42.

bunlar esas **orta asya+dan** gelme 13.-2.

ben+den bi Şey anlamaz 14.-45.

byk+ler+mz+dan duyduğ 13.-2.

eskı+dn e iŐd Satın asker gidcğ 1.-99.

ev+ı+n+dn kırđ tne Taş toPla 11.-45.

gelinin **ev+i+n+den** bir Şe gtrirler 21.-40.

göz++n+den yaş geldi 5.-137.

kız+ım+dan bir frķı yok 24.-37./38.

bi tene de atın **kuyrığ+ı+n+dan** tutardı 16.-54.

sabağ+Tan yığarlardı 1.-68./69.

davardan temiz bir szeg+den yazma gibi bir temiz bez+den szrdığ 11.-93./94.

duman şağardı **usd+umuz+dn** 1.-95.

2.2.1.3.6. İlgi Hli

İsmin başka bir isimle iliŐkisi olduğunu ifade eden durumudur (Buran, 1996: 61). Yaslıca ağzında tespit edilen ilgi hli eki **+In**, **+Un** biçimlerinde kullanılmıştır.

ablam+**ın** oğluna 20.-13.

babam+gil+**ın** tarlası 2.-66.

at+**ın** kuyrığından 16.-54.

ķundađ+**ın** usTune 11.-41.

baba+m+**ın** hıyrın 4.-32.

küre+n+**ın** işi 3.-10.

2.2.1.3.7. Vasıta Hli

Yaslıca ağzında vasıta hli ekinin **-nAn**, **-TAn**, **-IA**, **-IAAn** biçimlerinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

ağşam+nAn lse de he evin iēinde çalırdı 1.-65./66.

ķaynına+m+la birlikTe yaşıydim 5.-28./29.

yemekler sabağın erken saatlerinde **ķazan+lar+la** piŐiriliyrdı 22.-27./28.

o **küreK+len** gider doldırırdığ 16.-61./62.

yedı **tanı+sı+nn** o kırđ taşı suya ķoyiler 11.-45./46.

ufağ **taş+nAn** var ya a onnan oynardığ 9.-4./5.

grici **usl+i+y+le** evlndk 23.-35.

Yaslıca ağzında **-TAn** çıkma durumu ekinin vasıta durumu ekinin işleviyle kullanıldığı görülmüştür. “+DAn çıkma hali ekinin yalın, belirtme, tamlama, yönelme, eşitlik hali işleviyle kullanıldığı örneklerle Türk dilinde az rastlanılır. Bu örneklerin çoğu bireysel kullanımlardır. Ancak +DAn çıkma hali eki, bulunma ve vasıta işleviyle sık kullanılır.” (Özek-Sağlam, 2014: 14).

aT+**Tan** 2.-8.

mercimeK+**den** 2.-34.

2.2.1.3.8. Eşitlik Hâli

Yaslıca ağzında eşitlik hâli ekinin hemen hemen hiç kullanılmadığı görülmüştür.

2.2.1.4. Soru Eki

Yaslıca ağzında soru eki -mı, -mi, -mu, -mü biçimlerinde kullanılmış olup uyumlara tâbidir.

iştá gelíni indírânde kirve egár iki kilo **mu** üş kilo **mu** şeker gelin üsTú-
ne sepiz 5.-48./49.

beş **mi** verin on **mu** verin 5.-165.

şimdi şey acı biberkini **mi** 18.-34.

gün **mü** sürir 7.-27.

şindi löküz **mü** diyolar 12.-53.

2.2.2. Fiil Çekim Ekleri

2.2.2.1. Kip Ekleri

2.2.2.1.1. Haber Kipleri

2.2.2.1.1.1. Duyulan Geçmiş Zaman

Yaslıca ağzında duyulan geçmiş zaman eki **-mİş**, **-mUş** biçimlerinde kullanılmıştır.

duy-ma-**mış** 10.-73.

düş-**müş** 19.-67.

eK-**mış**-ler 5.-119.

gel-**mış** 13.-3.

get-me-**mış**-im 2.-1.

giT-**mış** 5.-55.

gör-má-**mış**-im 12.-36.

kal-**mış** 2.-15.

ól-**mış** 2.-75.

ol-**müş** 5.-138.

pöl-**müş**-üm 13.-103.

yaP-**mış** 2.-33.

2.2.2.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman

Yaslıca ağızında görülen geçmiş zaman eki **-TI, -TU** biçiminde kullanılmıştır.

al-**dı**-m 13.-67.

yaş+a-ma-**dı**-m 14.-37.

apar-**dı**-m 13.-74.

yaz-ıl-**dı**-m 13.-30.

bağ-**tı** 19.-85.

yaP-**Tı**-h 1.-83.

giy-**dı**-m 14.-2.

tut-**tu** 13.-110.

gönder-má-**dı**-m 13.-35.

geT-**Tı**-g 1.64.

karı-ş-ma-**dı**-m 14.-31.

böyü-t-**tü**-m 20.17.

oğu-t-ma-**dı**-lar 13.-30.

gör-**dü** 18.8.

otur-**dı** 13.-26.

süpür-**dü**-m 20.-9.

yaP-**tı** 2.-11.

vur-**du** 1.-35.

2.2.2.1.1.3. Şimdiki Zaman

Doğu Grubu ağızlarında, şimdiki zaman ekleri yapı bakımından çeşitlilik gösterir. Bu ağız bölgesinin kuzey ve kuzeydoğusunda “-yér / -yir / -yr” olan şimdiki zaman eki, güneye indikçe daralma, düşme, uzama gibi fonetik olaylarla yapısını değiştirir (Karahana, 2014: 69).

-yor şimdiki zaman eki Türkiye Türkçesi ağızlarının tamamında görülmektedir. Ancak bunlardan bazıları kullanıldıkları bölge ağızlarında aslı şimdiki zaman ekidir, bazıları ise ölçünlü dilin etkisiyle ağızlara yerleşmiş şekillerdir (Özek, 2012: 1753).

Doğu grubu ağızlarında şimdiki zaman eki dar ünlülü bir şekilde kullanıldığı için Yaslıca ağızı da bu ağız grubu içerisinde değerlendirilmelidir. Bu kullanımı geniş zaman eklerinin tarihi süreç içinde şimdiki zaman işleviyle kullanılmasına ve Azerbaycan Türkçesinin Doğu grubu ağızları üzerindeki etkisine bağlamaktayız (Özek, 2012: 1754).

Yaslıca ağızında kullanılan şimdiki zaman kipi **-İr** şeklindedir. Fakat bu ek aynı zamanda geniş zaman kipi için de kullanılabilmektedir. Aradaki farkın ayırt edilebilmesi için anlamın dikkate alınması gerekmektedir. Bu ek, genel ve sıradan bir işin belirtilmesi için kullanılıyorsa bu noktada geniş zamanı ifade ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Ancak o an yapılan bir işi bildiriyorsa bu ekin şimdiki zaman kipini karşıladığını belirtmeliyiz. Ayrıca

Yaslıca ağzında nadiren de olsa **-yor** şimdiki zaman kipinin kullanıldığı da tespit edilmiştir. Ancak bu kullanım genellikle beldenin dışına çıkmış insanlarda görülmüştür.

apar- ir -sin 5.-63.	yap- iyor -uğ 8.-54.
gid- ır -sin 5.-45.	yap- ir -iğ 2.-7.
kes- iyor -lar 4.-31.	yap- ir -sin 5.-45.
oyun- ır -ler 1.-24.	yet-iş-tir- iyor -lar 4.-31.
var-mi- r -im 1.-33.	

2.2.2.1.1.4. Geniş Zaman

Yaslıca ağzında kullanılan geniş zaman kipi **(iy)Ir** şeklindedir. Ancak şimdiki zaman kipiyle olan farkı görebilmek için anlama dikkat edilmesi gerekmektedir.

baş+li- yir 3.-5.	tağ- iyir 3.-4.
biş-ir- iyir -sin 2.-50.	yağ- ir 2.-44.
çal- ir 3.-8.	yap-il- ir 2.-35.
çığ-ar- iyir -iğ 2.-71.	yap- ir 2.-59.
gid-il- ir 3.-13.	yap- ir -iK 3.-10.
ol- ir 2.-35.	yap- iyir -sin 2.-50.
ol- ir 2.-76.	

2.2.2.1.1.5. Gelecek Zaman

Yaslıca ağzında gelecek zaman kipinin **-AcAk** şeklinde olduğu görülmüştür. Fiilin sonuna gelen şahıs ekleri bu eki bazı fonetik değişimlere uğratmıştır.

çığ-ar-d- aca -m 11.-59.	gel- ecağ -sız 11.-60.
dóg- ece -y-iğ 16.-97.	öğren- ece -n 12.-9.
ed- eceK 11.-55.	ver- ece -y-iğ 16.-47.
ev+len- ece -m 16.-50.	yap- acağ -sin 18.-55.

2.2.2.1.2. Dilek Kipleri

2.2.2.1.2.1. Gereklilik Kipi

Yaslıca ağzında gereklilik kipinin hemen hemen hiç kullanılmadığı görülmüştür.

2.2.2.1.2.2. İstek Kipi

Yaslıca ağzında istek kipinin az sayıda kullanıldığı tespit edilmiştir. yap-a-ğ 8.-57.

2.2.2.1.2.3. Şart Kipi

Yaslıca ağzında şart kipinin **-sA** biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir. az-al-dí-**se** 2.-28. isti-**se** 7.-53.
defin eT-Ti-**se** 5.-68. ól-**se** 1.-65.
git-**se** 5.-133. öl-**se**-n 1.-35.

2.2.2.1.2.4. Emir Kipi

Yaslıca ağzında emir kipinin yer aldığı örnekler şu şekildedir:

al-**sınlar** 10.-64. ol-**sın** 10.-165.
çalış-**sın** 10.-40. otır-**m** 14.-43.
çık-**sın** 13.-120. söy+le-**sın** 10.-82.
kal-ma-**sınlar** 6.-62.

2.2.2.2. Şahıs Ekleri

1. **tekil şahıs eki** : -Im, -Um, -Am şekillerinde olup hem dar ünlülü hem de geniş ünlülü biçimlerde kullanılmıştır.

salar-**am** 19.-3. bil-mi-yor-**um** 8.-48.
yaşamır-**im** 19.-4. öldür-r-**üm** 16.-42.
keserdi-**m** 4.-33. çal-ar-**ım** 2.-42.

2. **tekil şahıs eki** : -sIn, -sUn, biçimlerde kullanılmıştır. verácáğ-**sın** 5.-160.

yapıyor-**sun** 6.-37.

3. tekil şahıs eki: Eksiz biçimde kullanılmıştır.

kahtı 6.-8.

tutir 7.-80.

1. çoğul şahıs eki : -İh, -Uh, -Ik, -Uk, -Iz, -Uz şekillerinde kullanılmıştır.

dôğúyor-uz 16.-108.

otur-uk 6.-18.

kaynadir-ik 11.-80.

veriyir-ih 8.-3.

ohir-iz 17.-131.

yapardı-h 8.-10.

1. çoğul şahıs ekinin fonetik farklılığa bağlı olarak -()ğ, biçiminde kullanıldığı görülmüştür.

çekerdi-ğ 10.-131.

2. çoğul şahıs eki: -sIz, -nIz, -sInIz biçimlerinde kullanılmıştır. -sIz 2. çoğul şahıs eki Azerbaycan Türkçesinde de sıkça kullanılır. Azerbaycan sahasında bu ekin yanı sıra kullanılan -sIz eki, Urfa Merkez ağzında sözü edilen fiil çekimlerinde kullanılan tipik çokluk II. kişi ekidir (Güneş, 2020: 256).

der-siniz 21.-29.

otırır-siz 12.-29.

gelecah-sız 11.-60.

yersá-nız 12.-5.

3. çoğul şahıs eki : -lAr şeklinde kullanılmıştır.

eTmi-ler 19.-84.

oynar-lar 21.-42.

Metinler Hazırlanırken Dikkate Alınan Esaslar

Çalışmada yer alan metinler, Şanlıurfa İli Bozova ilçesi Yaslıca beldesine gidilmesi ve burada yapılan görüşmelerin yazıya geçirilmesi sonucunda oluşturulmuştur.

Yaslıca beldesinde 24 kaynak kişi ile görüşülmüş ve soru-cevap yöntemiyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Derleme metinleri oluşturulurken yapılan görüşmelerde belirlenen kaynak kişilere bayram gelenekleri, taziye kuralları, gelenekler, görenekler, düğün gelenekleri, çeyiz âdetleri gibi konularla ilgili sorular sorulmuştur.

Yapılan görüşmeler esnasında ses kaydı alınmış ve alınan ses kayıtları dinlenerek yazıya aktarılmıştır.

Oluşturulan metinler ve satırlar, incelemenin anlaşılabilirliğini sağlamak amacıyla numaralandırılmıştır.

METİNLER

1. Metin
AD SOYAD: MİNNET KARAÇİZMELİ
YAŞ: 60
MESLEK: EV HANIMI

⁽¹⁾İsmim minnet yaşıım aTmış üç sená giTTim amma h arfleri bilmedim yani babamgil olmadılar diye b y Klerine ba iyilerdi ben de i Te ufahtım ufahtım (...) a ben  g turmedil r bira madılar he bira ma do um gel na kleri  ınd  bel  bizi kimi yani  indikileri gidiyiler do tura her ⁽⁵⁾zaman her ay biz aa ben sek z getirdim bir g n giTmedim do tura  vd  do um yapardı  evin ihtiyaclarını k y n ihtiyaclarınınan bi g n  a ır rlardı  vd  do umumuzu yapardı  fala torpa  altımıza  orlardı torpa  kırmızı torpa  altımıza  orlardı ki yani b z yo tırdı  ındiki kimi b z yo tırdı naylon b z yo tırdı undan sona h  h  yeddi g n ben ⁽¹⁰⁾gensi yani  ey sa ma konu iyim yeddi g ne  adar y hanmazdı   ocu  da y hamazdı  yeddi g nden sonra bir g n  ocu u y hardı  durulardı  suna ertes  gun   i yapardı  biz y hanırdı  suna  ucı ı (...) y hardı   ucı ları da y hardı  he nas  he di   ı ardırdı h dik yapardı  no uTla bu dala yo  evde  azanda yapardı   vl re da ıdırdı  ⁽¹⁵⁾i Te  apı  om uya da ıdırdı  h  i de iki milon bi milon  oyarlardı taba ın i in  g nderil rdi yo  masal masal s lemezd    alardı  ooloo ninni mini bilmezdi  e bi de biz  ucı lara  ındiki kimi bele ba mazdı  ki  ocu ları terklerdi  t  da a giderdi  davar sa maya davarımız vardı in gimiz vardı i de ineK beslerdi   ocı ları g nderirdi  ⁽²⁰⁾yavana ot getir llerdi davar yavanda  alırdı davarlar sa ardı  i de ya  tuplardı  ya ı satardı  yumunu satardı  (...)satardı  a i de onnan idarem z olurdu a  ocu lar yeti dirdi nнен i T  gelin  ı arTTı  undan sona a adam em Kli oldu i Te em Kli parasını aliy  yle ya ıyır      ey oynıyır   bel  be ik ta  oynirler ya t rki biz d rdi  t rki ⁽²⁵⁾he bi de bile  izgi  izerdi  ta la uynardı  ta la he Ta nan uynardı  bi d  boncı la bele yeri  ı or yapardı  boncı  yapardı  bele boncı la oynardı  he g lle kimi ha ile oynardı  a ba  a da ile uyunca  yo tu   k  ler de  ey uynardı bele  ı ı la sipirgel rın i ind  bel  vuriyelerdi  elik  umo oynarlardı kızım valla ben evl nirken on d rT ⁽³⁰⁾ya ım-da gelin geldim benim  umam vardı  umam vardı beni kocam benden otuz

yaş böyüKTü utuz yaş büyüKTü şindiki aqlım olsadı sene şikeyeT ederdım otuz yaş bendán böyüKTü annem deyzásidi vérdi (...) ben varmırim benden büyüK filan diyollar bi zaman yanıh yayarlardı dileK ağacı vardı beni ağaÇla vurdu didi sen ölsen ⁽³⁵⁾gine senı verecez bız de gettiğ pamuğa geldih ağzımız dilimiz bağlandı eşşáklá afedersin eşşáklá bir elinde buğda bir elinde arpa getirdiler yani qaldım qaldım başlık parası başlık parası getirdiler işTe altı ay qaldım filan geti bi qat elbise bî sandıh elbiseler qomağ için bi qat yatah a teK bunnar bişe yoğ bele şey qurarlardı reng reng ı hıacal hıacal derlár ⁽⁴⁰⁾ bi çul gıbin bi şı béle qurarlardı divarın dibine kimsá gelini görmiye diye he gelini görmiye diye bizde bi zaman kelle vardı kelle qancığa yaparlardı bele gerirlerdi yemeK bişirdi qadınlar qapı gonşu toPlandı işTe bés milon iki milon getırána parasını indirdi bi qancığa virdi qancığa verdilár gene a éle işde yoğ altın felan yaPmadılar ⁽⁴⁵⁾hiçbi şey yaPmadılar yoğturdu o zaman ğaziye vardı ğaziya derdiğ ismetin küçüKü bi de başımıza bi kofuyu vurlardı bele burasına digtiler bise digtiler işde o kofudan vurdular başımıza başğa bi şey yoğ altın fılan anı boynumuza qoymadıh düğün filan yoğtu düğün ı cuma‘ gécá cuma‘ gécási başlardı cuma‘ çalınır cuma‘ itesi pazar günü ⁽⁵⁰⁾gelin çıhardırdı üç gün düğün davul çalarlardı cingenler şindi köyümüzde gevendeler var gevende onlar çalardı yoğ yoğ yoğ öyle yoğtu zamanımda yoğtu valla işTe ata bindirdilár burda bi aqırabası benı kucaqladı indirdi yérá bi aqırabası şekár atarlardı başımıza koruğ bi başımıza şekár sepárdih valla kıızım küvrá tutallar küvrásınán ⁽⁵⁵⁾barábár álbísá yaparlar çucıqlara küvrálári bi qat álbísá a küvrá getirir işTe çocığı bi gün çağrılır üç gün çağrılırdı yanı u küvránın otuttuturlardı yemáni yaPdılarsa işTe hePsi fazla küvrá atardı küvrá para atardı parasını toPlarlardı valla kıızım cánázálárde burda yaparlardı ávde fasulyá bişirirlerdi ávin sağıbi de yapar aqırabalar da yapar ⁽⁶⁰⁾ha qonşular da yapar gümmе yoğ gümmeye giTmázlerdi yoğ qadınlar giTmáz şindi ben aqrabam qardaşlarım adanada var a adanada gidárlár qadınlar gidár mázárın başına érkákler gömár qadınlar da átırafta durur geTTih çünkü bacım qardaşım orda var geTTig burda qadınlar géTmez érkákler götürür évde ölürlerdi evde ⁽⁶⁵⁾qalırdı cenazeyi évde qalırdı aqşamnan ólse de he evin içinde qalırdı érkák köyün büyükleri köy köyün geláneKleri oturlardı böyükleri oturlardı sabaha qadar sabaha qadar oturlardı (...) évde böyük teşler vardı bakır kazanlar yani teşTler (...) sabahTan yıharlardı götürur gómárlardı yemáK şe işe fasulyá yemeğı buğrur pilavı bi zaman ⁽⁷⁰⁾lamacun unnar yoğtu he unnar yoğtu işTe buğrur pilavı fasulyá eger ne yaparlarsa a bını yaparlardı cánázálár bıda çoğ súrár ha şı

kaç gün súrarsá bída çoĥ súrár yoĥ belki yirmi gün súrardı yirmi gün belki súrardı yani gélán gidán olurdu dayima ħapılar ħomşular gelir otururlardı yé-meK bişirirlerdi işTe gidár e baş başın saĥ olsun işTe una ⁽⁷⁵⁾gelirlár kesárlár álíndá inkānı ulan kesár e şey günü arafa günü arafa günü kesár inkānı ulan valla kıızım bayramda da işTá büyüKlári yani gelirlár büyüKlári bayramını edárlár álíní ópárlár işTe şekár ħolanya çay bişirlár bayram há há var dayma var he çucıĥken ħapılarda gidárdıĥ büyüklerin álíní ópárdıĥ çe peşlerımıza birár şeker ħorduĥ ⁽⁸⁰⁾vardı yoĥ yaPmadım ulaşamadım a yani benim imkānım olmadı he imkānım olmadı ufaĥken gelín oldım ya bi şey yapamadım maş indi bacım altı yeddí ħaT yataĥ yapıylár e şindí (...) bi ħaT yaPTıĥ bi yastıĥ bi yorĥan bi dósşeK yoĥtırdı ki yataĥ bi çöl çö yaparlardı başĥa yoĥtu yataĥ mataĥ yoĥ aşşureyi bi zaman yaPmazdıĥ biz şimdi yapıyıĥ aşşure ⁽⁸⁵⁾yoĥtu valla buĥda ákárdıĥ mercímáK ákárdıĥ arpa ákárdıĥ e culban ákárdıĥ ináKlár için işTá u da márcímegın márcímeg kimi biçárdıĥ küşná ákárdıĥ babamgil ekárlardı yoĥ bízde yoĥTu şey boĥdayı állá biçárdıĥ beylá barmahlarımıza şey taĥardıĥ ha söylülerdi büyüKlár gendí eski kürdce söylilerdi ba biçánde nasıl he var köyün ⁽⁹⁰⁾içinde bi tená var çamırçın zeyratı diyiríĥ ná bilim yel mil için dérlár işTe canında yél varsa sızı varsa gidárlár yanı pilav yaparlar küfdá yaparlar valla yuna bán yetişmádım işde burda köyün içinde bi tená var dérlár çamırçın zeyratı heldívanı var giderdiK zeyrata valla kış Hazırlıĥları da şey a buĥrur ħaynadırırĥ beylá ħazanlarla buĥrur ⁽⁹⁵⁾ħaynadırđıĥ duman ħaĥardı usdumuzdán dama serárdıĥ dögárdıĥ boĥdayı biçánda taneleríní getirir şılıĥ biçirdik yapardıĥ beyıklár gelir yerlárdí şerbáT yapar usduná dókárdıĥ valla asKer gönderme şindiki kimi düĥün yoĥturdu yoĥ ħına mına yoĥtı eskídán e işdá Satın askerá gidácáĥ bazı köyün böyük möyükleri gelir görúrlárdí Zatin ⁽¹⁰⁰⁾askerá gideceĥ yoĥ ħına mına yoĥtu şindi ħına yaĥíler düĥün çaliyeler yemeg yapıyler asKerler şindi burda élá eskídán vardı şindi yoĥ oTlar vardı ya valla çakır tikení vardı tolلیk vardı gulisor vardı gurriz vardı bunnar áskí yanı yémá giderdiĥ dirim vardı a bınar gider toPlardıĥ getirirdiĥ há oTlar yaparlardı há çördüKTen yaparlardı ⁽¹⁰⁵⁾ħıvılcık vardı ħaynaTıllardı valla (...) nasıl e vardı ya maĥsad otururlardı belá köyün böyükleríní yamaĥ keçá serárlárdí yastıĥlarını indirirlárdí belá köyün böyükleri savaş verirlárdí dérlárdí savaş kıızları nişanlı kıızları yenđ gelínlár savaşa savaş vardı gévándálar gelir kıızları vururdu (...) ħordı nişannı kıızları valla kıızım bahara böle bi şí yoĥtı ⁽¹¹⁰⁾davar çıĥarırdı davara gidárdıĥ

2. Metin
AD SOYAD: NECLA KARAÇİZMELİ
YAŞ: 54
MESLEK: EV HANIMI

(¹)ismim necla karacizmali yaşım ı allı dörT oĝula getmemişim heĝ yoh
ı kökenimiz işte köyliyiĝ (...) işde yedi táne altı oĝlan bi kış bi kıızım gelin
torınlarım gelin olacaĝ iki torunum şindi gelin olacaĝ valla ceyız iki aT ya-
taĝ yaPTım Halı aldım báTTániye aldım ar taraf dá altın yaPTı yataĝ yaPTı
(⁵)ben de yataĝ yaPTım altın yaPTıĝ her şi işde valla her şi verdiĝ işTe gene
elimízdán ne diKdise cumártesi baŝlır Pazar günü bitir iki gün baŝlı işTe val-
la pilav yapırıĝ düĝünümde baTa ekŝili yaPTılár ben taĝsiyenen geldim ben
aTTan geldim ben taĝsiyenen geldim báne i şi bi fisTan giydirdilár bi ketán
aldılar aTTılar kırmızı (¹⁰)yarlıĝı aTTılar işTe o gelinliĝ yohıtu o zıman altın üş
ıf bileziK yaPTılar babam da bir ift yaPTı a dörT ift işde yüzükTür küpedir
yataĝdır mobilyasıdır a éla her ŝici yaPTılar mobilê yataĝ her şi yaPTılar işTe
doĝum ávde yapı işTe hemŝirá vardı aĝırdı he aĝırıyırdıĝ yo bíz ıĝarıyırdıĝ
he gün ıĝarıyırdıĝ he he yoh ben ıĝarTTım (...) u (¹⁵)geridá almıŝ bēn otuz
sekiz yıldır he işTe davullar alırdı oynardıĝ he gülle oynardıĝ işTe küvráliĝ
vardı işTe girer geliriK kürvá işTe elbísá kirá yaparlardı kirvá getirdi para
atardı ya oltın atardı a éla şey edárlardı he bu kire (...) ‘adeT ‘adeT vala éla
şindi éla kireliK dérlár işTe o da bi moĝbbáttır kuráliĝ he yemek yapıylár (...)
da‘ vet ediyler (²⁰)yeñi doĝum yapanlar he yoĝ bulamaĝ yaparlar he kiĝane
yaparlar süTlaĝ yaparlar ta tezze tavuĝ keser tirit yaparlar onu verirlár soaĝta
o şi taŝTan izzıĝ ızardıĝ he he üstünden zıplardıĝ ip aTlardıĝ ip işTe ip a dı-
ŝarıda ip aTlardıĝ ip atladır oynardıĝ işTe göz yummaca oynardıĝ saĝlamaĝ
oynardıĝ işTe éla küçikliĝımız geşTi cenaze (²⁵)işTe bi ay sürir he gerre giden
oĝ orurdu yemek işTe her misafir geldi mevlidını yapardı yemeĝini yapırıĝ
her gelen misafire yemeK ay ahve e valla onŝılar yapar sonra misafir azal-
dıŝe saĝabi yapardı cenázi geTmilerdi eve gelirlár mezárlıĝá giTmezler şimdi
mezárlıĝá gidiler he (...) işTe sarma iderdı iŝTē heski sarma (³⁰)işTe dolma ya
şey yapardı işli köfTeler eTli iller işTe yumurtalı eşkili yapardıĝ kırtıĝ eŝKi-
lisi yaparlar mercimeKli ıĝ (...) heP he yapılırdı dana reş yapılırdı dana reş

şeyde a mercimekTe nohuTTa yarma da yaPmiş he kırmızı mercimek ha işli iri iri unna yaparlar pilavı yapılır iri mercimeKden ha yeşşil mercimeK he he yapılır ⁽³⁵⁾ceğlaş olur koftiKli eşKili olur he ya işTe serPme olur he şi yaparlar he bayramda küçükke bayramda işTe bayram gelir geyinir gederdiğ alırdı he kapı komşı bayrama giderdiğ işTe çoğ hoştı şimdi yine kalmamış ne bayram kalmış ne şey eskı zaman daha hoştı he eskı zamanı hoştı şeydi he misafir çağırıyordı he ramazanda hoş olur (...) iyi ⁽⁴⁰⁾hoştı aşure yapirdi eskide de yapirdiğ aşşire dayme yapılır he düğün kına yaħmirim ben çucırlarıma ben düğün çalarım yemek yaparım düğün çalarığ a asKere işTe yolcu edarığ gelirığ düğün yaparığ yoğ kına yaħmiriğ ben kına yoğ yaħmam altı beş Tene gön-derdim kına yaħmadım e kimi yaħir kimi yaħir kına yaħir ben ⁽⁴⁵⁾yaħmirim işTe (...) eskide davıl çalı şindi saz çalı ölüm éla olmasa çalıriğ olı dá olursa çalmiriğ askerlere yemek yapiriğ he (...) eskide eskidá davara gidıyirdiğ ko-yun sağıyirdiğ kıcçık kızılar vardı (...) inek var inek sağıyirdiğ süt PişiridiK yandığ yayardiK he oruşlarda şıllığ yapardiğ he tatlı he daşda bişiriyrin şe-ker ⁽⁵⁰⁾şeyisini yapıyrin usdine biraħirsin he çoğ he şekere yağ vardı yağlardı çoğ hoş (...) silkerdiğ çoğ hoş olurdu kaldırırdı sıcak sıcak bazlama sürterdiğ içi dışı nassı olsa şindi yerdiğ valla babımgılın balı çoğtı bal keserlerdi arları çoğ da kesárlardı komşı yo var başka köydá gelin geldim he ben bu köylü deylim keserdi kapi komşı dadırdığ yanniğ ⁽⁵⁵⁾yaylı koyderliğliğ yoğtı köy-de su çekárlardı tarlada tálık biçerlerdi işTe mercimek ekárlardı arpa buğıda ekár biçerlerdi maħverá kaynadır bastığ edárlardı sıcak yapar kırma yapardiğ he yaz işTe bibár kırdırdığ paTlıcan kırdırdığ kırsını alırığ kırdırdığ kışa yérdiğ he yapir he biz de o zaman da beKmez yapardiğ yuzzum beKmezi a yisoT ⁽⁶⁰⁾kırdırdığ kırdırdığ kışa kaynadır yirdiğ yarpağ sarma iderdiğ valla kışın işTe şin de kırdırdığ işTe éla Salça he dumateS Salçası biber Salçası hep yapılırdı háp yapıyirdiğ her bi şi yapıyirdiğ eskidá beygirne sürilardı atTan sürilardı ha atTan sürilár sora motor çığtı motordan sürilardı patozla vurur-lardı buğdayı tarlıda ben çalışmadım babam ⁽⁶⁵⁾zengindi ağadı işçılár tutardiğ işçılár za' limdi içerlerdi yaparlardı biz e ey işini görürdiğ babamgilin tarlası çoğudu biz (...) tarlığ marlığ çoğ gitmiyordı bi maħTerimizi yapardiğ ev işimizi davar mavar (...) vardı savar mavar güderdiğ şimdi u zaman u zaman yani pammuğ (...) vardı pammuğu biraz ekerdiğ şimdi biz biber ⁽⁷⁰⁾gelir biber ekiriğ pammuğ ekiriğ fıstığımız var kaldırıyiriğ he işTe biber salçası (...) salçası çıhariyiriğ maħvere kaynadır peKmez yapiriğ kırma yaPTığ (...) kışa

aldırmağ için kışa isteniyi her şey işTe ne he bi tená vardı köyün ortasında zayrat var ona işTe bî áyahlarına yél giriysá bi hasta olduğuTa gidiyeler işTe şiffa ol ışın için he faydası ⁽⁷⁵⁾oliyir he içinde işTe içinde şiy yaTmış a ólmış adam ávlímış yatıydi önüne gidiy işTe götirsá iyi olur rağaT olur şifasını gör-mir hastáhanıya işTe oT moTları işTe kışTirilerdi eKTe meryem hoT vardı arnımız ağrır meryem hoT yerlerdi işTe bu şiy var içerdı sarı çiçeK var onu aynadır içárlerdi he sonra da doğtor çığtı doğtora gidilerdi ben yetişTım ⁽⁸⁰⁾ doğtura bobam rağmetliK olanda gidirdiğ anam gidirdi gidiyirdiğ he gidilerdi Tođtora Tođtor vardı içinde vardı he he he ilaç yapar kendiler yaparlardı her çeşiT oTları aynadıllardı melhám gibi yaparlar slterlerdi ajjaromu bilmem ne aynadıllardı usdine verıllerdi işTe iyi gelirdi yaparlardı he éle yaparlardı ⁽⁸⁵⁾işTe he

3. Metin
AD SOYAD: RAHİME KARABULUT
YAŞ: -
MESLEK: EV HANIMI

(¹)başında fırladır atirler gevende kalır dün alabalı olır milleT hePsi (...) aha sonra da işTe beş millar alır sen bi başlı alin a yani s parası ‘araP-lar éle ‘araPlar bālı o bālı altın o yapir aıTma güzel bi aıTma beş tene yüzük hā eline taıyır ondan sora he bileziK yo hele bi gecede gece başliyer gece (⁵)başliyer ikide de yarın da işTe öğleden sonra evine öğleden sonra gelin kızım bi gün kına gécesi bi gün kınali kınada gelin eline taıyo da o altın edān bi eyreK taar he üçTen fazla fazla bu da aıtması he ne gelinler var hāPsine altın yapTım alır a a o oni alır ha şevo ha hepini alıyılar nası Hınayı getir (...) bızde ‘adeT ama kardeşine (¹⁰)kürenin işi kucaına işTē pilav yapiriK isTerse isTersā hāzır ān hoşş heyy yo yo kıynalı yapıyiler he yani aıvaltı da yenir işTā her gün üç gün iki gün srir biz kır gün srdi burda da gidilir yo ba‘zen gidilir yirmi gün kır gün işTe kır gün ‘arafa günü ölümü ‘arafā günü gendimiz gidār kestih rahmātlih kesmādih mı kestigh bittı (¹⁵)köy (...) eyiz olarak erKeqe altın o yapıyler altın kıznan yapıylār bi T bileziK yapıyler yataı yapıyiler bulaşşıını yapıyiler he genā bi on lira fazla o a vermo oqlana o yapıyler evi o hālı vatı yerindā olan ayrı otur he

4. Metin
AD SOYAD: ABUZER KARAÇİZMELİ
YAŞ: 87
MESLEK: ÇİFTÇİ

(1)abzer karaçizmeli seKsen yedí esKiden ávlilik hoştı (...) ále Pālî be şey yohtu ísTárlardı yani anası verírdi kızı Kendíne bi kat álbise yaparlardı undan suna gelíllardı ata bindírlardı gezdírlardı köyün içində mezárlığın eTırafında gezdírlardı sonra götúrlárdá şeye yáni evíne hoşTu yani (...) hoşTu (5)valla valla yemáK esKídán yohTu yaní şilerla yohtu yohtu yohtu düğünler bir gün çıhartığı gibi bir gün çalarlardı çaihardıllardı ata bindírilirdi gezdírilirdi yaní bir gün düğün olurdu he bi şey vardı ayağ bası he u vardı vardı şindi önünde ayağlarına basarlardı hana ayāna basardı gelinin undan suña şî yaparlardı súnneT düğünü (10)vardı vardı sínneT düğünü işTe éla (...) düğün çalarlardı undan suna kúre tutarlardı undan suna súnneTçi gelirdi alırdı undan suna yapılırdı yapılırdı taziye giderdi giderdi şini esKídán bi tenesi meftı oldu mı bu köy bütün olduğu gibi şıye gíTmezdí çifte geTmázdí şe geTmázlárdı yani o cenázá şey eTmázlárdı şindi taziye (15)ávı var taziye ávíná (...)taziye áví dá şindi eTTı ya işTá ávlárlı gezerlárdı bayram edárlardı undan sona gezárlardı (...) hásTálálár başvurulardı súnnaT súnnaT işTe yōh on yaşında o yaşında sákız yaşında un bir yaşında u zıman ya biz yemág ediyorlardı işTe çay ediyoyardıma gidiyollardı yemeK herkáS ávíná yemeK yardım yardım yapardı u (20)dā devam ediyor he kirváliğ he tamam tutardı kúvráyı tutardı (...)súnnaT olurdu askerliğ mí askerler asker bi adam asKere (...) geri yolçı edállardı yolçı edállardı tā há hala dam ediyor ben mi yirmi dörd ay yirmi dörd ay yaPTım sivasTa yaPTım diyárbağırda yaPTım bítlísTá yaPTım vardı vardı (...) tālik tālik vardı acı melenkorT (25)başkay başka yoh başka yoh kurban bayramı işTe bayram oldüğ zaman birbirín ávíná gidárlardı bayram da edellerdi gelírlardı gidárlardı ellerdi şindi hala dā dam ediyor bayramda gidellerdi bayram yapallardı gelínlik için yani giyme için he he he yaparlardı işTe şey giyerlerdi kofu kofu kofu arpa boğday mercímáK kışne undan suna şey (30) vardı mercímáK boğday arpa her şey yetíştirírdi halan da yetíştiriyorlar ha ha há ha kurban kesiyorlar öldíhtán sona ha ha há haPsí bán babamın hıyríná babamın hıyríná kurban keserdím yaparsam halan da yapıyılar zeyraTlardan mı he belá yemeK yaparlardı mesı oğlağ kesárlardı tōh kesárlardı keserlerdi

ekmeK yaparlardı ordayke (...) gelírlárdí ⁽³⁵⁾ává var var bírda deli divana me-
sıla kemírdán ziyareti undan suna yer içi bírda dérlárdí çamírdın ziyareti var
he talık zeyratı var bunlar vardır yani başka da bi şey yoğ (...) ya şinde arpa
hazır da vardı hayvanlara verírlárdí boğday Haldırırıldı kıynadıllardı bulğur
(...) şey yaparlardı a şindi yani gáne éle he bağlar bastıh ⁽⁴⁰⁾yaparlardı PeKmez
yaparlardı kırı üzím yaparlardı a unlar da dā var yani kırı üzím PeKmáz nor-
mal basTıh yaparlardı vala cirloğ (...) yeddí yaşında áskídán ben ádir yapar-
dım (...) gótırır abaya (...) gótırır şindi onlarda yaşıım geşti ya artığ vazgeştım
başka da vallayı aklıma gelen he

5. Metin
AD SOYAD: İSLİM KARAÇİZMELİ
YAŞ: 48
MESLEK: EV HANIMI

(1)yaşım on yedi vardı düğünde valla kaç kere yaPtıh he benim zamanımda şey yohtırdı taħsı yohtırdı vala araba gená yohtırdı bení gendí tirahtórdán kartelin óginden aldırdı yoħ yoħ kartele bindirdiler aĝa köyindánız ya yani siz e ĥasan aĝagilde motorla gelmişih tirahtórlán geldilár a onlar ⁽⁵⁾zen- ĝinín yanında çalıştılar ya tirahtórdán geldiler beni arĥasına bindirdilár sandı- ĝın úsTúne bindirdiler (...) o zaman ádeT vardı gelin evinden eşya çaliylárdí he bının bi bunun bi ĥalası oĝlı vardı onun bi ĥalası oĝlı vardı çoħ şakacı ya yani seviyidiħ he bizden bi sini aparmıştı sinĥnin ortasını delmişti çociĝın başına geçirmişTi apardılar bení ⁽¹⁰⁾e tabi zoĝon bende iki tene zoĝon úsT úsTe giydiriler úsTúne bi ĥırķa giydiriler kofu başına kofu baş hı gelinliħ yohtu ne gelinliĝi gelinliħ yohtı bize bi kırmızı aTTılar işTe apardılar bizi trahtórla ĝur- rurlulár yani işTe aĝalar bizi şeyde apariyir giTTi esKe kıaynı da gelin aTTan indiriydi he (...) aşşāĝ indirdi neysá eskidán ķa ķalın Pahalıdı ⁽¹⁵⁾ha mal ucuz- du a helá sor altı bi altı tene cumuriyeT yapTılar onam da báne úş táne yapTı eskiden béle úş ķor vardı telezonda birár kere çıĥır ya altın taħılar üç ķor üç ķor bále kofulara taħılar onlar bana yírmí táne ĝaziye yaptılar çiyreĝin yerine anam bi on úş tene yaPtı he a yolları dayılara veriylerdí emmilere ķardaşlara veriyłardı bi ⁽²⁰⁾dayı saĝlılardı ‘ ámmí saĝlılardı ķardaşlıħ saĝlılardı dérdiħ e zeye çağırın zeye çağırıylardı gel hele kıoyunu olan kıoyun veriydi altın olan altın veriydi he işTe élá çağırıydi benim dayım biye büyüK bi cumuriyeT ver- di ķardaşım da bi tená büyüK bileziK (...) köçüĝü de deĝil a büyüĝü şindi unar çoĝ Palılar há da bení ablam da benim ⁽²⁵⁾kınamı aldı kına parasını aldı o da biye iki táne ĝaziye verdi anam da ķalınımı almışTı bizim de kıoyunumuz vardı bi yirmi kıuzzı kıoyunumuz vardı dedí ĥanısını begeniysán béle iyi bi kıoyunları bi de kıuzzu begendim a onu biye verdilár he kıaynınamla birlikTe yaşıydim sonunda ávímizi ayırdıħ tabi diĝár oĝlanı ávár diĝár oĝlanı evárdilár bizi ayırdılar ⁽³⁰⁾yo ben aĝırlama kimsá benden incímez a işte a bizi ayırdılar işTe (...) mecbır valla kıızım benim bás tene erkek çociĝım vardı biri en böyü böyüĝümlá vefat etti yeñi evlidi vefat etTi saĝ olun allah razı olsun ne bilim düĝin yaPmadıħ yaPmadıħ súnneT yaPtıH düĝün yaPmadıH yemeK de indir-

medîh yanî haram dedîh (...) haram ⁽³⁵⁾normaldâ düğünü çaliylâr bir gün düğün çalarlar bi gün ôğlândân sona düğün başlar devîrsî günâ millâT súnnetini édâr súnnet súnnetî yapıyer işTe para toplilâr para toplan toplamiyin tahtı tahtıylâr ha he Hısım akrabası ya gelî tahtı tahtıylâr altın tahtan a para tahtan he kirvâ biz kirvâdîh ha kirvâ olıydîh şîndi ben şîndî gelîn çıhardacağ ⁽⁴⁰⁾gelîn de kirveyi varar evâ aparırlar hele aparırlar elbîse beğenîrlâr (...)gelînin keyfine kalmış bi şî ha gelîn beğenîr kirve derim aman bağışmayın gelin çıhari gelin çıhardmağ çoğ güzel yani he hoş hahın evîndân kız getirisin yani kızı da vîrsân zor tabi sonuşta o da ôğlını evârecî ha gidîrsin kirvâlîh görâvîni yapîrsin gidîrsin icabında ⁽⁴⁵⁾düğünde oynışdin silağın ateşdin bi cumuriyeT atacağsan iki tene atışdin he kirvâ oldığın için iki tenâ atırsın bizdâ gelîn görâ var gelîn góre bi çeyreK aparırlar he cum cuma diyorlar e iştâ gelîni indirânde kirve egâr iki kilo mu üç kilo mu şeker gelin üstüne sepiz tahtsiden inmirse cebînden para çıharî genîsî verî kirvâsî diye (...) he ⁽⁵⁰⁾kendi súnnet kirvâsî de aynı ne kına gécîsî kına gécîsî onar evvâl zamanda üç gün düğün çaliylârdî he üç gün düğün çaliylârdî bir gün çaliylâr sâbâğ gelilâr kınaya aştam bir gécâ evîndâ çalîdî sâbâğ (...) gelîn âvînde çaliylârdî o işTe gelîni kınayı gelîni götürilerdî he he kına yağıler yağılerdî kına ‘ aynı anlatıydım aHılımdan giTmiş ⁽⁵⁵⁾kalmadı e oğlan (...) oğlum giTTî hic çalışmıy giTmemişTi çalışmıy giTTî a inşaT-Tan düştü öldü arvadı hamiledi ‘ ağıl başımdan geTti en büyüK oğlum çoğ şükür allah yerîne bi şitîl aldı bi tene verdi yama çoğ şükür hamdolsun allahın kerâmlârîne ama sağ ol allah razı olsun allah gendînin mekânını cennâT etsin inşalla valla yemâklârî yemâklârî ⁽⁶⁰⁾şîndî bu tabi hıstalıh çığalı bi komsuyn öldü komşu görâ (...) yapîrsin ama bu şey çığalı da hıstalıh çığalı berri gene de yağın akrabâ olîrsâ âvde edirr aparir yoğ çoğ da bi ne dostin oldîsa şekâr çay aparîrsin pâT bardağları aparîrsin indirîsin evîne a yağın da oldîsa tabi bene bu oğlan ne ki bi akrabâ yemegimizi kâpımızda pişîrîh aparîh ⁽⁶⁵⁾aHrabamıza yanî ahrabalîh görâvîni yapîrîh he he onar yaPmaz üç güne kadar yoğ yaPmaz yoğ kız bi bi tâne eskîden ki hâsteliK olmazdan îvvelî bi tene gécîdân bi cenâze öldî mî yemeyîni yapıylâr cenezi gelenlâr ceneziy defîn eTTise kılmıdamayın yemegiyzi yiğîn cenâze evî dîrdî a mezârlıhtan geldîyse dedî yemek hazır kimsâ bi ⁽⁷⁰⁾yérâ gitmesîn yimeyni yéssîn onun hayrına ha onun hayrına yapılârdî ama şîndi ele eTmiyler ha hıstalıh var hokîmet komir valla on beş güne kadar yemeK yapirdiK yani ayle genîş oldîsa çevrá genîş olîsa mesela sen sırıya girin ne yapacam yarın ben yapacam ele ele aHırabalar sıra-

ya girir sıra sıra yapılar     n yaptın sen a   am yaparsın ⁽⁷⁵⁾sen devres   g  n sabba   yaparsın sıra sıra yapir a  raba e durumu yer  nd   d   olan olmıyan ya bi torba     r aparır ya iki kilo   ay aparır indirir ne varsa he a  rabalık g  r  v  n   yani yapıylar yo     ad  nlar bizde gi  miler g  m  rken gi  miler he   gitmiler onlar e ba   he bizim k  y e  m  z he b  rda yo   yanı tabi allah e  mıy   ya  n ma  n   a  ar ⁽⁸⁰⁾amman cen  ze eder genni tutarlı   yanı   omazılı   cen  zeye gide ama benim   arda  ım o  lu (...) vefa   etti gittili   mez  ra cenezeye antebe yani mez  r   st  ne gidirili   ama k  yde   le yo   k  yde ge  Tmedi   he he canım t  rk   s  ylilerdi   o   yo t  rk   s  yliyemem yo   hele s  yliyemem yo   he   ben ne bir t  rk   s  yledi  im v  r valla bayramlarda kes  n ⁽⁸⁵⁾kes  r ‘ar  f   g  n   kesir ‘ar  f   g  n   kesir da  dıl  r       ızım var   eyizlerine bi    yini eksikli  nı yaP-madım ba   i  K     a  T yata   he iki   a  T t  ne   alı     tene be  T  niye e sı   bu dedi  n gibi yollılı  mı   (...) Halımı   yanı bi eksigini   omadım bi    T bilez   K bi   z  k bi k  pe       ızımın     ne de ele yaPTım yanı dedim    tirl  r     almasın aynı yaPTım ⁽⁹⁰⁾ha (...) aynen   ızlarım k    Klerdi ‘ammileri aldılar el  m  z-den tez aldılar valla biri un yedi ya  ndadı burda bi tene un un altıya girmi  T   gelin oldu ‘amcası o  lı yolına girdi bi tene de bacımın tor  nına verdim bi tene istanbıla saldıım he ani keko yirmi nedir   ız     ızı istemediler evde   aldı vay vay vayy vala aynı dor  ı   indi benim bu ra  metli   ⁽⁹⁵⁾olan o  lumın   ide tor  nı-mın yirmi d  r  T ya  ına girdi gelini ni  anlıdı yani allaha     kir binlerce     kirler olsun dediler o  lan ya  ında yeni ni  anlı etmi  siz bi   af  Ta sona Tatlısını yapacılı   sa   ol y    zorla v  rme y      indi   skid  n bizim zamanımızda biz n   dirdili   d  y  m  dili   ben b  ls  m b  n   alır mıdım d  nyada inan e  T e almazdım ⁽¹⁰⁰⁾ha ba     imdi diyi gid      ıza sora     ızın g  nl   vars   v  ra   yo  sa biz veremezili   biz eskiden ne diyerdi     ız bi loppa     amır han   divara vursay orayı tutar   ız dedi  n nassı sesl  n     ayın   ayınvalid     ayınvalide gelinli   ediyirdi   gelinli  K edirdi  K s  sl  nmirdi   s  sl  nmirdi   e   indi diyelim gelinim a acı bi   ay b  zden barar gelir bizden   ay ⁽¹⁰⁵⁾  aynatir   eydir   onu   on  uya   indiki   de  T   o     yi i  Te bir  z de yanı insan a  ır olaca   a  ır olan terbiyel   olaca     ayali a  ire val-la ben yaPTı  m yo   yapıylar kon  ular h  P yapıylar ben de burda   ey ben de hayrına para veririm   zzel ba  a pammı   ekiler i  Te biber ekirili     arp  z ekirili       r pancarı ekirili   bu  da ekiler i  Te biz tarlamızı ⁽¹¹⁰⁾yirmi d  n  m tarlamız vardı   ızlar g  l  n oldu o  lanlar   v  l  n  li   indi s  n  d   bi o  lumuz eki gen gen  -ne d  rd  ne veriy   bir   ge   n s  n   pamu   ekTi biri bu  da e  Ti sıra   tekis  ne geld     tekis   de ne isterse he biz (...)   azanc   genne   alı bizim de bi yer fı  ST  -

ğımız var bu sáne fıSTıĝ çoĝudu ama ha ha allah herkáskını kismet eTsín allah
⁽¹¹⁵⁾güle güle kismet eTsín çoĝu çoĝ masraf edír azı az masraf ediyi allah
herkáSın güle güle kismet eTsín nassı valla bu köydá olan işTe dedíĝim biber
var şiy var şindi kápılarına ekiler mahtaníz ekiler nane ekiler terá ekiler ná
kıbırcıh ekiler yani kápılar háP genişlár içine oĝlum maşlah eKmişler dünya
kadar bíz de hindi yararlanıyíh ⁽¹²⁰⁾bi de ni getiriyíh istádıĝımız zaman yırıh
yoĝ nevrüz kúTlamıyoz onar appocular appocu kúrTler kúTlar yoĝ köyde kú-
lamırıh hiç kútlamırıh gená şer yerinde kútlılarsa onı bilmezíh valla ramazan
ayında allah kısımeT (...) orucumızı tutırıh terávı gidırıh birbirine gidiP sáhárá
kahiyíh namazımızı kılıyíh sabah namazına kadar kırk tamın ⁽¹²⁵⁾çekiyíh tús-
behimizi çekiyih déríh hadı dörT mısafır gelsín bizdá yemeK yesín çağırıyíh
yemek yediriyíh mısafır yoĝsa iki tabak yemeK çıĝarıyırıh he illa çıĝıyır tabi
ben oĝlum ráhmeTlıĝ olalı belli ille bi ta'ami çıĝardırım ramazanlıhta da sab-
báh hem aĝşam iki tabah yemeK çıĝardırıh a işTe fıtreyi veriysin fákırlára
malin varsa altının evdese ⁽¹³⁰⁾zekatını verırsín paran varsa fákırlere zekatını
verırsín sán anlaT sey zeyrat he köyün içinde var köyün içinde biz deyırıh
çamırçının zeyratı yanı iyi de bi zeyrat kúrbán olım rabbim iyyi yanı o bi Has-
te ógine gitse yani köyümüz çoĝ birbirinden döĝüşürlerdí çoĝ döĝüşürlerdí bir
gün bírada bi şıyíh vardı bíz gene deyırdıh çoĝ (...) kúrbán olım ⁽¹³⁵⁾allah ilacı-
nı kıata háPsının başı allah biri geTTi dedi fátıhasını oĝudu zeyratın tavında
dedi baĝtıh aĝladı gözünden yaş geldi demış şeyĝım niye aĝlın démiş yav
démiş ben bu köyün böyüğüne vére vére háP sepetim delik delik olmuş demış
köyümüzde bi kıaza gene olmadı siláh atılır düĝünlerde şelárde heç bir gün
olmadı kúrbán olım ⁽¹⁴⁰⁾zeyrat a bu yola gidırsín a burda yo camının bu yanın-
da yaĝında aşşahıta ha yoĝ a béle gidersin yola gidersin camiy yetişmázdán a
bı yoldan deĝil a diger yoldan yetişmázdán sonušta orda ústüne böle bi türbe
yaPmışlar çocıĝımı askere gönderdim işi gücü (...) rast gele vallá çalĝı çalidíh
bi gece gece çalĝı çalidíh dosTları ⁽¹⁴⁵⁾aĝırabaları kıurtari gidánlerin işi (...) kıardaşların bacıların gelir e işTe ne bilim biráz düĝün yapır şavaş söyлідíh
yemeK yeme bütün állı asker mi gidi köydá állısını dá yemeĝe çağırıh he
yemege he kıana da yaĝırıh he kıına da yaĝıler genler saızı kıurarlar hemi yirlár
aĝa bi seT mi ki seT mi oynarlar kıola daĝıdırıh çay daĝıdırıh ⁽¹⁵⁰⁾yemmeK
yediĝten sona otoĝara otoĝara aparırıh gidırıh orda da bi düĝün e getirdím he
oo otoĝara daha aparırıh orda da bi şey a şey gevendeyi çağırıh geleler bírda
da çalalar çalabilen ge para verırler işTe úsTune bi de para (...) cebine ama

şindi (...) bu şasTe ama şorona şoğalmış ha altı ay olsun işlrı rasT gelsın tam
mam geldım geldım nasıl ⁽¹⁵⁵⁾valla yoğ a biTTi he yeter řárlı olsun yoğ ani
ķubban yoğ ben bilmem ha ha ha yapışış ı ocığ baştın ki cinste icabında ba-
cin gibi şardaşın gibi ocığı var elin atarsan dişi ışarsa bi hediye alırsın gr-
dins kim grirs bu ocığa ilk kim grirs ona bi hediye arı ondan sona
ķařarlar odasını birez işTe noğıddı ayliye gre ķa eve gideceğ ⁽¹⁶⁰⁾on beş eve
vercşsin ona gr dağıdırış he vlr dağıdırış ha ha ha he biz para veririş
he yo a biz para veririş elbis vrn de var para veririş ha a bi gene bize getiriş
diler getirdiler ben gene on millon ışarTTım vrdım valla he tabaş tabaş
drT tabaş drT eve verirsın a biz ele hediye isTemiriş aslında sani gnnden
ķoparisin beş mi ⁽¹⁶⁵⁾verin on mu verin anca senli verin cebinden yani kim ne
verirs bizde ele sor ha

6. Metin
AD SOYAD: MSLM KARAÇİZMELİ
YAŞ: 55
MESLEK: ÇİFTÇİ

(1)ismim soyismim mslm karaçizmeli bin dokkuz yüz ad admış bej dmluyum ikmeTgh yerim yaslıca eytim durumu ilkul eveT eveT eveT gelneksel olarak şindi ilkin tabi ĩ şınıkinen esKisi bir deyil eskisi oturuduğ bizim zamanda büyüK byKT küçük küçükTü adaT usul vardı bir zaman ĩ byK (5)oturduğ zaman küçük konuşmazdı byK her zaman yerinde sayĖılı olurdu küçük her zaman yerinde sayĖılı olurdu bi odada oturduğımız zaman küçük aşağta oturudu byK her zaman üsT terfT oturdu şindik o da şağtı o da bĭTti yani şşindiki bu durumda bĭTti yani düğünlerde mesel biz eskiden ĩ şazanda yemeK yapardığ (10)ısımlerı mesıl aş drdığ aş yapardığ skiden mesel eşkili yapardığ kfte yapardığ noğuT yapardığ bamya eşKilisi yapardığ esKi simleri eveT bamya eşKilisi yapardığ skiden sını vardı řř şındı hazır tepsi geliyor skiden sını vardı sa' en vardı tas vardı ondan sona ĩ su iştiğımız zaman tas vardı gulPlu tas şindi onlar da şağtı onlar da şındı (15)oldu bardağlan bardağlan içiyoruz kirvelik vardı eveT krelilik vardı şindi eskiden mesıl biz sünneT yapardığ gider bir adt usulunan bi kirvemızı tutardığ yani kirve nedir bi mıstafırpervelik oturuduğ suğbeT yaparığ oturuk şonuşurduk ĩ sünnet eT-Tiğımız zaman kirvenin kuşağında sünneT olurdu kirve haTTa o gece bi gün çalırdı (20)şindi o da şağtı o da bittı anı düğünler ĩ  gün olyd iki buık  gün olyd yemeklen berber  gün olydi iki gün düğün çalınırdı ĖĖlen de yemeK olurdu eveT e esKiden esKiden ksegelin vardı eveT ksegelin vardı diyelim mesela diyelim ürkek bayan olurdu bayan ürkek olurdu birbirini şandı-rıllardı düğün orta yerine getirirlerdi şindi (25)o da şağtı eskiden tabi kofu vardı biz diyoruz he düğün kıyafeti kofu vardı önlüK vardı bağlardı annelerimiz ku-şağ vardı bağlardığ annelerimiz o kuşağı da cb yoğtu eskiden eskiden mesıl annemiz ĩ bozuğ paryln kuşağının yanına şordu bize ıķadır verirdi eveT a bi de kofu vardı işTe kofu arasına şordu eskiden gaziye vardı ufağ gaziye (30)kofunun dörT yanına anlına şı drdı a öyle gelmezdi eveT canağze en aşşağı bir ĖaTT adr ha bir ĖaTT on güne çadır taziye dvam ederdi yani eveT taziye dvam ederdi ayleneın büyüKlüğün şeysin gre ayleneın büyüKlüğüne göre şey yapardı eveT eveT gelini getiriken ĩ biz bi araba gnderrığ ilkin o

arabaya ĩ yüklerdiĥ gelin ⁽³⁵⁾getiriken ondan sonra mezerligin etrafında bi tur atarĥ mezarlıĥın yani bu ölüm de varmış yani sen keĥ hoşluĥu yapıyorsun ama ölüm de var yani keĥ hoşluĥu yaPma yani bunu şey apardık getirirdiĥ kapının önüne bi ĥatta kızu da keserdiĥ ā önünde bi kızu da kesāĥ ondan sonra içeri ĥorduh tabi kirve de beKlerdi he kirve gene vardı ⁽⁴⁰⁾eveT evlenirken ĩ u kıS tarafına şey bi şey bi de erkek tarafına erkek tarafı mesıla diyelim bilezik yaparĥ dórT tene yüzüK yaparĥ ondan sona bir fireng baĥı diyolar fireng baĥı yaparız tabi kıS sâĥbinen anlaşırlı eveT yuĥ āt yo kadınlar genelde ölü olduĥ zaman kadınlar évde ağlarlar erkekler gene ayrı bir yerde otururlar mıs-tafirpervârlıĥını ⁽⁴⁵⁾yaparlar éle bir ĥafTa on gün geçer askere giderken eskiden araba yoĥtu aksiden araba yoĥtu biz bi tıraĥtora bınâr gidârdiĥ eskide önce bi asvaT mesele belirli bi asvaT vardı gene de ĥaTT bi köv postası vardı o kôv postasına bız on beş yirmi kişi bınerdĥı gidârdĥı urfaya otobuse biletimizi kesâr gidârdĥı ben on sekiz ay askerliĥ ettiĥ ⁽⁵⁰⁾eveT on sekiz ay askerliĥ ettiĥ ondan sona babamız zatan bize askerdân aydan aya para gönderirdi iyidir oruç toruz ondan sona ĥer zamanı delim ĩ oruçluĥtan sona bi fitrâmizi verriz orcumuz tutarız bálılı bi ayda mesıla fıTrâmizi çıĥaTTıĥtan sona teKrar oturuĥ ara sırada mustafirpverliĥ yaparĥ davâT yaparĥ mesıla beş on ⁽⁵⁵⁾gişi yi çağırıp oturuĥ yemek yeriĥ o da bir şedır hayırdır gelindâ mevlit oĥunur gelindâ mevlit mesıla ben şimdi annemiz rahmatılıĥ oldu üç gün sona bız mevlitini yaparız yemeyini yaparız hâr zaman taziye zamanı yemeK yaparız sabba öğlen akşam mesıla bir aĥırabamız vefaT ettiĥi zaman önce damlı yemeK yaparız ⁽⁶⁰⁾sabbah öğle akşam yemek yaparız o mıs-tafirpverliK garıPlar gelir gider taziye sahibi he yemeyni aç ĥalmasınlar diye yemeyini yaparĥ bu çevrede taĥıl olarak özel olarak şuvan bizim burda anteP fıstıĥı var biber var pambıĥ var ondan sona mısır var eveT ondan sona şu an fıstıĥ ekerler yer fıstıĥı şu an bı sene başladı yer fıstıĥı ekTiler ⁽⁶⁵⁾ondan sona zatan başĥa bi şey yok burda eveT şşindi eskiden bir insan hasta oldum mı insan derdini bilmezdi doĥtur yoĥtu doĥtur gidârdĥı bir doĥtora gettin mi üş Kişi giridi bi Kişi doĥturu beklerdi ondan sona daĥda şey vardı nedi ô meryemĥorT vardı acı bis sancı ĥaĥtın mı ĥarın aĥrısı olduĥı zamman meryemhortı ófâlerdiĥ elimizdâ aĥzımıza ⁽⁷⁰⁾atar yirdiĥ daĥ otusu çoĥ var şey acı acı bi ĥoĥusu var eveT yoĥ elindâ aĥzına atıyırın suyunu içiyırın eveT eveT eveT aşure yapılar yapan daĥıtan olıy şimdi eskiden bız buĥda alırdıĥ senâliĥ içeri ĥorduh eskiden bizim burda ĥazan vardı ĥazanda bız o buĥluru ĥaynadırdıĥ ĥaynadıĥTan sona soĥu vardı taş soĥu

vardı tohmağ ile dógerdih dóger ⁽⁷⁵⁾dóger dóger ondan sona eskiden makine vardı şey makinesi buğday ufaTmağ uçun ani kúfteliğ ayrı pilavlığ ayrı çıkardırdih pilavlığ ayrı kúfteliğ ayrı çıkardırdih ondan sona mecímeK vardı mecimáge de kaynadırdih degirmen taşı vardı eskiden siyah degirmen taşları o taşlarlan degirmen taşları biz büker büker ufadırdih öyle yrdih yani ⁽⁸⁰⁾şindiki göre mi esKike göre mi eveT önce esKiden fazla bi şey yohtu yav bi pilavdı bi aftırşıktı tévlávdı mecímekli çığdı eski şı ymeklerimiz he bamya eşkılsıdı ışTe kufdik mufdik yapıyordug eskiden ziyareT var ziyareT var mesıla bizim burda kepirze kolık ziyareti diyoruz bu bizim peldıvane var he çamırçı ziyareti diyoruz burda var ⁽⁸⁵⁾oraya oraya niye gidiyolar oray bi meselá bizim ayládá bi mesele bi tene sakaT var meselá diyelim ya hastalığ var ya qol qol úřuması var ya boy fitiğı var ya ayağ dızleri arğiy gidoruz orda yatoruz yemmemizi yapıyoruz o yemmeğiy yaPtan sona zıyareTTen geldihTán sona tabağa koyarız kapı qoşuna bırár sa' an verriğ e faydası olıy ⁽⁹⁰⁾faydası olıy evsane cirok yok ben duymamışım şindi eveT

7. Metin
AD SOYAD: İVEYS KARAÇİZMELİ
YAŞ: 90
MESLEK: EV HANIMI

(1)çöT moturuna binerdım çit motoru yani oT vardı aTa binilerdi hinci bi yere gidiler geliler hiç hoş birbirini inciTmiler he a éledi ata biniler he ne he işTe getiriler noli ki taşsi beğeniler getiriler alirler ya biniyeler gidiyeler aTlar da (...) gelinlñh bize aliylerdi şerden alilardi getirilerdi otirilardı iki gün ossın geli (5)göriilerdi bañilerdi köfü vardı puşi pötür puşi vardı dérlerdi kışları vardı başları örtilerdi a işTe asbaPTa işTe şindi béleler her biri bi oyun oyniler sánádán sánáyá dönir iki sene dönir bir şeşiT daha çıñir a giyir alilár ney uşáğız a iki oğlum var bi de kızım var he evlándırmışñ uşáñları varlar maşallā gennelere yedı қаT asbaP alirdiñ getiriy duvara (10)asirdiñ geliy Hañın hısımlar gelir görilerdi gidilerdi gittiñ (...) kını yakıcıyıñ (...) қahın hısımnı çağırılardı háP kınıyi giyilerdi davıl çalilerdi a sıçrılardı gelini getirip içeri giriyirdiñ kızlara giyirdiñ asPaP alirdiñ he oltın alirdiñ boyunlarına takır başlarına takır heP ismeTler béle béle böyük işTe huқumu olanlar қadar tañirlardı (15) huқmu olmazSa tañmazlardı fakirler tañmilerdi álinde olanlar gidir alirlardı tañirlerdi faққirler de huқmu yoñlar alamiler çıñarilerdi şey olilerdi uşşáñlar oldu doğum yaPTılar mı beşşikaliler asbaP aliler getirir genlerine giydiriler ámziK aliler yapıriñ ya onası yapır çay bişiyi he hádik ediylerdi évlere dağıdiler para veriler a bele (20)her bi şeyi yapılerdi cenazelere gidiler eve gidiler ya қadınlar ya paқlanırlar temizlenirler başlarına güürler asbaPlarını giydiriler a gene ҳattı sáti tamam oldısa a ҳocayı çağıriler (...) giydiriler mezara apariler mezara heş arvaTlar geTmez erkákler aparır sonra giderler úsTüne a bele turku sóledi veririm a biraz қulağım da ağır olmuş (25)gariP mariPleri gelirse қahın kısımları gelirse gelir yirler giderler sunadan cenázesini şeysini yaparlar mılleti çağırılar yemege gelir çağırılar gelir yirler gün mü sürir чоhtu camiye ҳeyrine verirler hociyi hoca gelin gelin oldu mı gelinin yolına gidiler gennere asbaP aparırılar tıst aparırılar áşya aparılár veriler geliler қına alırlar gelirler şide (30)yoğururlar a bu aparırılar anası da varrı қayınbabası da varrı he sonadan bi dā gelini bi da қınalarlar he iki kere қınalar gördiñ ya қınaladıñ қoyduñ apardıñ қınaladıñ sabañtan da apardıñ ata bindirdiñ getirdiñ biliyir söyliirdi ya bílenler söyliiler bílenler söylerler yanı қınaları ben bílmem valla

zehide birri he ediler ederler geTTi taziye gelirlerse ⁽³⁵⁾gelirler ederler gelirler yemegi indiriller he he kırbani zamanı mı söylirsin ha kırbani olanlar geni gene aliylár huqmátı olmıyanlar da alamazlar male ki ben eTTım ben eTTım kıan kısmı birimiz eTmedı gennáre salarım a béle ederıg işTe ádetımız he evrá evrárene getirírsá çeyízini her bişesini yapırıh her bi şeyi içerı koyırıh asbabı ⁽⁴⁰⁾söylir asbaP gerırler zavaza her bişásini beğenır getirirrer gelini de aparırlar gelini de gidiler getiriler gennere güre her bi şesini ali everende gidiler anası gidirdi ben gidirdim işTe çamaşır makinesi huqumu olanlar arırlar huqumu da olmayanlar yohtır alamazlar kıza da çoğ alır valla erkáğı kızlara çoğ alınır kıza daha çok alınır yoh valla bilenler ⁽⁴⁵⁾bilirdi işlerdi yoh valla (...) öteki tikişi a bunnar birırlár ben de tikiş mikişi ederım örti mörtinin üzünü çekerim yastık mastıhların yüzünü çekerım faқаT bunları bilmirım ya nakışları onamız bize öğrederi ki biz de öğreneriK (...) del mi he davara gidirdiK davara yavara gidirdiğ kızulara gidirdiğ her bi şeyi yapirdiK gelirdiK évde de ⁽⁵⁰⁾yoğurdumuzu yayirdiK yağımız vardı tereyağı yiyilerdi ekmeğe sürtilerdi sıcağ ekmek sıbah sıbah yapirdiğ şorbalar ocahta kayniyirdi aqsama yiyilerdi a béledı onlara da ne yiyise göynú ne istise onu gene yapirdiğ e o olmasa da nérden getirilerdi yohsulluğ yohsul bi şi yohtu perişanlardı (...) zenginlerdi genler gennelere yidirilerdi gidi alilardı ⁽⁵⁵⁾getirilerdi et istilerse getiriler kıaynadılar kebaP ediler e şindi her bi şi çoğ her bi şey çoğ valla (...) kebaP mebaP yohtırdı şinde var şindi her bi şey çoh he ba bağı da kaynadirdiğ üzüm vardı kıaldırılardı he üzümü de yapilerdi kıırma edilerdi bastık edilerdi kıuru üzüm seriylardi haP eve getirilerdi yolmayana verilerdi ⁽⁶⁰⁾olanlar da hepsiki vardı yani usTünde bi un güne yirmi güne kıader (...) bağlar çoğdı (...) çoğlardı çoğudu kıaynadilerdi kıırma edilerdi bastıh edilerdi ekmeklerin úsTüne sepilerdi ahtarán bastığı süzi úsdünden kıadır kıaldırılardı a kışıa yiyilerdi yarma dövér buğdasını yiyilerdi şeyrere koyir aparilerdi soquya kıoyilerdi buğrura ⁽⁶⁵⁾kıaynadılardı kıurudilerdi apariy dövilerdi sora ri makinede çekilerdi cemeyi ayrı buğruru ayrı mercimeK gene elesine heP ayrı ayrı edilerdi çuvallara kıoyılardı geri kışıa yiyilerdi yapilerdi hinciki devır ondan hoş ya maqsát (...) ya ezzelki tışTlar hoş a şindiki da hoş her bi şe çoğ işin dadı yoh huzır yoh a huzırı yoh ráhát otururlardı yárlerdi ⁽⁷⁰⁾çoluğ çocuğunan a bele a (...) alla eTmesın bir bahırsin doğúşe giriler kıapsediler e ona baba yaniyi bi şi eTmedı niye getti yedi aşire de yapıyer işTe her bi şesini tamam kıoyiler heP yapan bilir (...) ben de yiyecece (...) ávlere dağıdırlar he soriler birbirine te dolışalar ha aşire de

hoş ha gösteriler şinikiler (...) bulamac edilerdi kaşın ⁽⁷⁵⁾kısıımı bacısı anası gene getirilerdi asbaP getirilerdi gendilere gidirilerdi işTe a çayını Pişirilerdi gidilerdi sızá dá çay pişiraş mí gelín yiyin öle gidin (...) diyilerdi kırşı çışır kırşı çışardıllardı bi unu (...) undan sona böyüK kırşı var çıřardırlār gelírlār yanına gidárlār yanlarına baharlar şucağına alırlar başarlar he eger kız eger oğlan allah ⁽⁸⁰⁾vermiş he küre var heP küre tutan tutir küreliK de érerler sen ona ettiysen o da siye edir sen áTmezSen o da eTmír birbirine ben de ederim he uşağı sünnet edecem ben de ederím gene o da ederler gennere yidírlār gelír sünneti ederler yemmek indiren indirir indirmiyen uşaşları gene yirler çayını içerler giderler a bele ⁽⁸⁵⁾olur

8. Metin
AD SOYAD: SİBEL POLAT
YAŞ: 65
MESLEK: EV HANIMI

(¹)adım soyadım sibel polat yaşıım ı aTmiş beş áv ħanıım ha eğitım durumu yoĥ turkmeniĥ dıŝe dış hadıĝı yapıyırsaĥ (...) yapıriĥ yapıriĥ ávdá ħomŝulara veriyiriĥ onlar da hediye veriyler eski masalları anlatıllardı ben ħatırlamirim yōĥ heĥ etheme ilk oĝlumuz olmuŝtu dedım etama etem tutam ben (⁵)seni şekere ħatam ben seni baban gelise eve iline ħatam ben seni öle yatıyirim ħırĥ gün valla ħanı oyunları oynardıĥ her türlü işTe oyun oynardıĥ gözümüzü baĝlardıĥ ħapıda oynardıĥ ħelli ħo oynardıĥ ondan sona arħadaŝ olur gider ħapılarda oynardıĥ yaĝmır yaĝar deye eşya toplardıĥ yemeK ederlerdi gider şey yapardıĥ ederdiĥ (¹⁰)arħadaŝ olaraĥ bu ı buĝrır toplardıĥ yatırır yimeK yapardıĥ yaĝmur yaĝsın ħomħegelin valla e eskıdán işten baŝımızı kaldırabilirdiĥ mi ħıfıdıĥ yabandadıĥ biħım biħardıĥ merkePlerdán suya giderdiĥ su ħekardıĥ dĝun gereneklerimiz de ĥ gün dĝn yaparlardı ĥ günden sonra da yemek yapardı gelini ħıĥarırlardı ya sınnet (¹⁵)yaparlardı cuma^c günü baŝlarlardı pazara bitirirlerdi şindi ele del krTce solerlerdi sulr sulerlerdi zaman ben bız aĥılma gelmir gelin ává giderkán ^caraba yoĥ da eskiden bizim zamanımızda ata ata binerdiĥ ı o ŝiler kimi ŝili fistan giydirdilerdi  ħetekli bele şey başına vururlardı uzunı ħapatır ata bindirir götürürlerdi bi tene bu (²⁰)bayaĝınnan tualardı bi tene ŝeyin baŝından bi tene bħħĝnden yapıŝır gitrrdĥ ħapıyı götürürlerdi ħapıda indirillerdi áskiden yoĥtu o yoĥtu eskiden bir şey yoĥtu şini bunnar varlar ne ħırbaĝı şindi var eskiden yuĥtu unnar essiden dĝn ħalarlar ħucıĥlara elbíse giydirilir sınneti yaparlar he oynadırlar nemlíydí gelenek srir daha hala srir (²⁵)biz sulu yimeK yapıriĥ buĝrur pilavı yapıriĥ davar keseriĥ ħavırma yapıriĥ doĝumda bulamaħ yaparlar cenázalarda dā işte u da buĝrur pilavı sulu yemek uħuncu günü hevlasını yapıriĥ valla şi şi yapar taziye oturusun yaparız dos akraba gelir aĝliyin aĝlar baĥan baĥar yemeĝini yapar a yimeĝini yapar leni aĥŝama cenázáden (³⁰)giTmezler biz de adet yoĥ he cenázáye gmmeye giTmezler bayramlardā şiy günlerde bele cumalarda giderler he aĝıt yaĥarlar bán bılmirim taziye gelinekleri işte ále ha ĥ gün sürer áŝireT olırsan on beş gün on gün srir ħalabaĥ ulursa he ħalabalıĝ ona göre kesen kesir şey günü arafa günü valla işTe bayramlar da geleneK (³⁵)ĥazırlıĥ

yaparsın bızler bele kıllor yapıyler tandıra vuriyler çocıhlar gelır şeker alırsın yemeK yapırsın geliyo yiı gıdiyolar bılaşıh makinesi ondan işTe kabından kacağından kıza aiT ótekı de oğlana aiT ál işi naķış işládiđ bi zaman naķışını yapamiriğ de naķış işládiđ şış işlárdıđ yazma yapardığ işTe eskiden ele giyilerdi şindi gelinliğ giyiler ⁽⁴⁰⁾yohtu o uç eteğli şeyleri giyerlerdi kıurban bayramı da ‘aynısı kıurban kesiyırsın işTe gelene ağıraba hısım gelir sen gıdiyosun bayramlarına zeyratına kıurban işTe allah uçun kesiriğ ‘aynısız ramazanda işTe orucu tutarsın fakirlere bi şey verisin māram ayı da işTe oruç tutan oruç tutar namazını kıılan namazını kıılır şey günleri ele yemeK ⁽⁴⁵⁾dağıdıllar yapalar aşire ayında aşire yapallar há dağıtiriğ valla toplum herkeş kendi ağıraba şesini yapalar eskiden boğda arpa mecimeK ekellerdi şin de pamıh samırsah mısır biber şeker pancarı ekirler şin de valla bilmiyorum ben geTmemişim de bilmirim ben gendım yaPmadığım bi şı burda için nevrız mevrız yoğ bizde kıuTlanmaz her ⁽⁵⁰⁾yirde olir de burda yoğ zeyrat ‘areş var ının ‘adı da mıhammed mi mıhammed var peldivana deriğ karşı da u dağda bi zaman toPlanır gider hayvan kesardığ tavıh keser yemmek yapardığ dağıdırdığ şimdi u kağdı unnarı bilmiyorum valla gıdiyırığ odune götiri kesiyız e yemeğ yapıyoruğ işte gidip yemek yapıyoruğ dağıtıyoruğ akrabanan ⁽⁵⁵⁾gıdiyırığ hárkáz kendi yemeğini valla onnarı bilmizem işte hastalıh uçun gıdiyler déllerdi yanı hastayığ gıdáh kıurbanımızı kesáh yemek yapah kış hıazırılığ şáy edáriđ odımmızı alırığ kömürmüzü alırığ bığrurumuzu alırığ yağımızı şekerimızı kış uçun her şeyimizi hıazırlarığ ha kışın tedarığini yapar bıber kıruduruğ patlıcan kıruduruğ ⁽⁶⁰⁾valla askere işTe kıuTlar gönderilır kınasını yaparlar dá‘ váT edár akrabalar a sen de yolliyındá götırdığın yirde gelır kıınalarsın yollarsın götırılár o şeye aparırsın aparır yollir gelirsın valla kıadınlr her yimegi yapir ne bilim burda çiğ küfte yaparığ işli küfte yaparığ yoğ ‘aynısını yapıyoruğ valla inancımız ne tohtora gıdiriğ başka ilacımız ⁽⁶⁵⁾yoğ ‘ollah kıorısın başka türli hastá olırsa türbeye götırıyırığ fakát normal hasTa oliysa tohtıra gıdiriğ valla burda ele şı bitgiler yoğ bağımız yoğ ki bitgimiz de ola yo buralarda yoğ urfada var dedım urfada var burda u terefde var bizde yoğ

9. Metin
AD SOYAD: FATMA GÖKHAN
YAŞ: 54
MESLEK: EV HANIMI

(¹)fatma gökhan elli drd ev hanımı eēitim durumu yoē türkmen ev hanımıyım yemek yaparım doēumda doēum yapan gelini eve getiririz bulamaē yapıp yumurta yaparız bebeēi ēaldırır indirir ēucaēına verirdik ben pek bilmiyim kırk gün bilğim yoē ufaē taşnan var ya a onnan oynardıē misket oynardıē (⁵)annem anlatırdı dēē geleneKleri biz ēeyiz yaparıē gelinin ēeyizini getirriē kınasını yaparız araba koyar getiririz gelin girerken eve oynarız zılgıt ēalarız Kınayı getir aney parmaēı batır aney bu gece misafirem koynida yatır ane valla genēler söylerler bir buēıē gün bardaēa böyle şeyler koyarlar bir tane geline bir tane damadın eline iēeri (¹⁰)girerken bardaēı yere vururlar biz yaP-madıēımızı iēin kirveliK yapan da oliy yaPmayan da oliy lahmacun yapılr pilav yapılr turşık yapılr her yemek olur akrabalar yerler aēlarıē sızlarıē aēıT yakarıē he gideriē giden oliy normal bir ēafta veren de var on gün veren de oliy kesilir arāfā gününde kesilir oruc bayramında tandırda (¹⁵)klnēe yaparız ēurban bayramında da ēurban kesilir etlerimizi daēıtıriē hısımlara normal oya moya yapıriē şimdi bıraētıım oya deriz iPlık oyası gelinlik giyer kınalıē giyer vardı da ben gelinlik giymedim akrabaların yanına gider geliriz peygamberlerimizden diye oruş tutulur aruç tutan da olur tutmayan da olur aşure yaparıē tatlılar (²⁰)yapılır he okuldan eve beraber gideriz geliriz tarlamız yoē mülk yoē bir şeyimiz yok normal yoē nevrüz yoē yoē odun alırıē kömür alırıē iēeri koyarıē sobayı kurar sobayı yakarıē akrabalar yemeēe ēaēırır daveT ederler kendini göndereceK zaman akrabalar gelir önüne para mara koyarlar arabaya bindirir biletini keser gnderiller ēadınlr evinde (²⁵)yapir iēte ēasTaneye gidersin ilaē alırsın genēlere söyle benimki bu ēader

10. Metin
AD SOYAD: MEHMET KARAOĞLAN
YAŞ: 75
MESLEK: ÇİFTÇİ

(1)aleyküm selam hoş geldin iyisiniz çoğ őkır çoğ őkır alla razı olsun geldiniz ayānıza salığ sefalar getirdiniS mame araoğlan evet yaşım bin doğuz yuS kırđ altı doğımlıyım evet yaőımız yetmiş beş evet ben oğımadım ancak ıfılıkTān urđastım ben ođđul görmedim ben āsker ocağında oğuma (5) yazma öğrendim kkenlerimiz ī őıyden gelmā diyolar yozgatTan evet yozgat-Tan gelme diyollar ama biz bilmıyoz tabi vardı babam rāhmeTliK masal slerdi yav cıroğ diyollardı ī masal sylirler işTe gece tabi televizon yoğ bi şey yoğ eđlānāāđ biş şey yoh onlan işte gēceyi geçiriyorlardı yoğ yoğ ben bilmi-yom bi şey bilmiyorum (10)yüzük oynarlardı evet ne bilim işTe gecāyi u şekil geirirlardı yani bi zamanlar evet dorđıdır valla onu ben bilemem vardır adeT olarak beőige orlardı nenni nenni neni annāleri dērdi tabi çocuğu uyuturlardı glle oynardığ açık oynardığ yani tabi ocığ dediğim biz hē byktığ yani on yaşında on yaőından byktığ ıfT srerdiğ tālđ (15)ierdiğ şığra ekerđiđ ne bilim işTe o zaman tabi bele vasayit yoğtı yoğ bi şey yoğ evet eveT birbirilen oyun oynarlardı ī babamız rāhmāTlıđ masal anlatıyodı valla heç bi şey alma-dı bu yaşTa ne alacak afadaki nası yanı valla āskiden düğün  gün çalarlar-dı  gün düğün çalarlardı mağalle köyde her nerdeyse toplanır oynarlardı (20) yemekler yapardı şöyle böyle derken  günden sora gelin ığarılardı bu şekil biterdi vardı yani adeTler işte ata bindirillerdi o zıman at vardı vesayit yoğtı hatta ben gendim genā ata bindim ata bindirillerdi dolaőtırılardı köyün ev-resinde bir mağallesında inirirlerdi gelini gendini var tabi var giyim yaparlardı alınacağ eşyaları alırlardı (25)tabi tabi tabi onlar ayrı ayrı anı ceyiz deriz ya onlar kıS tarafı ayrı alırdı oğlan tarafı ayrı alır getirir āvā indirillerdi adeTler eskiden bi kilim diyorlardı kilimdi bi aT yatağdı eskiden bi şey yoğtı e şindi çoğ ērkāk için de yol diyorlardı yol sağlarlardı bu yoldan ģaric işTe alın ve-rirlerdi başlığ verirlerdi yani çoğ bir paradı u zaman ben (30)on doğuz yaşında evlendim yoğ o zaman adāT yoğtı hanı diyorlardı bi gelin getirim ki bana çalıőın diye he ērkān evlendirmāđ istiyorlardı çocuklarım iki tāne ģanımdan birı geindi rāhmeTliđ oldu sekiz tane ocuğ birağtı bunu sonra getirdim bında da yeddi tāne var gencler kıızlar slārlār işTe vardı vardı vardı verirlardı saz (35)

bánd davulçı üç dörT kişi vardı zurnacı davulcu saz band işTe birlaşırılár yani onlar da bi dosTlardı üç gün yapılır eveT şu anda yirmi dörT sa‘ aT sürmüyor eveT şu yasahta iki üç sa‘ aT üç gün düğün yaptık nasıl gelin eve gelände önceden haa şimdi değil eline bi kaşığ verirlárdı kaşık verirlár gelin o kaşığı kıradı yére vurur kıradı ⁽⁴⁰⁾şimdi bardağ verirler daha başka şekil bi şeylár veriyorlar yani şimdi çoğ değişik eveT yoğ var var o var şekár her zaman vardı o zaman da vardı bir el öpişme vardı burda otırdı mı işTe kaynanası kayna hangi biri içeri girdi mi gelin kağardı ayağa oturma yoğ köşede durırdı kaynanası kolundan tutar içeri getirirdi ile u zaman damat yohtı ⁽⁴⁵⁾yağlaşmazdı kesinliklá ben üç sáne nişanlı kıaldım gelinin yüzünü görmedim sünnet düğünleri gená ‘ aynı üç gün sürerdı adáT değil de kirve vardı o zaman kirve dutarlar ya eveT o düğünde Sorumlu başladı mı bitene kádár kirve sorumlıydı hemán hemán áv sabi karışmırdı kirvenin şeyini yani kirvá işTá sünneTçi getirirdi yatağ çocıhlara ⁽⁵⁰⁾yér yapardı kucahlarına otırtırırdı bunlar da áv sa‘ ibi de kirveye bi tağım elbise yapardı kirve ya işTe böle bi tağım elbise yapardı baştan o da ya çucıhlara yapıyordı çucıhlara yapıyor tüm sünnet tağımları elbísá náyse kirveye ayıTTi her şey kirve alırdı işTe bir tağım elbise alır tabi hanımına alırdı sakız ularağ álbise giydırirlárdı kirve ⁽⁵⁵⁾çoğ önemli bilenler için ama şimdi ele bir şey kálmadı kirve yani kardaştan da önámlıdır kirve her zaman için kirve her zaman için kirve çok değerli bir adamdır evet sünnetlerde he orda başlar he orda başlar ölene kádár da dévam eder olabılır yani bazı adam var ki ki tane üş tane kirvási var işTe pilavlar yapılır fasulye falan yapılır kimalı ⁽⁶⁰⁾yapılır lağmacun gelir yani bunlar yapılır ‘ aynı ‘ aynı değışen bi şey yoğ yoğ ona yapılan yemek yoğ gene kirve ilgilenir gider gelir una hediK diyorlar onı yaparlar dağıtırlar haTTa komşılar vardır para verir çocuğun dişi çıhıyor diye gendine bi şeyler alsınlar diye o da var kösteK diyorlar eveT o da var o da var ‘ aynı yoğ değışen ⁽⁶⁵⁾yoğ ‘ aynı ‘ aynı yemeK yoğ belli yoğ tabi değışik olur her gün bi yemek olmaz da değışik olur aynı pilav fasulye falan tırşık dériğ taziye taziye yapılır kapı komşılar ı taziyeye yemek yapırılar yaparlar eveT onun için işte cene cenázeyi kıadırlar heP birlikte nérdesse mezarlığa götürirler getirirlár köye kıadırlar defn eder gelir taziyede ⁽⁷⁰⁾otırırlar taziye bi zaman çoğdı yani bir ay sürerdı bi zamanlar dağa fazladı eski zamanlar şimdi üç gün u da yoğ üç gün de yoğ zátén herkás evindá oturuyor çoğdı aylarca sürerdı anı uzakta akraba tanışı var duymamış duyana kádár altı ay sürerdı adam gelir bi başvuru giderdi cenaze çoğ sürir ben gendim bi yerá gittim

o ařađđı köyde kıraşlar diyoruz ⁽⁷⁵⁾altı ay sona gettim baş dilemiye ya vardır ben gendim musaf köyüne üç sefâr yemeK gtirdim yoğ dışarıdan yapılır üç güne kâdâr ki kesinlikle o evde bi ocađ yanmaz u gendine kâldı vâsiyeti varsa bu kâdar malımı dağıdın vâsiyeti yoğsa da o ne dörT beş gün sona bi mevlT derler yimegi yaparlar kırđıncı güni gider başında biraz ⁽⁸⁰⁾kr'an oğudurlar mezar başında o şekil işte dedim ya vasiyeti varsa evet verirlâr yoğsa vermezler tabı onı ta cenazâde kesiyorlar namaz kılarkân kimin borcu varsa söylesin oğlı her kimse kârdeş verâcâğ gider gider yoğ uzağtan yoğ uzağtan getmezler yağını gider tabi bir târâfTâ durırlar ayrı uzağta durırlar erkâkler gömer erkâkler ⁽⁸⁵⁾yağlaşır zâtân bayanlar hemen hemen mezarlığa girmezler dışardan bağarlar söylenir yav çağırır bağırır ne bilim işTe bi şiler slerler yoğ herkesin bildiği değil hanı dir ya gözyaşı boştandır kimin ađđılın ne gelirse tabi erkek değil bayanlar ha üç gün yani türkmen dediğin cenaze sa'ibi üç güne kâdâr kesinlikle yemek vermez ⁽⁹⁰⁾dışardan da kaç gün gelirse o ağrâbiye bağlı krban kesmez yoğ o zengin olmiş varıyatı varmiş arâfâ günü gendine bir krban keser (...) bayramlarda 'aynı şekilde 'aynı bayramlarda yemek yaparlardı birbirini da'vât edârlerdı birbirinin evine gidâr gelirlerdi tabi u da şimdi yoğ vardı vardı vardı şıllığ dârlârdı şıllığ yaparlardı ⁽⁹⁵⁾he birbirini çağırıldiler oturiyirlerdi o evden kağar bu eve giderlârdı ordan kağar oriya gider tabi şimdi kmşı kmşıyı tanımir bayram eTmir ceyiz olarak yani kimlere geline mı ya bi hediye getirirler bi bi bettaniye olur bi tePsi olur ne bilim işTe bi şeyler yani hediye olarak getirirler eskiden yoğtı hâ birer fistan dâllârdı fistan ⁽¹⁰⁰⁾dâllârdı eveT rengi kırmızı olırdı mavi olırdı yoğ eç yoğ mavi işte ne bilim bi şeyler geydirirlârdı evet krban bayramında işte bírleřirlerdi yedi gişi bi öküz diyâğ ortağlığa toPlanırlardı onı kesârlerdı beraber ciğerını kavurur yirlerdi tabi hısse olanlar getir âvini etini harkas âvını getirirlerdi allah rızası için yani remazan ayında gene ⁽¹⁰⁵⁾dediğim gibi birbirini da'vât edârlerdı misafirliğa çağırılardı iftar gider iftar açarlardı kapı kmşılar âkrabalâr kimse birbirini çağırır yav yemeKler yani yoğ davulcu falan yoğ onlar mesela seni da'vât ettim ağşam gel bızde iftarını aç aylenle berabâr âkrabandandan her kimsâ yanı toPlardı bi on beş yirmi Kişi neyse dediğim kimi bi ⁽¹¹⁰⁾pılav yaparlardı fasulye a işTe tırşık dârlı tırşık dârlı a bunu yapar otırıp beraber yir çay yoğtı tabi o zımanlar âskiden dediğim â he he o zamanlar bi tatlı varsa bi şeyler yir dağılırdı yoğsa da herkeS dağılırdı yani evine gider muğarrem ayı da o işTe kim ne yaparsa Kendi Kendine yoğ yoğ adeT yoğ le bi şi yoğ yapıyiler şimdi gene

(115)yapiyılar aşure yapar kapı komşulara dağıtırlar onun da bi bi ayı var tabi yoğ öle ölä bi ‘adeT valla yoğ onı belli günı var aşire ayı gelince yoğ yoğ eveT yoğ yoğ farkı yoh ya nasıl mesála başıma bi iş geldi deyelim büyüün tanışın dostin çağırdın bu iş başıma geldi ni yaPmam gerekir bana bir yol gösterin ne yapım nereye gidim (120)nasil edim öle bir danışma var tabi unnar var unnar her zaman için var büyüge karşı eskiden o da vardı o da getti totırdılar mı imkânı var bir tene çocıh konuşma yapa ağzından bi şey çıka veyahut içeri gire giremezdi içeri kapın öğünde öle dışarda beklardı eskiden dedım ya odalar vardı odalar toPlanırlardı işTe o eKlence yüzık (125)oynarlardı herhangi bir dövüş filan varsa undan birbırlárıne akıl verırlerdı yol gösterırlerdı bu şekıl gece geçerdı arpa buğda mercimeK nuhut darı bunları háP ekár bıçálardı ben gendım çoğ yaPtım hala da yapıyoruz ben şimdi işTe ekim ayı diyorız değıl mı onı bıçár kaldırıır indirir içeri kırdıh a şindi bu ayı da ekárdıh çift sürerdıh çifTen (130)ökúızden eveT hasaT zam eldán bıçerdıh eldán bıçerdıh eşşekden çekerdıg yavantı derıh yavan yavan vardı he orağ vardı orağ (...) onlan toplardıh yoğ tarlada toplardıh yavada orağda sora şığra vardı şığra eşşákdán çekerdıh Harman yerine onı gándine sürerdıh ele kıldırıır içeri kırdıh makine vardı harman makinesi diyorduğ (135)ona vurırlardı kıldırırdıh yok özel yo özel bi şey yoğ bahar o zaman koyınlar vardı davar derdıh davar vardı kızu vardı yavana gıdárıardı dangı dárlerdı koyunları sağar kuzuları bırağır dangı edárlerdı kıyounla kızu bıleşırdı tabi güzel bi şeydı yani yoğ öle bi şey yoğ öle bi şey yoğ nevrız bahar bahar bayramı diyolar o da (140)bizde yohtırdır ne kıoTlarız ne de bıılırız mezárlıhlar var mezárlıhlar var var tabi tabi mezárlıhlardá mesela mezarı yapıılır úzerinde ismi ohınır yazılı var yoğ eskiden bıılmám de şimdi yani bir fatiha süresi yoğ öle bi şey yoh kış hazırılığını eskiden işte yağdır tuzdur soğandır zağra diyorlardı buğday bunları hazırılar odın içeri korlardı kışın (145)gendılerine geçınırlerdı işte tekrar gená dedığım gibi dost akraba kıapı komşılar toplanır hatta o çocığa bıraz harçlık da verılır verırler akrabalar dosTlar kıomşılar verır eskiden vesayıt yohtı yayan gıdiyorlardı tabi şimdi vesasa kapın öğünden vesayıta bindiriyor áskáre gönderiyor ben yirmi dörT ay yaPtım şimdi on aya mı ne (150)düşmış gıdıP gelmesi bıeraber olıyor gená dedığım gibi akraba dosT kıapı kıomşı gelir bıaşvurır hediye getirır kıoladır şudur bıudur gelir bıaşvurır gıdárler yoğ öle hediye yohtı öle bıoş geTmım diye bı kıula gibi bi şey loğum ya bı süt yo eskiden bele bi şey yoğ eskiden bi şey yohtı yohtı górdığımız kıádáریylá eveT sağlam diler çığardı (155)vardır vardı

vardır vardır messelá hıra diyolar çiçeK yoğıt çiçeği diyorlar şimdi ne diyorlar ona başka bir isim kıymışlar vardı yani çiçeKler vardı ona şimdi ne diyorlar bir isim kıyuyorlar yeşil çay dorđıdır dağlarda toplarlardı şimdi gene var vallahi ben unıTTım yav gendım de getirıyorum ama unıttım biri karaçay diyorlardı bi ⁽¹⁶⁰⁾çeşidi daha var iki çeşiT var yoh öle bi şey yoh yoh türKmen olmağ en iyisidir türKmen bağ adı báraber türKmen ‘álavı filan degıl hâ bak türKmen türKmen ne güzel isim çoğ iyi e şimdi çoğ değişik kaş tane isim var kaş tene şey var yav u sorın değil mesela şimdi bizimlá yuğarının dili ayrı biraz değişik konuşmalar kürTçe ⁽¹⁶⁵⁾olsın türKçe olsun değişik derler şini a kimi kürTçe sóyluyor a ben heç anlamıyorum dorđıdır he dorđıdır şimdi beni ismım memet memo diyorlar mesála remázan remo mıstafa mıccoo a bunlar var he unda bi değişik yoh halılarda filan bi değişik yoh yoh öle bi şey yoh bi şey degıl

11. Metin
AD SOYAD: EMİNE POLAT
YAŞ: -
MESLEK: EV HANIMI

(1)ben bekārım a yani evliyim kimlik bekār ikinci hanımım hē allah rahmet eylesin kocam arısını sevmirdi beni sevirdi ucaladı gtirdi ya he ya he ya sāvma olur mı ldı vefaT etti otız sená sağı olın bi tená kıızım kır gnlı ocıım ldı hē adārımızde bele varmış he yedi oğlan bi de kıız yoğ bu (5)oğlanın br arvaTTan iki oğlan iki kıız yoğ bu oğlanğı yo ben evleri kcığ oğlanın yanındayım ane ben ırok bılmeyrim hij bēn ciroğ bılmem nenni nenni nenni nenni ağırdım nennisi gelsın nennisi gelmeSSe bi de şırın uyısu gelsın ben bişey bılmirim ane urban valla ben ne diyem zamanında bizde ineK davar vardı davara gidirdi ondan (10)sona samır yapırdı eKmeK yapırdı he he eKmeK ala yapırdı ben yaPmirim gelinler yapır aırdım şimdi bán gánlára pişirirdim genleri de yapır evlenme valla ben babam rahmeTli sağı dedier he ya bu ı anımın asTaanada lım gelin bunu bızá verin bām da rahmeTliK beni TuTTı vėrdı adın ocıqları ben geTTıımnen (15)gelin oldım giTTim adın iyi oldu adın beş taná ocı da getirdi ilk başTa yotı ben gidene adar beş tanesi altı tanası ldı oldu ldı adam geldi ocıı ben geTTim beninki de oldu genki de gendininki şindi beş tane benki de sekiz táne hep bydı baráber he anlaşırar ardeş he biz genlen bacı gimidi biz genlen bacı gimidi heş bi gn (20)tartışmadı hiş bi gn yani bi sorın yaPmadı he o da yaşır he ocıqlar bydı ocıqlar bydı ávlandı nası olsa herkeS giTTi eviná giTTi kcığ oğlanın yanına ben de (...) yanına he he eskiden gene aynaşirdi anlaşirdi valla boncı oynilerdi trki oynilerdi bele bir kortı eşirdiğ boncıdan usTundeki boncıa a bele indirirdi (25)kim iine orsa onlan oynirdi a bele beş taş beş taş alır oynirdi ona kıTTe derdi biz a onnan oynirdi ondan sonra gendi gendi (...) salanma oynirdi gelin gelin yapır oynirdi işte oynirlerdi zamanda zamanda onlar odalara toplanır ı kummısırık oynilerdi bele tabağı indirirlerdi tabağı indirir bele beş on tabağı bardağ indirirlerdi a bu (30)bardağın altına bele bi yzK koyirlerdi he bunu bele arHasını dnir Hapatilerdi baır gezirdi hangısı buldısa o bahşısı alırdı onla genne eşya aliylerdi ondan sona kağıt oynilerdi yani iskámbil oynilerdi iskámbil işte eyle oynilerdi bebeğı yoH kır

güná kádar kırh güná kádar biz bebeği dışarı çıharmırdıh kırhı çıhana kádar he var biz derih bir ⁽³⁵⁾hafTada oğlan oldısa doqkız günde kırhını çıharıdıh kız oldısa yedı günde başını yahıdıh (...) tuzliyıdıh gendını he bebáğı tuzliyıdıh bebáğı bayağ ayağlarına álláriná bu ağzına koyılar kıltığın altına koyılar her yerine bir bardağa tuzlu su koyırdıh teri қоһмасın diye Hoş қоһсın diye a onı Tuzlırdıh sabahtan teKrarlıdıh a ondan ⁽⁴⁰⁾sona da kırhı beklırdıh kırhında başını yahırdıh he kundağın usTune örtırdıh açih yoğ a bi tene gelirse göz eTmırdıh bahma derdıh göz deger Hapatırdıh gösTermırdıh göz deger he göz deger he ya onın için işTe kırhını çıhariler yedı yedı mağımed evinin önünden Taş káldırırdıh kırh táne yedı mağımed evındán kırh táne Taş ⁽⁴⁵⁾toPla üş tene yedı tanásınán o kırh taşı suya koyiler o suyu çál çál çál ediler arvaTlar bele yaşlılar a onnan kırhını çıhardiler he onın kırhın çıhardiler yani bu kırh dorğı olır yoğ aynı bi iki çocığa bi isım қонmaz şındı benínki de doğdı onın ki de doğdı қоябыrı onda bi sorın yoğ isımdе sorın yoğ benim düğünım beni istádılár bi zaman zamanda ⁽⁵⁰⁾şındı para verirler bi zaman zamanda buğda vardı buğdayı bilırsız buğdayı eşşekle çekirlerdı kalın verılardı onı verirlerdı başlığın verirlerdı buğda verilerdı başlığ kalın bizde derih kalın başlığın buğda verirlerdı davar verirlerdı he a onı önek beş mılar kesti o eş mılar şeye aliydi başlığı a onı bittiKten sona artıh bitti gelin edeceK reहेle ⁽⁵⁵⁾gidáh cez ali (...) қаP қасағ бі тағта sandalyá masa he elbíse altın bizim zubın vardı bir zaman zubın he fistan úsTúne bi қоңşı bi tene daha giyilerdı қофі vurılardı başına bu қофі işTe üş dörT Táne bele kalciK bağılilerdı arHasına örik таһірлерdı he daha hala yapilir cuma cuma cuma bugündür ben gelin çıhardacam cumama gelecahsız a bi tabağ ⁽⁶⁰⁾getirisín bir tePсі getirisin ya küfTe yapan olır kıymalı yapan olır ya dorğama yapar olır yani ne gónlınden geçársa onı yapar guftıkı yapırh he guftıkı yapırh dolmalı küfTesı yapiler bastırma yapiler şıllıh şıllıh yapırdıh bele az bi şey eT koyiler salçasını koyiler isotını koyiler gendını yoğiriler iyice yoğiriler yoğurdıhtan sonra ⁽⁶⁵⁾böle yufağ yufağ yufağ yuvarli yuvarli yuvarli bastiriler bele yuvarli yuvarli böle bastiriler ondan sona soğanı dorğa yağını Soğanını salçasını koyir su boşalTır koyiler suyu қодıhtan sona atiler içine bi çeşiT da daha çeşiT var aynı ona da he tencáráde he diger guftıkı de a bele sarma Taşı kimi yapırh bastırıh onı suda қаянатırıh suda ⁽⁷⁰⁾қаянаTTıhtan sonra i süzege soğır Pıçağda dörT parça yapırh a bele yufağ yufağ parçayı yapırh onı da ‘aynen o şekıl soğandan yağ nohut atırh onın içine nohıTı қаянатırıh nohutTan beraber onı da haşlırh onı da ayrıten indırıdıh

şıllık yapırır unı koyırır içine biramız tuz biramız su koyırır çalırır çalırır çalırır iyi çırpalım çırp çırp çırp olur ⁽⁷⁵⁾çalırır he çalırır olur bulamaç bulamac (...) sacı indirir tandırın başına az bir şey yağ bele sürtirir yemeK yağı yemeK yağı a böyle sürterdiir o sacın başına bi tas bele dökir bulamacı oğlaıTan bele açırır düzliyerir bele ekmeK gıbin olur ekmeK bu yanı o yanı pişiririK tePsiye düzırır bulamac bittise o tePsi şekerden su kaynadırır ⁽⁸⁰⁾aııT yapırır şekeri su koyırır yağ koyırır şeker atıyerir iyice kaynır (...) onı tePsiye koyırır (...) baklava dilimi kimin kesırır çevir sepırır içine ya da fıstıı ufağı suı sepırır o suyu aıtarırır u şerbeti aıtarıııtan ıaldrır yerir geın gün yaPtım mısafirımız vardı geldi buırır kaynaTırdırır bi zaman zamanında a burayı yedı ⁽⁸⁵⁾sekiz tene koyırdırır büyük kazan buıdayı getirir yaıırdırır kazana koyırdırır úsTüne su koyırdırır altını yandııırdırır yana yana o suı bütün kópile çekırdı o buıda olırdı buırır unu bi da dama çııarırdırır damda serırdırır gendını elırdırır sacdan ekmeK sacından bele bi da gótürir onı çekırdırır makineden bulıurı ayrıten kúftalııı ayrıten kúftalıı ⁽⁹⁰⁾ayrı poşilere torbalara he ben bırda böyidım he davarımız vardı davara gidırdırır yún getirırdırır davar saıırdırır pendır edırdırır yoıurT çalırdırır her şi yapırdırır peynırı süTı saıırdırır davardan temiz bir süzegden yazma gibi bir temiz bezden süzırdırır bi kıba onın içine az bi şi peynır dırmenı atırdırır he aTTııımızda yarım saaT ⁽⁹⁵⁾baıırdım bele kerpiç gıbin olmış a onı üç dörT süzege koyırdırır sııır baıır indirırdırır a pendır olırdı a onı sona süzegTen çııarırdırır Tuzlıdıır tázze tázze yırdırır bizdá davar yoı inegı olan yapır he biber kurudırırır PaTlıcan kurudırırır bamya alir eve saPlir kurudırırır acır kurudırırır yarpaı baııdan toPlir getirir basırırır turşu edirırır turşıya valla ⁽¹⁰⁰⁾unıttım bi ā havuı pırıkılı kıra pırıkılı sarı pırıkılı nāna bi isot hıTTı hā bi diş de dorıadıır a bi de şey kıra lahana he bi diş de dorıadıır a gendını bi şeye bi kúlpıge bastırır ona da duzlı su leymun duzu baııkallardan sirke suı onı da orıya koyırırır onı da usTine bastırırır kıaldrırırır bi heıTe sona ge baı bele nasıl olmış suı a şalHam gıbin a onı ⁽¹⁰⁵⁾yırırır yámeKTen yırırır

12. Metin
AD SOYAD: KISMET KARAÇİZMELİ
YAŞ: -
MESLEK: EV HANIMI

(1)hayır ben oğul oğumadım kızım hîç oğumadım hayır ben î dedemgîl türkmenler bıralı degîller anası bıralı babası buralı degil urası antakya tarâfında otriler biz görmedih ori kavuşmadih a ele kıSım benim yedTî kızım var üç oğlum var ne kızım var ne oğlum bi teK oğlum hePsî eKmek getirim yersânız bah (5)kızım benim yedi kızım var siz de evladımsız ben küçük yaşTa hâPsîni alıştırdım söylâmâsî iyi degil içli köfTeyi bah ben unuTTum kaçvâyi unuTTîm kızlar yaPTî ben unuTTîm ekmek açmayı günde iki bazlama açarsay kendin örğenîrsîn merak olsa kendin öğrenecen hangi köyde bizim iki gelinimiz ekmek açmağı bilir iki tane bilmîr ben de (10)böyle tesaduf úsTüne giTTîm bi tane genç a sizin yaşınızda baktım ekmek yapmak bilmir bir tane yaptı iki tane yaptı ben begenmedim dedim kızım hele sen kaH dedi teyze bîzîm gelin dedi abla dedi bu ekmekci dedi mecbır yapacağ edim ben bu ekmeğî yîmem kı bu ekmeK yinir mı dedim açmîr açmağı bilmâdı ben begenmedim sîñirlendim dışarı (15)çılıttım anam astanede yatıyırđı ya orıya giTTîm işte ben de yaPTîm da etrafı kâpi Pacayı yıhadım a da yeni içerî siz geldiniz ben kolum ağırır diye yapamırım hele az biraz alın yiyn yok kaynım adanada oturuyır dir kaç sabahleyin dörT beş tene bazlama yapın yi her ben de her gün her gün seher tahta otlakı kûr ben ne her gün yapam bân ben (20)yeñî gelindim kızım ben geldim yani ben bınar daha küçükTü yoğlardı yoğlardı küçük bınar yoğlardı ben on üç yaşında gelin geldim ben geTTîm he ya küçikkti geldim ekmeK yaPTîm siirTTe âládım âládım kaynanam rahmâTlığ dîdî kızım hîr mı (...) teKrar un ufadım yani bele bi çay al allahî sevârsan eskiden yapîrdih şîndî fırın vâ (25) bu dediğın fırın bîz zaman külünçe orda yapirdik gene de var biz de kıllor yo ramazan bayramlarında yapirik bi senedir yapmik bayramda bi hâfTâ önce yapirik üç gün var dörT gün sora yaPmiyih bu üç senedir çerek otî eski atabis-Te gittiK köyde de getiriler her şî içinde var onlar da köylüler köyde otîrsiz bilirsiz bi zaman dirlerdî istîriye (30)keğani istîriye kiğani bunu işTe éle ismi o a onu gidir toplîrih börek yapîrdih yani yirdih a onı he ya yapirih genâ de buğday çoğ yani ben boğda olmasa ben delî olırım boğda olmasa olmaz ben tağ urfadan acı pancar alırım alır bana gönderiler kızlar alır göndârîler her şî

var sirim var ağbandır var kénger var e siS söyleyin yani ⁽³⁵⁾her şî var yō o kemá o kemá dediği kemá ben bilsem bilirim yalan görmámişim tanımirim de yani yapiler yā yapmiler mi méremhot mesálá çoban döşeği dirler her şîy var he çoban döşeği yerá serili yoḥ nana givin hayır hayır unnar kaynatiler işTe olanlar benim damadım rahmeTlıḥ biz kıysıdadıḥ kötü oldu ben de hiş bilmádım içeri gittim ⁽⁴⁰⁾haman dağa kaştıḥ getirdim biráz naneden merenhot kaynaTTım biraz da çay içiná attım nassı yédiğinnán zat tâliK he ya merenhot yo biz deriḥ sepálársın bán án güze yemegim e şindi yapirim iki gişiye deymez şey a yaP-miyim pilav yaparlar aş edárlardı Pekmezi şerbát edárlerdi summak islatirlerdi şerbeti ayrani bilmilerdi ben ⁽⁴⁵⁾kaynım asKere gidecáh fasıye yapar kafa giTTi tabi ya çıḥarTTıḡ ya biber salçası da yaPtıḥ domates salçasını da yaPtıḥ kuru bibár de yaPTıḡ e ben dilim de gidirim a ben yani şindi ha yapardıḡ bas-Tıḡ yapardıḡ onı kırmasını yapardıḡ çeKçeK he ya çeKçeK ondan soná leP-bık derdiḡ çibiḥtan bele şey áder inciri taḥardıḡ ha ha ha ⁽⁵⁰⁾çaḡli payam bele getirí batırırdıḡ çıḥadırdıḡ bılamaç Pekmez bulamacının içine he yā pekmez yapıyidiḡ basTıḡını yapıyirdiḡ onun çekcēni yapıyirdiḡ unıTTıḡ ya her şeyi unıTTıḡ olan kafa da geTti şindi löküzmü diyolar hā peşi onı da egirdim he onı da egirdim tevín de doHıdım kayınbabam rahmeTlıH dirdi bán gendilára bi sefár baHTımsa ⁽⁵⁵⁾örğendım vardı beşTaş ha ha ha onı da oynadıḡ uşahlar oynardı bız dayma su derdidediḡ oḡlum su dayma yoḥtı köyimiS susızdı tabi oynarlardı yā nası oynamazlar háPsí oynarlardı háPsí oynarlardı háP atıḡ yo ‘aynı löküzmü derdiḡ löküzüm da var durı oya yapardıḡ boncuḡ yapardıḡ ablam söylirdi ben de yapirdim naḡış ya naḡış başka ⁽⁶⁰⁾her şî örgü örgerlerdi boncuḡ yaparlardı her şî kafa şindi giTTi heşTe oḡlım biS sürekli derdımız su sudan urḡaşıyıḡ bizim köyümüz susızdı çamırdan urḡaşırdıḡ ávleri çamır edardıḡ koyunlardan urḡaşırdıḡ he ya kerpíc de vardı samannıḡ samannıḡ davvar damı erki damı ev damı işTe bele söylirdiḡ yavırım arHa HePsi arHa oda he eg ⁽⁶⁵⁾nası samannıḡ u tandırlar he biSıncı de vardı o tandırlıḡ i baya oldu e geTTı bi kırḡ állı sáná var he ben küçükken evlendim dörT kardaşTıḡ iki bacı i bacım benim büyümdı ben onın kızın yeríná geldim he bacım büyüKTı şimdi bizim ayle de ben yabancıyım bacı büyüKTü a ben gendin kızın yaşıdaydım bacı baya bizden bacımın da ⁽⁷⁰⁾güçüḡü kardaş kardaş benden on yaş büyükK hemi yaş var ölmüş ölmüşler a ondan sona hec ben bi şey ben görmedim hec bi şî görmedim yoḥ beni ‘arabadan götürdiler o zaman yaḡubiyede otiriyidiḡ he yaḡubiyede he yaḡubiyede otiriyidiḡ şey vardı kuşçı kadir vardı kadir a biz

onnarın karşıısında otiriyidiğ e o zaman bi Ŗey yoğtı ki ná vardı ⁽⁷⁵⁾sandığ bi  aT yatağ  l Halısı ba  a bi Ŗey yoğ e Ŗimdikileri oğul hi  oda tığlım tığlım h  h Psini Ŗindi ben kı ıma her yeddi kı  gelin etTım her birine iki er yatağ iki  aT yatağ a babıya rahmeT sağ can yoğ Ėuzır yoğ a bunı dorĖı s ledin he iki  aT he iki  aT yatağ iki  aT yatağ singerını ayrı minder ere misafirin geldi ya he he singer ⁽⁸⁰⁾olacağ Ŗindi  it yapıyer  ayınbabas  kıS tarafı ikki t ne oğlan tarafı iki t ne yapir bıda ele kı ım Ŗindi bebeK yat nı gene yapıyer bebeK yatağı yo yaPmıyolar k  ken bebeK yatağı yoğ mı Ŗindi a geldım evın Ŗindi ben evin misafir oldım zaten Ŗindiki gelinler hep ayrı yiyir beb gin var yatırdın sen Ŗindi o bebege byK yastığ vala ⁽⁸⁵⁾urfalısn urfanın ‘adetin-nen y Ė bebeK yatağı he bebeK ba  bi   iT k  k yastığ bi   iT d   eK bi de yorĖan y Ė bağ ben kı larım h Psind n bi  iT süngerini yaPtım ba  sürme  ekTim g beğine tuz koyiler he g beğı d tĞten sona  aĖv  da  oyılar  aĖv  da  oyılar yoğ tuz he a bele barmağı bastır g beğine sr sürmeyi  ekiyirdiĖ g zlerine ⁽⁹⁰⁾ a ına da yapıriğ  a ı siyağ olsun he bağ yastığın altına bi eKmeK bi de  uvaldız kimi soğan saplır he anama s ylim a biz kı larımız gelin olanda biz bebeğine   ln  apıTımı yapariğ onı bilirsin degil mi  up  apıT bizini bezini yapariğ bi  aT yatağ bi d  bi de  eyregın ba ına ta arız bizler beleyiz biz onı yaPmiriğ yapıriğ kinye ⁽⁹⁵⁾biz onları yaPmiriğ  eyreK ta iriğ Ŗindi ben byk oğlum  yarım ta Tım  ocığına kı lara heP yarım ta tığ yoğ  ereK dur kı ben babası d  aylığ almı Tı ele ba Tım bi yarım getirdi ben kı larıma heP  eyreK ta tım dedi yoğ i ımden geldi yoğ he bizde k steK bizde Ŗeker alır  erez cevız her Ŗe ne  vde bulundu mı  atarım iyi parmağlarını ipi ⁽¹⁰⁰⁾bağla-rığ o addi in de  ığarırsa hedığını yapariğ aynısı  ay i medin sesımı aldiz e sesımı almayın a ben sese ben u ağlar ba ır telefuna aliyler  ullaniyer ben Ėuylanırım ha ziyanın sdune mığTar ben her Ŗeyi  apaTTım  arda ım gelin  ığarTT    b r   ığarTTı mığtar tanir ben dedım gelirim bug n fırında a her Ŗi fırında hemen giTTim ⁽¹⁰⁵⁾ ay i ti

13. Metin
AD SOYAD: İSLAM KARAÇİZMELİ
YAŞ: 88
MESLEK: İŞ ADAMI

(¹)seksensekiz elhamdülillah çoğ şükür şimdi bizim bu türkmenler tabi büyüklerimizden duyduğ bunlar esas orta asyadan gelme orta asyadan gelmiş yozğata yerleşmişler yozğata yerleşmişler yozğatTa çapanoğlu varmış çapanoğlular tutmuş af edersin bu ‘ aşayırın gelinine göz dikmiş tabi bunlar duymuşlar (⁵)toplanmışlar toplanmışlar demişler nasıl edağ nire gidâh demişler gelin hep birbirini tembâlemişlâr bi gövercin yolmuşlar bi gövercîn yolmuşlar bi tene yarım bi tene de bütün bi sepeTin altına komışlar Harşıya da bi çadır kurmuşlar af edersin bi eşşek çıpası içine komışlar bınlar demişler filan gicâsî қаһаһ һәрекет еdаһ (¹⁰)қаһmışlar zenginlâr gen genlâri kırtarTmış biralara gelmiş ta suriyede varlar suriyede gene var türkmen mısTafa begler var mısTafa begler gelirler baһar kimse yoһ orada bi gövercin yolınmış yirde қalmış bi tene part part etti yarım getti bi tene de uştu getti demişler bu ne мақсáT demişler bu faққır yerinde қalmış orta şe de pırt pırt getmiş o da (¹⁵)biráz getmiş zengin olan da uçmuş getmiş demişler e bu çadırı açın çadırı açmışlar baқmışlar bi merkeP sıpası biz türkmeniһ tabi ben mesela kúrTçe de iyi bilirim yaşıм seKsen sekiz türkiye eskiden on üç milyonda on üç milyonda e şimdi maşalah doğsan milyon ismayil ismayil karacızmalı he ben bin doқuz yüz otuz üş dōmluyum fakir fakirdiһ (²⁰)ben fakirliһ da çeKtım zenginliһ dá çeK-Tım almanyaya giTTım üş sene orda çalışTım almanyadan geldim a işTe çoğ şükür iki yüz tene torunım var allah tayyibi de başımızdan eksik eTmesin şimdi dinledim televzonu şimdi aştım hele o pezevánk maқron mu maқron mu pezevenk sen müslümanlara hakaret ediyorsun allah iyi ede allah iyi ede (²⁵)yavrım amin he he iyi bilirim he ordan iki ev geldi bırıya otırdı adı rámazandı gená derdi rámazan arğılıy oğlu şimdi bı tene var bi oğlu var valla işte ne o şeydi remmo arğıliyin oğlun adı nemiş fisTıһları vardı saTTı gettiler he gençlerden giden yoһ ben ben ilk gün köyümüzün adı çoğ çıhtı қorһtılar gideler sonra ben yazıldım benim yazım da (³⁰)yoһtı o қadar oһutmadılar a yazdım istanbula geTtiһ қaleminden қan damlayan қазanamadı ben қазандım geT-Tım almanyaya geTTım o zaman marһtı ben çelik dökümde çalışırdım bir gün ingolstad kazasında ingolstad e çoğ şükür allâ şimdi geçimP gidiyriһ benim

kızım da üniversteyi bitirdi yegen sona gendini göndermadım geni harrana ⁽³⁵⁾ da verdılar harrana da verdiler vermedim dedim oğuma iyi ya siz oğuyun siz iyidir türkiye yararlı iş yapın yavrim elizden geldiği kadar elizden geldiği kadar görürsün türkiyenin eTrafını düşman sarmış bi yandan yunanistan bi yandan fransa bi yandan érmeniler a görüsiz işTe allah iyi ede allah müssulmanlarda yardım éde a ⁽⁴⁰⁾bele işTe vallahi yegen düğünler çalınır áskiden o ‘adeT yohtı mesıla eskiden gelini getiren ata bındırırlerdı ata bindırır gezdırırlerdı e şimdi maşallah düğün çalındı mı düğün çalınır kız gelir oynır nışanlasınla bárabar davulda oynır efándímá söylim barabar oynilér barabar şey oliler gelini çıkariler şimdi tahsilen tahsiler ⁽⁴⁵⁾var ya arabalar arha arha konvoyla gidiler yani şimdi çoğ iyi çoğ iyi allah sonımızı iyi getire allah harPlárdán qoriya türkiyeyi valla hii bilmırım ele baharah getürmíşlár ele baharah getürmíşlár daha soracağ bi şeyiniz var mı küre mesele ben seni ben seni küre tuTTum bi düğün çaldığı zaman küre gelir başta oturır mesele para tağar para ⁽⁵⁰⁾tağar küre dayma bi yemek yaPtı mı küre gelir fazla para atar şimdi bi yemek yapılr en aşşağı yeTmiş seKsen milyar parası olir e altın altın da kalhtı başını yidi bele altın atılerdi e ben bahirim şimdi altın devri de kahtı bi altın üç milyar iki yüz elli bereket versin a herkás de evinde ekmeğini yapar açığ ekmek eskiden köylerde fırın mırın ⁽⁵⁵⁾yohtı şimdi fırınlar bizim köyde dört beş tene fırın var eKmēni yaparlar yuğa ekmeK he yavrim yuğa ekmeK yigēn eskidán tırahtor yohtı ya okúzlán ekerdiğ ya bıranın yağmırı eksik gelirdi ekinler o kadar eyi olmazdı allah yardım eTsın herif harmanı kaldırırdı bi şey görmezdi borcına verirdi ama şimdi devletımız zengin bizim köyde belki üş ⁽⁶⁰⁾yüz dört yüz tene hepi yömíyası beş milyar aylığı beş milyar heP rokcılar romo motorlar benim oğlum bi tenási cezayırá geTTı çalışTı üş dört sene işte bu qorona için izinli gelmiş kâğıdı da kesmiyler beklir ki bi daha gide burda qayınımı oğlı o da cezayırda çalışır o da gidacáh yani milleT gidir yani şimdi para bol para çoğ ben almanyadan ⁽⁶⁵⁾geldim bu evi yaPTım iki kaTlı heç heP kerpícTı bah şimdi heP iki kaTlı oldu hēPsı iki kaTlı bi eve şimdi iki yüz milyar para gidir a ben yuharda tükenden başla buruları háP aldım aşşağı kadar gidiyir buraları háP benim oğlumun torunımın qardaşım oğlı zulfıkar var ya qardaşım oğlı da onun yeri da aldım gēnere verdım yani bin bereket versin ⁽⁷⁰⁾fıstığım çoğ yegen şimdi işTe ben evde otırırdım bizim arvaT dedi ki oğlan dedi şeye gidacáh urfiya dedim niye bēn bu táráfá bi arazı aldım yüz dönüm aldığım adam daha sah aldığım adamın babası ámmısı dá daha sağ aldım aldım hoşıma giTTi ekin

ekTim olmadı tuttum sattım bi teniye evi urfiya apardım urfıda bi sene TaTlı saTTım ⁽⁷⁵⁾teKrar almanyaya giTTım bu sattığım adam kayınbabamın evine gelmişTi dedi ismayil getir siye tarlayı geri vérım dedım vér tuTTım o zaman- kı on mılyona aldım herif fıstıĝ yetişTirmiş heP bu ağaç elli sene bından evvel efendım tutmuş bi tenási şıkayat eTmiş ben de oĝullarıma pöldım hep yanı yüz dönüm burda oĝullarıma yoĝ toplam ⁽⁸⁰⁾yüz dönımı ĝenâre verdım şimdi geTmiş şıkayat eTmişlár orıya bi çağmaĝ vurilerdi dedım oĝlım ben vıramam sizá verdım gidın bi çağmaĝ vurın ekTıĝız şitilleri de sulayın bi tenesı giTmiş şıkayat etmiş ben de giTTım gittim orman nedir oĝlin dir ormanı ĝaldırımıř dedım yav benim oĝlım gelin bi ağaç kesmişse cezasını vérin benim ⁽⁸⁵⁾fıstıĝım elli senalıĝ aTmiş senalıĝ fıstıĝ bu zaman bırası mesele burda on beş dönüm úsTúme tapılamlar bi zaman bi dère vardı dère geldi bıda refarım çıĝtı ya dere getirmiş başĝa köye ĝaval eTmiş mesıla eskiden derdiĝ ki cevçime şimdi çınarlı çınarlıda suyn altında ĝaldı sıyn altında ĝaldı tuTmiş buriya ĝaval eTmiş on beş ⁽⁹⁰⁾dönım bıda biye tapı vermişlár etrafı bütün orman diyırım müdır bey gelin baĝın bi ağacı kesilmişsá baĝ sóledım bu adam dedi bıra ilkin tarlamış sora mára olmış sura ĝazine olmış sona ormana ayit olmış dedım yine bunu köy yaPmış köyün múhtarı yaPmış kim yapacaĝ ben yégen baĝ tama olir başımıza gelir baĝtım biye bi kâĝıt geldi sayın ⁽⁹⁵⁾ismayil ĝaracızmalı filan parseliy ĝazine ben hemen gettim he gettim hemen dayiriye dedım müdır bey benim ĝazinem yoĝ nası ĝazinem var bele döndárdı mühürlüyün ĝardařın mıhtardır mühürliyen ĝardařın arĝasına mühürleyen mehmet ĝaracızmalı orda bi tene tanıyırdı benı dedi hemen dileKce yaz dileKce yazdım anĝaraya ⁽¹⁰⁰⁾ gönderdım kâĝıT biye geldi ĝaTTiyyen bele bi şey adına yoĝ ĝaracızmalı adına ĝazine mazine yoĝ yani iş yaptın mı arĝasına düşácáĝsın ben oĝlıma dedım baĝ dörT Tene oĝlım var genere pölmüşüm birbirine şıkáyát etmişlár dedım ben saĝa biye niye şıkáyát etmiyiler niye siye şıkáyát ediyilár madem elese geT savcılıĝa bi dileKce vér ⁽¹⁰⁵⁾beyefendi benim babam daha saĝ bu tarla yüz seneliĝ tarla bi senalıĝ degil yüz senalıĝ tarla fıstıĝlar heP bu ağaştan böyük hele gelin bi kişif çıĝardın bi orman kesilmişse bi ağaç kırılmışsa cezamızı veráĝ bu niye bele olir ben eĝa şimdi aĝlımdadır paĝdemirlı şindi ĝoniřirdi (...) ekrem paĝdemirlının yanına bi yüS senalıĝ tarla nasıl olir da ⁽¹¹⁰⁾bi kereden márá olir bi kere ĝazine olir bir kere orman malı olir orman içinde yoĝ orman da ekilende ben a bu da benim oĝlımın evi bına verdım bir parça bir ĝün sabahtan erkán motura bindım giTTım motur çıĝtı ya motura bindım geT-

Tım tekrar gelırken bahtım bi parçayı ikiye bölmışler tel örgü çekilr ula dedim niye belá yapîz oğlım dedí ⁽¹¹⁵⁾filan adam yaPtı filan adam yaPtı Hadıro yaPtı geldim oğluma dedim senin ikiye pölmışlár şimdi giT bağ yegen tarlayı ikiye Pölmışlár orman ağaşları a bu ağaşTan qalın olmış bi teráfı fisTıgım o táráf dá içindeki fıstıgılar daha heP bele yetışmiş içinde fisTıh var yani ben dirim kişif çıhardım ki bu şıkayat éden adam haqsız çıkşın ⁽¹²⁰⁾işTe şı (...) hangi muhtarsa dedim işhafın mıhtarı mı arıkökün mıhtarı mı yassıcanın mıhtarı mı yoh diğér köyler qarışamaz çinki çınarlı (...) suyun altında qaldı burası her sene bi kere iş mıhtarlığ oldu bi kere iki mıhtarlığ bu sefer bi mıhtarlığ valla yegen köyümüz çoğ kötü oldu çoğ kötü oldu bîz tuttıh biz tuttıh bi táneyi belediye reyisi ettiğ köy ⁽¹²⁵⁾parti ya burda yuğarda muhtarın evínin üstunde bi ev var onı belediye reyisi eTTıh qorhısından yuğarı gidiP otıramırdı geni apardıh yerine otırtıh yuğarıki ev yuğarıki qatlı áví bendán kiranán istádi qorhısından gidemírdi giTTi genni otırtı onla işbirliği yaPTı bizim qabileyi parça parça etti a bi de tuttılar benim qardaşımoğlını géce ⁽¹¹⁰⁾çağırdılar sa' aT uşte tuttu öldürttúlár öldürdüler zıfıkarın qardaşını öldirdiler géce sa' aT yedide télefon bize geldi ki ziyayı öldürttúlár ula nası öldirir ziya sa' aT üçe qadar şey gezirdı ray gezirdı heP seç heP ráy a işTe béle yegen yav amin allah éyi éde allah éyi éde

14. Metin
AD SOYAD: FİDAN AKOĞLU
YAŞ: 45
MESLEK: EV HANIMI

(1)bılmirim yardım edilecâh bi şey varsa sóyleyin álımızden geleni yardım edâh ben gelinlîh giydım yirmi senâ önce valla normal gelinlîhtı çeyiz olarak mı çeyiz olarak ĩ şimdikinın çeyrâgi úşte birı yaPtım yaPtım eveT beş tahım naħış yaPtım otız tene oya işledım iğná oyası işTe o zaman bi şey vardı (5)bızım zamanda vardı durumına güre iyise üş gün yapan vardı bır gün yapan vardı iki sa‘ aT yapan vardı herkeS durumuna göre düğün yemeKleri bi koyını getirirlerdı geçi dana gücün náya yeTTise artıh aħşamdan kesárlerdı temizlerdı yüzerdı sabbah namazına қаһar қaynaTırlardı büyüK bi қазан fasulyi büyüK bi қазан бırgul olsun pırınc (10)olsun faşğ eTmez yapar éndirirlerdı kavırması (...) taziyeKı de aynıeledi taziyeKı de önce edilırdı yõh қадınlar olarak geTmezdiħ şimdi biraz giden olır bırda bıkaç kez görırım қадınlar yimek yapar kesinliKle geTmez bir yaHını uzahta yetiřmámıřse diyelim án son yetişirse belki u da yetişsin gösTerirler bi şi ederler şimdi baħiyin (15)bırkaç ayda birkaç sefer gidiyır her zaman da bır değil cuma günü cuma günü gidiyir yassın bilen yassın bilen oħır fatıħa bilen fatıħa ohır hec bi şey bılmeyen allah rızası için gidir ziyarát edir gelir onlar da orda bırda yoħ valla aney kırbın ben bılmem ben bu köylı değilım ben қонşı köyden geldım he on yeddı senâ bırada yaşıyım iş için hayır (20)hayır yoktu қurutırdıħ salça yaparlardı bı de қuritırdı salça yaparlardı bı de қuritırdı tertemiz saęlıħlı ben dediğim zaman mesala ben daha yenı yetiştim o zaman ipe saPlıyirlerdı қuru yapraħ daha sağlam tuzun içındakinden daha saęlıħlı desTe desTe ipe saplırlerdı қurutirlerdı esKi yemeKler tüm mercımeK (...) diyirler hanı kırmızı mercımeK (25)var iri iri mercımeK yeşil de var kırmızı da var bızım bu tarafTaki kırmızıdır návşehir yozęat o tarafki yeşil onlar pilav yapırlardı çorba yapıyırlardı he mercimegi de pilav yapıyırlardı yarma қайнатıp her gün çorba yapıyırlardı yarma çorbası her gün yapıyırlardı ben dediğimi otız senâ bundan her gün yapıyırlardı bibár Pişirilerdı köznen közü (30)tezeK hárkásın küçiK bi odası var ben onlara қарışmadım ben onlara yetiřmádım onlar görmádım ben қызармıқ чıħarTmıřtım babım bání sırtına aldı bozovaya götirdı yürıyeK ben beki beş altı sa‘ aT var fazla olmasa áksik olmaz şimdi yirmi beş daķķá on beş daķķá gidiyırık ya ğaza

basıP gidiyırık ben onı görmádım normal ilaş ⁽³⁵⁾bana ben ona yetiştım kızım aklıma gelmir bāmgilın zamanında öledı yaşım kırıh beş çoğ yaşlanmışım de-ğıl mí yaşamadım yaşamadım yaşlandım yaş çoğ geştı ellı aTmış göstáriyim ben cigár ateşi yaşadım evladım kaybettım on bir ayın içinde iki tená öldı birı yedı yaşda ikinci sınıfa başlamışTı biri sekız yaşında biri de kırnımda dokkız aylıh ⁽⁴⁰⁾úst ústá gelince allah kaldırmayacağı yükı vermesın hiçbirimize belá bu ekiP şimdi geziyırısın ne kazanacağsın ne ekiP ne biçiyırısın nası ödev bu he e aney kırbán gidın bi yaşlıyın yanına benım yanında bi yaşlıyın tam yaşlıyın yanına otırın yavaş yavaş kıonışsın sız her şeyı anlatır tamam orta yaşlı baş-şım usTune de benden bi şey anlamaz bu ⁽⁴⁵⁾köyün yerlísı olan biraz yaşlı ola kı sız bi şey aqlata yani unutıyır ben ne

15. Metin
AD SOYAD: MEMİŐ AKBABA
YAŞ: -
MESLEK: ÇİFTÇİ

(¹)bu benden büyük bu bilmiyir mı bizim bu sözümüz nire gidir bağ aney kırbani benim sözüm bi yire çığsa yaşıma geÇmiş eskiden işte aney kırbani biçim biçiyirdi kuydan bele su çekirdi a bının bacısıynan kassnağ yapardığ kassnağ daha duriyir Ėaőa bıda beygir besliyirdi biçer vurırdı pato çekirdi (⁵)saman çekirdi ne bilim işte bunları edirdi a tutar verirdi dimezdi ya begendi ya begenmediğ vururlardı verirdi gettiğin yerden uzak kalacağ kızlar da élelerdi hep élelerdi bu éyi bu kötü dimezlerdi hep élelerdi şimdiki gibi değil ha ben sevirdim senin kızını oğluma istirdim oğlan demezdi ya he yoğ kız dimezdi ya he yoğ birini (¹⁰)görmezlerdi kızla konıőmazlardı tilefun yoğtı bi şiy yoğtı ekmeK çığharttı Ėpa çığharttığ fiőne çığardı cılbar çığardı cılbar kaysnadırdı

16. Metin
AD SOYAD: MUSTAFA KARAÇİZME
YAŞ: 55
MESLEK: ÇİFTÇİ

(1)işte o zaman şey beledi ben teKrar mustafa kıaraçizmáli elli beş yaşındayım işTe elli beş yaşında on sekiz yaşında ávlánmáh istádım istádım o zaman yanı be öle benim şimdiki kimi gidiP yani görırım bahırım bilirim ben yaparım ben ederim şeyinden mesela ben gider mesela dērdım ki ya bi yahınıma (5)ya bi dayzama biz dayza derih dayzama derdım ki işte dayza filanın kıızını ben sevirem gēT anama babama sóle eskiden öledi veyahut yakın bir he dayım derdım dayı ben filanın kıızını sevirim aracı ol bunu bana istásınler undan sora yani bı şekilde başlardı artı bizde eskiden para yoħdu para yoħdu işTe nişanlandığında veyahut bi şe (10)olduğu zaman giderdi eşşákTán iki üç gün şe çekárlerdi buğda arpa eve çekárlerdi başlıh parası e para yani para yoħdu ki buğda arpa bınları şe evine çekárlerdi kıız ávine eşşekTen çekárlerdi götürillerdi he başlıh yerine ödándıgı zaman işTe biTTi mı e hadi böle şöle gidáh ceyiz şimdi ceyiz derdiK biz o zaman rehel derdiħ he rehel rehele (15)gidáh giderlerdi urfiya rehele işTá bı şekilde yani elbise asbaP bız derdiħ şimdi ele elbise biz o zaman asbaP derdiħ gelíne asbaP alacih veyahuT yaşıım elli beş iki kaT en fazla iki taħım şimdi ki taħım del biz kaT derih iki kaT asbaP alaħ he var u cuma⁶ dan cuma⁶ ya yıħarlardı şimdi degil bu eskileri soriler burda da suyumız yoħdu (20)eşşekNen giderdiħ yoħ cuma⁶ günleri giderlerdi veyahuT persámbe günü bazar ertási günü a böğün gidiP asbaP yıHayıcıyih toparlardı asbaPlarını eşşeklere firaT firaT nehrinde firaT nehrı de bize bir saaT yayan yayan yürümáhdan bi saaT yayan giderdiħ aħşama kadar şimdi on daħkalıħ bi yer o zaman işTe giderlardı aħşama kadar ne (25)yapacih hadı bi áTlı çiğ yapaħ çiğ köfTe şimdiki urfanın çiğ köfTesi eTli çiğ yapaħ veyahut işta balcan ataşa gömún söğölme yapın söğölme batlıcanı samırsaħnan dögerlerdi o şekilde yani hazır bi ši e o da ne buldusa hazırına ben on sekiz yaşında evlándım on doħız yaşında evlándım ben severáh evlándım ben bir gün bizim köyde eskiden (30)bırdı derlerdi davıl yanı düğüne davıl derlardı çalyordı ben geTTım gördım yahınıım amcam kıızıdı geldım benim bi tene halam var kıarácöran köyünde bibi derih halaya bibi derih biz o geldı bırdı mısafırdı ben gendine dedım ki yegen dedım yanı benden de böyüKTü a bibioğlu dedım ben dedım

bı senin dayın kızını seviyorum ben ⁽³⁵⁾bından eger şe olursağ hayatımı birleş-tirácám yanı evlenmáh istirim o da geTti sóledi bi táne bizim köyde yaşlı ka-dın vardı o zaman getti onun yanına ona sólemişler onlar da kaçTı geldiler babamın yanına dediler işTe he kızın gönlü olmadan ben yani he bının bacısı-dı geldih geTtiğ ben gendim bizzaT giTTim amcamın yanına başğa birisine ⁽⁴⁰⁾verecáhlardı başğa bi yabancı birine verecáhlardı a bán de amcama dedim sen bunu başğa birisine verírsán ben seni öldürrüm ya ya dedim ben kendimi öl-dürrüm he ben dedim bını kimsiyi vermám o da yani sev benim yaşda benim yaşda ama o benden benden iki yaş nusTa he nufusTa büyük yaş olarak küçüh nüfusTa benden büyük o ⁽⁴⁵⁾aTmış dörTlü ben şimdi aTmış altıyım ama yaşıım ellşi beş a amcam yani o zaman dedi oğlum senden iyisine mi vereceyih dedi madam dedi sen istiyosun dedi ben kimseye vérmám evlenmámız bı şekil oldu evlenirken yani biz eskiden diyoduğ ayıP yanı gelıP bele böyüklerin yanında oturmağ böyüklerin karşında ben evlenecem işTe ben ⁽⁵⁰⁾evlenmişim veyahut he he evden kaçtım he kaçtım giTTim fistihların içine sora geldi beni yağaladı getirdiler bání elbise giydirdiler damaTlığ elbisemı gelinı getirdiler indirdiler ondan sora bi adam eskiden gelini ata bindirirlerdi ata bindirillerdi gelinin kirvási atın uralını tutardı bi tene de atın kuyriğından tutardı o şekilde alehinen zılHıtıylen oluP he ⁽⁵⁵⁾gelirdi valla o zaman para yoğTu o zaman he ki iki yüz iki yüz on lıra o zaman başlığ kesTiler onu yoh yanı iki yüz on yoğdu ki o zaman iki yüz on bin on yani şimdinin yirmi kuruşu ha yirmi kuruş bi şeysi o zaman üç sene çalıştım ödeyemidi ödemiyoduğ ha giderdım barajda kum dol-dururdım yóvmiyeci olarak bıu kum ⁽⁶⁰⁾kamyonlarını biz eskiden kürekTen doldururdıh günde beş kamyon dörT kamyon nese kısmet o küreKlen gider doldırırdıh işTe parayı biriktirirdıh kısmet oldu evlendiğ bı güne geldiğ as-kerliğ ben acemı birliğimi etemesguttu anğara ac e usTa birliğim birinci ordı beşinci kólordi kırh birinci piyáda tuğayı kışf birliğı çağırılı rize kırhlaralı ⁽⁶⁵⁾ben orda askerliğımı yaPtım on sekiz ay yaPtım on sekiz ay bi buçıh sená o zaman éleydi ben bi buçıh sená askerliğ yaPtım askere askere de gidárden benim iki tene kızım vardı ekmák yapanların ikisi benım kızm yanı iki kıS çocığım vardı ben askere yoğ érkán evlendım yirmi yaşında geTTiğ zatan giderken kızın biri kırh günlühtü yeni ⁽⁷⁰⁾doğmuşTu biri de bi yaşındadı a ev-lenmámız bele oldu ha kış hazırlıhlarınız eskiden odun yoğTu kömür yoğTu háyvan gübresinnen bız tezzeK derik tezdek de değıl táppiK derih táppiK kas-nağ koyarlar çiner çiner çinerlardı onı günásTe yazın kuruturlardı kuruturlar-

dı yazın kıuruturlardı bi yere sıtok ederlerdi yanı yaparlardı ⁽⁷⁵⁾o kıururđi işTe gider çırpı mırpı dağdan bağdan nádense toPlar getirillerdi getirip kıurutıllardı onı kıaldırır kışa yağardığ sobada sobamız da böle moderin sobalar degıldı yanı sobalarımız ince sac sobalar vardı yağardı üsTTen kıapağlı alTTan kıapağlı kıapağını kıapağını aıar alTTan doldırırıldı kıapağını kıapatır şindi bütün evler ⁽⁸⁰⁾doğaldaz bizde yoh gerıı ama yanı bıtın her teref dođalđaz olmış ondan sona yazdan mesele buğda alırdığ mercımek alırdığ kıışın yimáđ iın böle şe bol degıldı yanı buğdayı alır evın bi terafına kıoyardığ alır gtrrdığ degırmánde un yapar đdrdk sora đTTkTen sona biterdı bi ten daha daha yaza kıadar ondan sona işte mercımek ⁽⁸⁵⁾ışTe ıorba yaparlardı bıizde ıorbayı bi de ıorbanın kıatısı biz tvleháv dirdığ tvleháv dirdığ ona u da kıatısı yanı bele üzerine bi de şe yaparlardı ymek yerine ağşam yemekleri mercımeK ıorbasından farđlı mesala farđı biraz kıoyu kıatı derığ biz kıatı oluyodu onun üzerine bi de soğanı kıavururlardı kıavurur üzerine mercımeK ıorbasının bi ⁽⁹⁰⁾değişi ázogelın mázogelın bılmezdığ biz o zaman a yazın bi de ayrıyeten şe alır buğda alırdığ bulđurluđ derdığ bulđur kıaynatırdığ kıazanlarda damın üstüne sererdığ kıuruturduğ unu gtrrdğ taştan şey var biz sokķu derdığ sokķu sokķu bele taş iıı oyma sokķu derdığ biz ona sen dedin ya eski dilden kıonuş a dörT Kışi mesála biz bi ayláanın mesala ⁽⁹⁵⁾diyah kıı dayımkıni veyaht amcamoğlu o günü szlářırdıđ ağşamdan bugün onun burđurunu dgeceyığ yoh dörT Kışi dgerdığ toğmah vardı bizde bele tağtadan saPlı dörT Kışi iki kışi o đarřıda durudu iki kışi bu đarřıda ha babam ha trk syliy syliye dgerdığ türküler genellıhle krTce slerdığ ıevrede kürt olduğı iın krtıe sylin ⁽¹⁰⁰⁾krTce trkıe sylin trkıe ben yanı syliyábırırdım dá şimdi nasıl syleyecemi ilk başTa bismillarırağmanırağım dirdığ berekeTli olsun drdığ diye a diyerdığ mesela bıri başlardı ya birisi slerdı dah yomi vah ymi hađ yomi u buğda keparáne kıadar ardı ge uzaTırlardı buğdayın unı kıabuğı kıağardı buğdayın kıabuğı kepaK ⁽¹⁰⁵⁾kıağardı yanı sTunden kepeK kıağtığında gtrıP serárlardı kıurırdı o zaman şey yohTı mesela bele bi de madar vardı madar aTTan dgerlerdi aTla bulđrı aTTan doğınııı hanı toğmahlan dedım ya dğyoruz onı da bıle iki táne kıarataş byk lođ atı ona bağlarlardı aT dnárdı dönünce o Taşın iııinde dönerdi he dönerdi bi de onın yanı o ⁽¹¹⁰⁾şakli vardı ne bılım işTe kıış Hazırlığları mesele domateSıimizi biz domateSe firrenK derdığ bamya vardı yanı kıış kıurutuyoduğ yaprah bağ yaprağı vardı yarpağ tutardığ şindi yanı đalen tutuyoruz tarlam yoh şindi emáKliyim atatürk barajında ıalışTım bırecik

barajında çalışTım çoh şükür belediyede çalışTım kızımın ikisi evlândi ⁽¹¹⁵⁾ ikisi dâ bekar iki oğlan evârdım iki kız evârdım iki tene oğlum bekar iki tene kızım bekar sekiz tene sekiz tene yoĥ başlıĥ yoĥ bizde şindi yoĥ oğlanlardan da yani nasıl sen gendi isteginlen gendi isteginlen üş milyon beş milyon he ben vérdim vérdim aldım yoĥ kızlardan da almadım aldığımı mesela ne almışım beş milyon üsTüne on milyon ⁽¹²⁰⁾koyarım beş milyon oru on beş milyon götürü onu urfada biz rehel deriĥ gideriĥ rehele biz rehel deriĥ gideriĥ kuyumcuya damada asbaP damada yüzüK işte kızın bana düşen bulaşlıĥ veyahut bi çamaşır bınları alırıĥ bı şekilde ĥayaT dévam eder gider taziyelerimiz eski taziyelerimizi sorarsayız eski ta^c ziyelerimiz bi ay sürerdı bir ay ⁽¹²⁵⁾yani taziye olunca mesela ölü bı köy eskiden bı kadar büyüK değildi háP birbirini tanırdı háP yani bi ta^c ziye oldığı zaman o áv yani ölü evi yani ölü evi bir ĥafta elbise fálan yıĥamazdı yani yaĥını olan daha fazla yıĥamazdı yastadı saĥal bıraĥırlardı kimsá áskiden bizde öküzden çıT güderlerdiya ya atnan ya öküznen çıT sürerlerdi yas ı ⁽¹³⁰⁾şeyinde sürásınce kimse tarlaya girnP çıT sürmázdı bıraĥırdı sürmeyi kimse iş yapmazdı taĥ ki ta^c ze bitene ĥadár ta^c ziye taziye sabá taĥ ki mesela birisi oğlını everecáh giderdi ta^c ziye ávinden izin alırdı derdı yav işTe ben o da davılla davulla ĥapıya giderdi mesela aradan kırĥ gün geĥmiş iki ay geĥmiş giderdi ávının önünde daĥ daĥ daĥ ⁽¹³⁵⁾davulu çalardı derdı geldım işTe müsa^c de istiyom ben oğlını eváracem biz davul deriĥ he izin aliyidi ólu ávinden izin alıyordu o da diyodu aĥam allah razı olsun beni bildin işTe sagol varol izin verirdi yemeKleri eski yaşıly bayanlar vardı önceden yaşılylarımız yani yaşıly bayanlar bele aşçı gibi olanlar he yaşıly büyükler ikki gişi üç kişi bir ⁽¹⁴⁰⁾olurdi işTe ĥazanlara vurırlardı ĥazanda kimisi bız aş deriĥ pilav yapardı kimisi bız eşkili deriĥ tırşık noĥuT fasıly pilav farĥ eTmáz işTe onu yapardı a getirirdi mısafırlar gelirdi baya ĥalabalıĥ olurdi kırĥ gün otız otız kırĥ otız kırĥ o evde yemeK yinır yemeK düĥün evinde ta^c ziye evinde kirváliĥ var he küre deriĥ yani biz mesela şindi ⁽¹⁴⁵⁾beninkı var bozuvida benim kürem he ben oldım küre yani kirve esas dirler biz küre deriĥ mesala çocıĥını súnnet ederken gider otursun çocuĥu peşine koyar e súnnetçi o çocuĥu súnnet eder yani bi kirváliĥ demaĥ bi şey soĥbáT demaĥ yani bi yaĥınlaşma demaĥ yaĥın durmaĥ yani böyle bi şeydir ĥaTTa bi şeyde Hocalar dedi ki kirve ⁽¹⁵⁰⁾kirvenin kıızını bilá oğlına alamaz o ĥadar ki yani akraba yani tabi sora bi ĥaç şede dediler aĥam béle bi şe yoĥ yani he cayız deyil ĥur^c anda geĥán bi şey deyil a bizim geleneKler göreneklerimiz bu yani

17. Metin
AD SOYAD: EMİNE KAYMAZ
YAŞ: 87
MESLEK: EV HANIMI

(¹)emine kaymaz yaşıım segzan yedi on beş yaşıında eşim bendán böyúK-Tü asKerdán gelmişTi he u ^c asKárdán gelmişti yo ben düğün müğün yoh élá bání getirdiler içári indirdiler he aTTan aT Ta degildi yerimänen getirdiler burda yaylağ var ordan buriya yayan getirdiler éle şalabalış başlış parası (⁵) vardı o zıman vardı beş on eşşáğın yükü buğda vardı ineK verdiler u zaman başlış çoğdu tabi yoh para degildi ineKTi tene taşıl buğdadı bit eK (...) buğda he yohtırdı ne bilim bî eşşáh vardı o da reşşe kel ahme bindişTi ihtıyardı ya súT múT yohdurdu valla elise élin asbabınan beni getirdiler sona yaPTılar bām bām vermirdi ya ben (¹⁰)almirdim ha ben şerifi istemirdim yaşıldı ya şerif bení şerif bení üçüncü getirmiş ávlánmázden iki kere evlenmiş yanı esgere geT-mázden iki kere evlenmiş biri boşanmış he ikisi de boşanmış biri berdıldı başı dırmadı mecbır boşadı biri de kepırlış köyünden getirmişTi genni bu oğlan kim küçükmüş arvaT böyúKmiş yirmi yaşıındamış arvaT (¹⁵)yanında dırmamış ya dedí arvaTa dedí bání vırmış mırmış dedí cığara içimş he onı eşım getirmişti ya onı boşadı benı getirdi yoh řuma degıl benı getiren řuma degıl a işTe elá asbabınan getirdi içeri şodular bî şi yoh hic bi şi yoh áv yohtı yohtı hárifin áví hiç yohdu babasıgilin vardı he şaynanam geldim he genná áví yohdu ásge-re geTmiş (²⁰)ávını dağıTmış dağıTTığınan bi daha asgerden gelmiş iç se he i valla bilmiyem nerde yaPTıgını bilmiyem a ávlándı ev olduş undan suna ev olduş áv oldu çocuk getirdiş beş kız getirdim iki de oğlan getirdim sekkiz táne oğlının biri öldi şini bi tenási var kıızımın da ikisi öldi şi dörT Tenási var altı kız getirdim iki oğlan ben oğlımı bi táne (²⁵)evárdım öbürü öldi he küççúkán de öldü ona oğlıma çoğ verdiş ona valla ináK verdiş geçi verdiş ne bilim işTe taşıl verdiş o zaman başlış çoğdı şindi o şedar yoh he yoh yineK vermediş tosın verdiş érkák ottıS táne de gene ğaziye aldış ottız táne ottız iş tená de ísmáT yataş iki řaT iki řaT yataş he kıza elbísá her bî şe yaPTış ávın e mo-bilya (³⁰)işTe ótabarı háP getirdiş aldış kıS babasıgilde yoh yoh bi řesi o şadar yohdu ben yaPTım he bızki tánedi ya hePsini yaptış he kıızları işTe biráz verdiş kıızlara kıızın biri bu án kiçiği bu bi táne mérsında bi táne veranşerinde bi tánne de safta saf köyünde he onnarı aldış vérdiř aldış ya valla birikinde kırş mil-

yon aldıh kırh o zaman kırh kırh ⁽³⁵⁾milyardı mı kırh kırh bán de anlamırım ne kedar işTe kırh kırhdı kırh kırh bunkı da zátán ne oli aħme ossa bíze ki dörT geçi vérdi zeten onı da geTTıh mırada verđih geçi de öldi öldi orda qaldı a işTe yollar vardı eşTe yúzer kâğıt yol verırlardı yanı o da başlıh parası he iş dörT Tene alılardı ben buna he yaPtım vallı bilmiyem mayde iki qaTTı ⁽⁴⁰⁾bi qaTTı iki qaT órtdı başka işTe qaP kaçak sandıhTır sandığın içinde işTe ne şe vardı havlı vardı işTe yiyeceK vardı asbaP vardı koyılardı yanı bının asbabı kızlıh asbabı e o zaman yazma yoħdu bán bılmıyám yâ bán bılmıyám başğa naHış edıdıh o zaman távir tikıdıh balıh ağzı doldırđıh bele balıh ağzı doldırđıh naHışlı innádán ⁽⁴⁵⁾áldán edıdıh he yastıhları he sağır beş tene koyinumız vardı úş táne de geçimiz vardı he kıya suya gidirdih suyımız yoħdı cırravdı sı yoħdır ha áskide gidirdih kızları mırada salırdih ötekini salıydih işTe yannıh yayırdih yağ toPlıyırdih he kıslıh zarhası bi zaman kıazan kıurıdıh bılgır kıaynaTırdih he onı teKrar döğirdih değirmánden ⁽⁵⁰⁾çekirdih ál degirmáni üzüm dá vardı he bağıımız vardı begmáz edirdih izüm edirdih kıırma edirdih bastıh edirdih a onları edirdih işTe zordı ya kıolay sı şıre yoħ eleKTiriK yoħdı çıra vardı mısafırlara çıharTTımız yemegi tavıh edirdih áv tavığı vardı pilav edirdih doymılardı eski vardı dayma vardı yoħ biz dayma yımirtá vardı ⁽⁵⁵⁾bizim dayma sürımız de vardı he beslırdih bağıımız dayma vardı beslırdih beyüdirđih sora boğardıh yırdih mısafır geçen gün geldı mı bi táne kesirdih yoħ bi táne kıaş tene olırsa olsun bi táne a onı aparilerdi çekirdih benná herif yoldaşlar geli çekirdih içerde merdiván çekirdih yoħ lamba yandırirdih ğaz kıoyırdih gaz yağı kıoyırdih cirok söylirdih a ⁽⁶⁰⁾bının kıayınbabası var kıayınbabasın hárifinin dádası u geli sólıdi yaşşılar gelidi valla ben onı aklıma gelmır bán segzán yeddi yaşımdayım akkııl geTmiş çoğ derT de gördüm gardaşım öldü ikki tene bam bacım öldü iki tene uşahlarım öldü he ya bi kıardaşlarımı öldirdılár appocu senási gánleri öldürdı ele olsun sıya gidirdih ekmáK yapırdih ⁽⁶⁵⁾çammır edirdih damların üstüne yapırdih damlar o zaman beton degıldı ya onnarın üstüne çammır edirdih damda çammır damlar bi zaman beton degil torpaħdı ağac kıoyirdiler onnarın üstüne çammır edirdih mayis atırdih şeye ináhlerin pıslığını atırdih bi korta çuħıra atırdih onı ayaħley ayaħle táppık edıdıh vurı indirirdih kıurıdi yandırirdih ⁽⁷⁰⁾he he he aha işTe ele daha ne diyim işTa kıızları gelin eTTıh dörT Tene kırveyi mi işTe gelin edirdih sire de beráber gelirdi gide işTe yatağını serirdih kırvedán berı gelin göve oldı mı çağırilerdi yanı gelinle damaT birbirınán şey oldılar mı otırdih o zamán o yoħ yoħ yoħ yoħ cuma^c

muma yoĥdı bi g c  geldiĝi g n  Şe yaparlardı (...) onı ⁽⁷⁵⁾edirdi yemeK edirdiĝ bu gelirdi o gelirdi  avımlar gelirdi beşer milyon onar milyon gelin geldiĝi gin  Sabb s  onı edirdiĝ para toPlirdiĝ he s lil r b len s lirdi ben bilmim bilirsem de unTmıŐım bilmirim işte k rv  gelirdi g r vlar  Şin yemeK yapirdi geline getire indirirdi otuttirirdi a s b ĥten gelir yemeK gene edirdiĝ daĝıdirdi yirdiĝ i irdiĝ ⁽⁸⁰⁾genn r evine gidirdi b z de gelimizin yanında otiridiĝ he  arŐılıĝlı he diş h diĝi  ociĝ olanda seredidiĝ a o  ız gibi edirdiĝ buĝdadan noĝĝıT ocaĝa koyir  aynaTirdiĝ bir z de yaĝ sal a koyirdiĝ yirdiĝ yoĝ yirdiĝ he olirdi ya Őıllıĝ edirdiĝ he Őıllıĝ edirdiĝ sacı indiriyidiĝ  ammir yoĝuriyidiĝ elle t kirdiĝ hic bi Şe unnan bir z duz koyurdiĝ ⁽⁸⁵⁾sora daTlıy  tokirdiĝ biŐdiĝ-tan sona bi tePs ye d zirdiĝ bele p  aĥtan dilirdiĝ a bele b l  b l  b l   sT ne daTlıy  tokirdiĝ    ne indirirdiĝ Şindi  oyilar o zaman cev z nerd di g n m zde yoĝ valla hec biri de geTmedi bunı saldiĝ bu  or irdi gide beyiĝını saldiĝ o da  or irdi h P geTm diler yoĝ  s s ben  ızlarımı  om rdım meKt b   rk k ⁽⁹⁰⁾ ociĝi gedirdi işTe o navalım boynuma bira madım diyidım işTe babaları yaşlı  ız zaten  ardaŐları  ırbett di geTm diler esas geTm diler genr de eŐtaĝı yoĝtı a yani oĝımiya Şeyleri yoĝtı iŐteKleri yoĝdı e Şindi ba  zı Şe oldu mı biye  uyulanilar e s z kendiniz geTm dınız su yoĝdi yani ya acaĝ yoĝdirdi int zarlıĝ  oĝdi yolma vardı gidirdiĝ ⁽⁹⁵⁾mercim k arpa o zaman per Őanlıĝ  oĝdi Şindi yoĝ o zaman bindan  oŐtı de a ırabalıĝ vard  yan  Şindi   t r vardı g    l vardı bi Şindi benim  v me on t ne geli otiridi e Şindi ben  aĝıP da bi eve gidem rim ha gidilm r  ociĝ  olıĝ  ociĝımı gelinimi  aldır P aparamam e o zaman gidiyirdiĝ a bının babası r  m Tlıĝ saĝken g r m m  ızına ⁽¹⁰⁰⁾aparmıştı gidiyirdiĝ haftada iki kere i  kere gidirdiĝ kifTe yap lerdi   z m indir lerdi bastıĝ indiriylerdi  ırma indiriy lardı yirdiĝ i irdiĝ gelirdiĝ eve Şindi yoĝ Şindi Şey yoĝ gitt n mi bi   bbe  ek rdeK varsa indir ler he ya bınnar babası ilde her g n  iĝ vardı genner bize gelidi edidiĝ  iĝ k fTe  Tli k fTe e Şindi  le bişey yoĝ gen  var yani esk  ⁽¹⁰⁵⁾lezz T yoĝ dadı kalmıy insanların dadı  almamıŐ bilm m dorĝı mı bi s   bet y h bi Şey y h evv l zaman vardı  ski zaman  iyidi he  atır vardı g    l vardı a ırabalıĝ vard  Şindi herk s telefunn n a bu televizyona ba iyir undan da  i    r yoĝ yoĝ a işTe  le Şindi bi  r f bi arvaT sevm di mi hem n beni boŐa o zaman  ay PTi d rl rdi bi ⁽¹¹⁰⁾arvaT boŐanab r r m  y h  ayınbabasının yamacında otı P da su i  b r rdı mı   m k y y b r rdı mı h   ayınbabamız otirdiĝi yerde biz yoĝ   m k yim zdiĝ genl r yirdi sırfay  arT dama aparırdiĝ orda yimeĝimizi yirdiĝ Şindiki gelinler

kayınbabasının yamacında õõ güliler masHara ediler arhadaş kimi ha ben ba' -
 zen sölirim ⁽¹¹⁵⁾diyidim bah biz kayınbabamızın yanında su içmirdiñ ákmáh
 yimirdiñ saqqız çiyenáma yohı çoğ eyiPti he amma şindi var şindi rehátlıh var
 kef var saqqızı çıñni çıñni bi de tüff edi a işTe ele ikki tene köye vérdiñ he
 garıP yabancı akraba degıl yoh e o zaman onnar istirdi onnara verdiñ bi tene
 işTê safa verdiñ bırda bi tenáyi véranşehrinde ⁽¹²⁰⁾köğlıdı işá girdi ori giTTi
 şey uldı orda çalışiyir ma' mır kimi oldı gitti ora bi tene de mérsinde qardaşı-
 ma vérdim qardaşım áví ordadı bını ori vérdim bunı da véırdım görümümün
 oğlına ya' ni herifimin yegenidi bı geneeledi e eşTe ne bilim sıgır yayırdı
 fá' lık işlırdı gidır ne bılım işTe ortalıHta iş görıdı gem ser inákTen bélé ⁽¹²⁵⁾
 buğdayı bıçıldı harmana tókilerdı sırıylardı túrbe he var bizim ávın yanında
 bi tene var mañımed 'arabi yél için gidiyler Sızı için gidiylér yani çoğ da
 éyyi ávimizin yannda konşısı bele tağ o ğún bi tenási HarfatıTan gelmişTi bı
 kóvlárden gelilér yanı çoğ eyyi geli namaz kıliyér ba' zı çoğ ağır oldı mı
 yemák tavık yemák yapılar he inaniler ya e ⁽¹³⁰⁾tabi bız de inaniyı şıñlar gene
 inaniyi ya çoğ eyi işTe fatiħa oñırız ruħına bi fatiħa oñırsın ele valla taziyeler
 ĩ evveli yapıldı şindi o kadar bı viris var deyi yapılmı áski işTe gidi áve bi ölü
 öldı mı damı vardı bele avraTlar bi teráfá otırır erkáklár bi táráfá otırdı a orda
 arvaTlar ağılardı de erkáklár cıgara içerdı massal sólerdı başşın sağ olsun ⁽¹³⁵⁾
 deyi içárden çıkarırlardı dórT beş ğún súrardı yemmek yapeylerdı valla akra-
 balar benim akrabam senın aħrabasıın yapırsın o aħrabası yapır (...) yaPmaz-
 dı heP aħraba yapardı he akrababa yapardı yani yabaniler yaPmazdı érkáklár
 gidardı yoh kadınlar geTmez mezarlıħta kadınlar cum' a ğünü gidır böğün öldı
 ya içinci ğinı gidiler iç ğün ⁽¹⁴⁰⁾sona beş ğún sona gidilardı e şindi öldı mı dev-
 vársi ğünü gidiyler işte şindi cuma' dán cuma' yá gidiyler her cuma' gidiyler
 fatiħa oñiler qalñiler sağ ol sen de sağ ol

18. Metin
AD SOYAD: FADİLE KARABULUT
YAŞ: 78
MESLEK: EV HANIMI

(¹)yeTmiş sekiz fadilē karabulut on iki tâne yeddí oğlan beş kıS hepsí ávlí teK başıma otırırım oğullarıma ásgiden ísmeT yapılerdí on tâne edirdim her biríne oğar tâne he bileziK yoğdı altın ísmeT köfüye tağan benki tağıldı onnarkí de boyna tağıldı benki koffudadı béle ben ávlenánde aTTan evlándım yaşım (⁵)on yeddídí mí şindi he he şindi erken evlenirih eşim dā ‘asKerlígını yaPmamışTı yirmi iki yaş yirmi iki yaşındadı işTe eşte ben nişannandım ‘asgere giTTi ‘asgerdán geldí sona evlándı he ya ben görmedim ki gendí gördü esgiden gididih kıuyya suya kıuyudan su çekidih a géTTim kıuyya yolda sóládı ben dedim gelır görırsın anamdan (¹⁰)babamı anası da yoğdı kıardaşı vardı he hec bi şi démediler ben de gendini sevirdım üç ásgiden állí kıurış vardı mecídiye vardı üç milyondı mu ne başlıh param üç milyondı tarla verdiler ha benim alımında fayızci a tarladan yüz dönım yüz dönım tarladı ha e ama ucuzdı tarla o zamanlar he ya bi sáhán beKmáze verilerdi bi tarla düğün (¹⁵)düğün de işTe geldiler kıapıda düğün çaldılar ata bindirdiler beni aT vardı bele tahsi bi şi yoğtır aTTan mezerligin eTrafını fırlaTTılar getirdiler bılmirim niye mezarlığın eTır herkeS aparídí mezarlığa he ‘adeTTı da hela éle hela‘ adeT tahsiye kıoyi götiri mezarlığın dörT yanını dönderiler şindi aT yoğ he benim zamanım da aTTı (²⁰)üç gün üç gün günüz géce davul çalındı yoğ ‘adeT degildi e şindi oyniler ‘áyiP çoğ ‘áyiPTi sevirdım oynirdım kıış Hazırlıhları salça kurudirdih beKmez yapardıh biz derih kıırma he şeynan üzúmnen yapırdih üzzúmu ayağliyirdih şerbet edirdih unı şerbet ediyirdih kıaynadirdih ocağa koridih içine çig küftálıh biraz ahtaririh bulgır i şey (²⁵)dügürcáK derih çi küfte unu ahtarirdih ha kaynadirdih un çaliyirdih a táPsiláre doldiririh damın úsTúná indiririh sá-báh kıağar kesárdih ağşam yapırdih sábahten kesirdih he ya a kesir bele bezlerin úsTúná he ya çoğ yapırdih meselá gidir bi ay bağın úsTúnda kıalirdih ha bir ay he hár zaman işTe üzüm yapırdih çoğdu çoğdı bağların arğası (³⁰)gelmirdi işTe beKmáz yapırdih burğur kıaynadirdih kıaynadir dögir çekirdih ondan sona elirdih halburda he ondan sona çuvallara doldiririh çarı indirirdih mercimeK burğur işTe noğhuT Hazırlıh yapırdih üzüm sirkási yapırdih yöh fazla olanı satirdih he ben her zaman yapırdım üzüm sirkesi şimdi şey acı biberkini

mi he he bozulmîr ki biz biz yapîrih ⁽³⁵⁾üzüm sirkâsi koyırsın şiş şüşede e valla bi şişe üzzimîne göre çoğ olursa çoğ ahtarırsın şe issoT göre nâna heP birbirne katırsın a bi dá unıTmışım (...) kâra kapağlı ha ha intimaT ondan a bi dē limon Tuzu az bişi Tuz çok kırsan şor olur işTe bunnarı koyiyiz ağzını he yoğ ağzını kapaTiyîh içarı indiriyidim hiç açmîrdim valla bi hâftÁ fazla a ⁽⁴⁰⁾bele yaPtîh ben şindi şalgam gene yapîrim he evde şalgam yapîrim uşahlarım ben yapîrim acılı da orîr éle de olur acılı olana isot atırım içine he zatan bîrda çoğ acı yenir uşahlarım da benim kimi ávlándî on on beş yaşında belē çoğ he küççük küççük evárdım e ancağ yetiştirdiğ işTe gennári eváridim ávlárinı yapîrdım heP-sine a ⁽⁴⁵⁾bu sólesin o benim oğlım o tarla árázi bizimdi ya herkeS yaPtîh onı gennáre tâh kâna la kâdar kânál bîra bîrā su kânáliná kâdar valla düğüne yiz milyardan fazla gidîr yatağ bağlîrih iki kaTşindi dörT kaT ediler benim zamanımda ikki kaT ediler her eve iki kaT altını ondan sona mobilyası işTe kıyolası aşyası bi áv tam düzîrsin mıTfağ tağımı valla ⁽⁵⁰⁾bîrda kıS tarafı yarısını alır yarısını erkek tarafı yoğ beş tene yüzüK yapilar şindi şindi ávlenenlere firen bağı ondan sora üç çüT üş çüT bileziK yoğ altın kemer yapmiler bilezik yapiler altın bilezik ben onı eTmışım osmanlı torası mı ne diyiler altın da mağvoliler ha bi ev gelín çığarTmıya kağsa üç yüz milyar gidîr mecbır yapacağsın ⁽⁵⁵⁾fakğkîr olsun zengin olsun yapacağsın istársa zengín olmasın ile altın yapacağ val ben kızlarıma zaten yapîrdım beşer tene hePsine fazla eTmirim kızları kimsiye vermádm ki akıríbá ‘ammîsi oğlına dayzası oğluna on yeddi yaşında on altı on beş yōh Kendiler istemedi valla ben vérdım bízde hiş kıza danışma yoğ ki hic kıza danışma ⁽⁶⁰⁾yoğ valla véren verir bazen vermirler biz verecağtîh almadılar kızlar küre küre küre mıhabbeT küre tutîrdiğ işTe súnneT yapaciğ kürenın peşine indirîğ súnneti yapîr gelín çığaranda küre yardım edîr kürvánın görávı elbise yapîr çocuğlara peşine indirdiğlarınán he a bíz de karşılığını yapîriğ küreye hanımına he karşılığlı ya gidiyîh bi álbise ⁽⁶⁵⁾alîrdiğ işTe urfiya gidîrdiğ küre ha küre he küre ha küre oy oy çorba edîrdiğ davvara gidîrdiğ ha yavana gidîrdiğ koyun sağmıya ha şindi yoğdır kimse yapamaz ben gendí kırîh táne koyunım vardı gidim sağîrdim he ben birár yaşındadı işTe e ben işTe yeni evlídım yanı ha evlídım ha koyunum kırîhlıdı yoğ baraj yoğ sona baraj oldı baraj kurulanda ⁽⁷⁰⁾a benim eşım baracta çalıştı beş sene beş sene babam baracta çalıştı iki sene babam dörT sene yaPtı áví unuTilármış ha şaşırılármış áve geláler unıdırmış işTe köye gelilermiş bi dáha geri dónılármış yayan valla bilmirim babam nérde zonguldağda mı nérde yaPtı şeyde edîrne

yoh̄h izine heç gelmedi bitirdi sona geldi o da zatan ⁽⁷⁵⁾geldi evlândiḡ nişanlı-
dım bízde beklemáme var mı he géce qah̄ir suya gedirdiḡ su yoh̄ öve gidáh ki
kuyudan çekáh kuyuya gedirdiḡ sıra var mı gidirdiḡ ki suyı bitirmişler beKlir-
diḡ yani az vardı e nérálará gidirdiḡ taḡ qarayona eşşáKTán eşşáKe (...) kaç
kere ge gi gécádá üç kere gidirdiḡ he yatmirdiḡ bi baḡidiḡ ki Sabbah olmış
yaTma ⁽⁸⁰⁾yoh̄dı ki su yoh̄ ben ten nası köyde e vardı ama kimse gelmirdi géce
bi éHtiyar adam vardı qonşı başımızdá a bizdán gece gelirdi ki qorhmiyaḡ
Hanımı da bízdan gelirdi ya ki qorhmiyaḡ he gidir doldirir gelirdiḡ baḡ ben
davara gidir gelirdim kırḡ tene qoyın saḡirdim ama eşşim de bennán bárabar
ha he yardım eTmese kırḡ teneyi ben ⁽⁸⁵⁾nasıl saḡacam kırḡ gidir saḡir gelirdim
súT Pişiridim bi qazzan onı kızdırır çalirdim yoḡırdı sa‘ aT birde ikide çıḡarid-
dim indiridim şe yoh̄du ha dolaP molaP ceyran indiridim soḡuya ki qaham
yanniḡ vardı bele ellen yayirdiḡ tereyaḡı çıḡaridiḡ he çıḡardırdiḡ yanniḡ da
yeddi tene yayirdim yayana kádar gün yükselirdi geri sabbaḡ ⁽⁹⁰⁾qahirdim yaT-
mirdim ki uyḡı yoh̄dı yanniḡ yayirdim bi maḡsáne qazanı vardı böyüK qapı-
nın ortasına indirirdim ayran doldirirdim olmiyenlar gelir sıtıldan aparır saT-
ma maTma bi şı bilmirdiḡ yoH bizde saTma yoh̄dı yanı fáqqiler gelir davarı
olmiyanē yoḡırT olmiyennár geliP çoh qabil edirdim qocam muhTardı her
kim nérđan ⁽⁹⁵⁾gelirsá gelirdi ávimize álımızde de vardı geliylardı le hakimi de
gelirdi savcısı da geliydi dosTlar da gelirdi etraf köyde kürTler de gelidi her-
keS gelidi bir gün Toḡtur geldi işTe gözleri ma‘ ne edir esgiden Toḡtor köye
gelirdi éle kimse ToḡTur bilmirdi yoh̄durdu köyümüzde göz doḡturu geldi
geldi milleT béle qapıda kuyruḡa girdi ávımız ⁽¹⁰⁰⁾bırada herkeS qapıda kuyru-
ḡa girdiler herkesin gözüne baḡirdi işTe merḡem çekirdi baḡirdi yoh̄ ben de
ocaḡta iki tene misir doldirmişim ocaḡa vurmuş qaynadirim geldilár rásımımı
çeKTílár şede ocaḡTa Pişiririm ha tandırda he misir dediḡim indi ha hindi
doldirmişim biz deriḡ misir he urfalıca da derim indi biz köyli qonişiriḡ geldí-
ler resmımı ⁽¹⁰⁵⁾çeKTíler ocaḡta böyüK béle bi tava ocaḡa vurmuşim doldirmi-
şim qaynir a geldiler resmımı çeKTiler yemeḡini yédiler yoh̄ yoh̄ yoh̄ bi şı yoh̄
çıra vardı çıra nası vardı béle el feneri löküS vardı löküSümüz vardı bele yan-
dırirdiḡ iki tene yandırirdiḡ yoh̄ yoh̄ ne telēzonu oturidiḡ naqqış işlilerdi çıra-
nın dibinde gayzaḡdan a gaz yaḡından ⁽¹¹⁰⁾yandırirdiḡ he bíz ona derdik cirok
messele işTe ha aqqılımda yoh̄ hē ben míssáffırı çoḡ sevárim anam da sevárdi
yani gidán gelán çoḡdı yorıldım biçárimiz vardı biçár vurirdiḡ buḡda yıḡirdiḡ
qarsıldán çekirdiḡ iki üç qarsil béle tökirdiḡ he gevándeler ondan sona dilánçı

fáĸĸírlár gerír gütúrírlardı vérírdıĸ gütúrírlardı he torbasını doldırır ⁽¹¹⁵⁾götirilerdí huşurını çıĸarírdıĸ bíz deríĸ huşur tókírdıĸ parselden ĸapıda buĸda çoĸ yıĸılı yıĸılı yıĸılı rámazan ayında dā külúnçe yapírdıĸ yemeKlerí tavuĸ kesírdıĸ mısır kesírdıĸ mısır dedim hındı a kesír yimmeK yapírdıĸ camıdan dōndılársá yemeK yiyilerdí namaza gidiylardı yōĸ bayram günü bayram günü illá yemeK yapírdıĸ ⁽¹²⁰⁾camıdan dōnánler gelir yirdí ĸoyun da kesírdıĸ pirinç beledí pirinç oliydi pirinc yapírdıĸ yōĸ biSki álımızdá vardı adam almanyı geT-Ti geldi üş tene almanyıda ĸaldı he geldi tarladan fıstıĸ çoĸ aldıĸ beş baĸça fıstıĸımız vardı bin dōnúmden fazladı şındı gene her ĸocıĸlara pōlmíşıĸ he ottız dōnım var a sona adam ráĸmeTlıĸ oldu her şeyi ⁽¹²⁵⁾ĸocıĸlara pōldıĸ valla almanyıya gidende bi ĸocıĸım vardı e özlesem necám ĸalışır he ya a zatan almanyadan geldi bi yere giTmádi işimizde ĸalışTı motor aldı taHsi aldı bi dolmuş aldı üş sene de ĸalıştı senáde bi kere izíne gelírdı valla bi on gün gelírdi bılmırım hiş sormadım unnar daha yoĸlardı gidende bi ĸocıĸım ne vardı geldiKTen ⁽¹³⁰⁾sona háPsini böyíTTıĸ dörT dörTlıĸ ávárdıĸ yíz állí tene geĸen gün mü saydılar daha fazla mı bılmırım şındı bınların háPsi benim torunlarım bı da gelinim bu ondeki gene bu ondeki gene yeddí tene he hePsine vérdím ĸánele yaĸın en küĸük oĸlım küĸĸüK kıızım var kıızlarım da hep etrafımda dışarı heĸ yoĸ ĸomadılar ki veráĸ ⁽¹³⁵⁾gōzellárdı ĸomadılar kimsiye véráĸ a ele işTe

19. Metin
AD SOYAD: EMİNE KARAOĞLU
YAŞ: 45
MESLEK: EV HANIMI

(1)emİne şaraoğlu emİne şaraoğlu bn llı yedı yşına varım a ellı yedı ben heş okımadım bİ gc geTTım o da babam ğreTmnden dğışdı dedi sen şadını gece salarsan gece ben de kıızımı salaram a geTmedım heş geTmedım heş yoğ valla yaşamırım ben şasTayım zatan ayagım ağrır bİ yer gidemırım (5)evden ıkmırım ıkırım aşağı sonra bİ daha ıkırım yuğarı beş kıızım var iki oğlım var he a o engllı iki tn vlnmış bİ tene şımdı yavanda arazıda İş grır a bı da bize şızmAEdir eynı İstdİler vermezİğ kyde iki yer ç yer İstedı şımdı bize dİrler sız kİ vermisiz ben de şulanırım dİrim kıızın vaHTı değİl oğlım gene durır oğlumun yolası hp (10)evlendi erken evlenmek İyİ değİl yani nası bız safda otırdığ a İşde safda otırdığ onlar bizim aHrabamız gelİrdı tanırsız mı evvel gn bele o da vİrsle yaşlanmışdı ldı gidİrİğ İşte yanına mesele ben mesele geline başırım uşağına başırım gelİnİn yanında şalıırım buri getirırım kcası vd olmasa dİrim yazış krhar valla yanında on (15)beş gn şalıırım hema hema he yedİrırım ama şımdı yemırler yumurta yapırler valla glİnİm tmbl on beş gn şder ıkmır ben de başırım sesİmİ ışaTmırım ışmasın geni sallırİğ nİnnİ salırİğ gene slİrİğ arđıdisa bİlİrİğ yoğ heş slemem sallırdım ağlırdım mesel kİmsm yoğtı uşağa başır beş kıS İki oğlan besldım a teķİsİne de hema (20)br arvatkİ de var şrİf bİ tene avraT getİrmİşdı a ona da baştım şadın lmİşdı ben geldım heppı kklerdı a şulanırlerdı ben de otırır ağlırdım a şımdı başımda ıştı ayağımda ıştı mİlt oldum geşn sen bld a bu ayağım yola gidİrimse heş eyİ hİsseTmırım sağ ol a ele on on beş gn bağzı İki gnde ıķır beğzİler zatan şşmır (25)gen gennı arđıTmır bağzİlerİ de devİrsİ gn başır ıştı mesele benım kİmİlerİ ben heş yatağa gİrmedım doğdığı gİbİ şşım İşTe ben de yaTmadım bİ tene aHırabamız var kyde ona aynadırdım drdım ben gemİ bİlİrsız yani arpa bİşta bel bİ taştada usTİne gİdİr gelİrlerdı bğın mesele dedi baştım sancım geldi doğımı yaptım bİ apıda (30)sardım onı İndİrdım srdım İşİmİ dvm eTım dedi mİlleT geldi dedi sen nedİysİN dedi doğımı yaPdım a bİrda çocığım yanımda bn de srırım bize aynadırdı dedİm nası ele eTdİ dedi eTdım İşde beğzı de tez şşır beğzı da geç şşır şadın ema avış kİmİndı bele yapİrdİ rİrdİ gen gene

uşağlarına her şeyi yapırdı dağ kimin fârk var heç onı kıla⁽³⁵⁾etme şimdıkiler kalhamirler getirir çocık yaramir çılmıse olir bir şe yaramir yanı hoş olmir et kimi bilmirim yav gen gennı tutamir ben ikiz ikiz iki kerá getirdim iki kerá getirdim yapırdım işte bilmirdım eşek kibi haşşa babam gelirdı ne doğım yapırsın ‘ayib olir yetâr dedım şimdıkiler getirmir temiz besliler temiz bahirler ama⁽⁴⁰⁾eskisi kibi gene temmız bahamirler verdınsa mesele kıni gelir mesele bi gece kıni gelecağlar beğzı getirirler beğzı getirmirler biz yapırık çay mesele Tatlı yapırık kâhveye Tuz koyirler mesele onı da yapiler bırdı da dirler tatlı tatlısını yiyecáz dirler çiğ yapırlar sonda yapırlar önce yemek yapırlar sonra milleti misafiri ūrlırsen köylü⁽⁴⁵⁾kâhdıkdıdan sona çiğ küfte yapırlar çiğ küfte yapılar işte geliyler yanı yaHın aHırabasa çoğ olisa çoğ olir messelá bu iki oda dolir aHırabamız da çoğ geliyler karabalığ olir he bız süT parasını beş yuz istırık beş yuz ana emzirir diye beş yuz alir anneye gidir anneye vérsá anne alir vérmásá kim aldısa gen gene alir on mıyar aliler meselá⁽⁵⁰⁾geliyler işTe degılım esas ben dirim geldise biri istedise ben sevmirim bele ele edet oladı gelinim kızım oladı lahmácun yapiler hazır yimek gelir bıranın meşhur yimegi dolma küfteleri başka çiğ küfte içli küfte a lahmácun mesále pilav a bıdır başka ne var álımızdá bele balcan arası yasliceler dir balcan arası bız çocıkke mesele gece gezirdik⁽⁵⁵⁾bılğır toplirdik yağmır yağmırdı (...) e o zaman böyükdik gene çıkırdik ele kötü bi şey şimdiki kimi yohtı gidirdik içeri girirdik oğlan da bızım yanımızdadı oyniylerdı yanı ele bi şey yohtı ben bi kere ávdádım mesálá kıocam da yapı yapırdı dam örirdı bi tene geldı dedı kıocan nérde ben de dedım kıocam yapı yapır köyde dam yapır dedı gidin⁽⁶⁰⁾çağırın dedım sen gendi eyvanına get getmedı dedı sen kıonış ben kıonışmayı sevărım otıracam ne kıonışacam dedım bınlara dedım bi şey olırsa yapışTıracım kıocam da yapı yapırdı kim ne dirse desın kıonışdım kıonışdım kıonışdım a sonra kâhdı geTTı geTdı bi daha dedı arabanın kilidı bırdı kaldı dedım arabanın kilidı bırdı kalmamış dedım bi daha⁽⁶⁵⁾içeri gelırsen kötü olir geTdı devırsi günü ne iş örirdim mesele kızım geldi dedı aney gene geldi o herif dedı ananla kıonışmak istırım bilmirim göynı biye düşmüş şımdı gidiler eskiden getmilerdı he bız dirik yerliler teziye yimek dörT gün fılan çoh böyük aşiret olırsa yanı on beş gunde olir normal bele Kendı halında öler dör gün olir esas⁽⁷⁰⁾uş gündır bırdı birez fazla olir mesele cenezede kesilmir ya bayram gelir arafa günü kesilir yoh ben yapırdım mesele bu sene işde kıaynım öldı bı sene heç yaPmadım Hazır hoş degil elde yaPdı mı daha hoş kıızlara veriler érkâhlere böyük eşyaları

oĥ bu kızlarkı ifah eşya oĥ mesele evinde ne eksikse verırım robotu mesele
 yortı veririĥ bı kızım ⁽⁷⁵⁾bağzı uya muya yapir bı kızıma dirım inná oyası ör-
 gánın dir bılmir oya dir geyiler nası geyilerdi çarşaf kibi gene dolanırdı a bele
 yanı gelinliĥ yoĥtırdı ben de geydım dedi ilam gey dedım ben kilolıyım gelín-
 liğ olmaz geydırdılar geydırdılar amma canım sıĥılırdı dedım hele bını yırtar
 atarım bu nemış za‘ yıfsın za‘ yıflára zúbun yaķışır boylı ⁽⁸⁰⁾oldısa ĥoř yaķışır
 gençken yiyin yiyin için gezın a şimdi ben gezemirim kimse bayram eTmez
 kimse bayram eTmez mesele bögün bayramdır herkás gider heyvanı kesēr
 átını dağıdır herkese kim etmıyláre verilēr a sona da devırsı gün de bayram-
 larını ediler şimdi bayram da eTmiler herkes evinde otırır eskısı kibi ĥe yoh
 virüsde ⁽⁸⁵⁾değıl allah bıze baĥtı bıze verdı eskısı kibi deĖiliĥ bıze baĥtı bıze
 vérdı mesele bının fıstığı çok olir demir olmiyanlara biráz verım gözı içine
 almasın mesele benim ağzımdaki bi tene olsa derım hele yarısını verım élá
 edán yoĥ adamları aĖırırıĥ beğzı a işde der bi hefteye ader yimek aĖırırıĥ
 daveT sürekli olir hema eskıde mevlıd olirdı a ⁽⁹⁰⁾bu mevlıdde aĥtı ĥesteliĥ
 ıĥtı a sona o ona edir a ele dolaşiler var işde gidiler diler ayağımızın reĥet
 olir mesele gidiler yanda otırileri bı da bi de bi tene yavanda var kayınbabam
 derdı birbine top atilerdi it dedi ses gelilerdi yanı o ader ki eyiler ha a şimdi
 bı yavandakı var bu köyn iindekını dávamlı söliler bi adam geTmiş onın ⁽⁹⁵⁾
 divarına ‘ayiP olmasın mesele adam fel kibi oldı öldı bılmemiş amır am
 am ağacı diler işde yoĥ ele bi şeler yoĥ e valla áskıden vardı ĥalal olsın

20. Metin
AD SOYAD: FİDAN AKBULUT
YAŞ: 74
MESLEK: EV HANIMI

(¹)herhangi bir doğum hazırlığı yoğtu evde doğururdıĝ ebeler doğurtirdi ben de evde doğururdum eşim deyirdi sigortamız var neye evde doğurırsın gel hastahnáye gidek ben dedim yoğ ben kórurım bir sabah kalkırdık yine günlük işlerimizi yapırdık bir gün kaynanama dedim anne benim karnım ağrı (⁵)dedi kızım sen doğuracağsan máhellemizde köylü bir ebe kadın vardı git-ti kadını çağırdı dedi bunun karnı ağrı ebe gelirdi bélíme bir yazma sarardı beni sallırdı deyirdi bebek düşsün ben üç çocuğumu da böyle evde doğur-dım doğumun ertesi günü kalkTım bütün evi süpürdüm yemeğimi yaPtım heç sanki doğum yapmamışam şimdikiler (¹⁰)gibi mi bizim zamanımızda öyley-di eskiden doğum yaPtıktan kırğ gün sonra bir yere gitmek yasağtı mesela davarımız hamileyse kırğı değer dirlerdi kırğ değmesi kötüydü ilk çocuğum kızdı ortaokula gidirdi ablamın oğluna vérdim ablam e yoğ démedim dedim ablamdır kırgınlıĝ olmasın arada eskiden böyleydi bir akraba istedise verilirdi (¹⁵)kızı okuldan çıkardıĝ gelin eTTiğ on beş yaşındaydı ablamgil fakirdi kalk-Tıĝ bunlara otuz tane koyun aldıĝ ben çocuklarımı çok nazlı böyüttüm eşim de bankacıydı durumumuz éiydi évlándiğında burda otırdı sona evlerini urfaya apardılar altı kızı var oğlan olsun diye hep dediğ bir tane daha getir öyle öyle hePsi kız oldu sünnete bir (²⁰)hafta kala kirvesiyle beraber gidir kıya-fet alırlardı kirveyle hanımına da bir kaT elbise alırlardı sonra köyde sünneti edirlerdi davetliler gelir takı takırdı sonra bir hafta kadar da millet kola alır ziyarete gidirdi misafirler cuma gününden gelirdi cumartesi sünnet çocuğuna kına gécesi yapılırdı diğér gün de sünnet edilirdi benim (²⁵)kaynanam gece öldü sabağa kadar başında beklediğ ağıt yakıldı sabah olunca kazanda su kay-naTTıĝ kadınlar evin avlusunda yağadılar sonra götürüp defnettiler kadınlar mázarlığa gitmirdi o zamanlar sonra otuz kırğ gün otururduĝ taziye için pilav fasulye yemekler yapırdık bazen biz yapırdık bazen eş dosT yapırdı ben ka-naviçe (³⁰)yasTık yüzü yorgan kılıfı çocuklara tulum pantolon yelek patik çok yapırdım şimdi her şey hazır olmuş kimse fazla el işi etmír doğunan halı kilim örtü ve perdelere işlenen desenler giysiler üzerinde kullanılan motifler vahşi kayvanları yaşam alanlarından uzak tutmağ için işlenirdi çeyiz için mutlaka

kanaviçe yastık yorğan kılıfı dantel ⁽³⁵⁾her şey yapılırdı aşureye dögme fasulye nohıt küncü incir Pekmez koyırdık ahşamdan ıslatırdıg sabah kazanı koyardıg ocağa pişirirdıg sonra konu komşuya dağıtırdıg turşu tuturdık biber yapırdık ezme yapırdıg meleme yapırdıg bastık kıрма yapırdıg davarımız vardı onun sütünden peynir yuğurT edirlerdi satirlerdi deriy denilen aletle ⁽⁴⁰⁾yuğurdu yayar yağını çıkarırdık o yağı ev yağı edirlerdi ya da satar geçimini onla sağlarlardı ayrıları da çorba edirlerdi damda buğday kaynatirlerdi sonra kurutirlerdi bunu köftelik pilavlık deye ayırilerdi

21. Metin
AD SOYAD: AZİZE KARAÇİZMELİ
YAŞ: -
MESLEK: EV HANIMI

(1)adım azize karaçizmeli on bir çocığım var sekkız kız üç erkek var kimisini evde doğırdım a bı iki tene üç teneyı evde doğırdım dışı çıhar hedik kaynadırır evlerá gönderırır kimse hediye verise versın vermise vermesın yoğ bızde ele çağırmaız bız yemeği gönderırır genler de hediyesını içine koyır gönderır cirok (5)valla o kader fazla anlaTmazdım he duyduğımız var bize eskiden zamanımızda işTe ıhTıyarlar vardı anlatırlerdı işde mässeledır cirokTır yoH valla ben heç bı şey Hatırlamim zulfıkar da bılır (...) ben fazla şe sevmem çoğ konuşmağı çoğ gezmeyi netekin cin bahsedilerdı niye ki aslan dağa gitmi orda netekin var yoğ olır velle (10)kimısı kırır günden sonra çıharir kimısı tez vahitte çıharir he o sarılığ hasTalığı için he kesen bırdı var köyde var kesene hediye aparır götürir verirsın bele kulağının ardına cilletten vurır samırsağı sürtiler birez de gözine koyiler az vuriler (...) işde bızım düğınlerimiz şen olır ben amca çocığı geldi istediler anamgil de (15)verdiler gelin oldım bızım zamanımızda sormilerdı ki yöh her geláne olır mı hesabına gelmiyene verirler mi olır mı önceliK işTe amca çocıqları istedise önceliK zün giyilerdı zün onındır zubbın yapılerdı rengi işde kadife yapıler kış da olsun yaz da olsun yaparlardı işde kadife yaparlar yoğ bızım zamanımızda maқыej yoğtı gelin giyinmede (20) işde aħşam kofu başına vurilerdı puş taħilerdı he başa taħılır he birez var bı kerış káder var şimdı yaPmiler bızım zamanımızda maқыej maқыej yoğ daha ben bu yaşı geleli maқыej yaPmamışım yöh sürme de hiş çeKmemişim ben yapmırım sevmırım görünürdü yaPmirim benim on bir tene çocığım var iki tene bekărım var yeddi kız (25)evlándırmışım iki de oğlan gene çoğ şükür zor değıl o da bı nur neğmeT süT parası kıza harcadıh kıza zatan daha iki misli üç misli harcadıh kalır mı hiç süT parası hinci altı milyar yedı milyar aliler süT parası başka yoğ bızde de yol dirler siz hılat dersiniz eskiden dayı oldu mı dayıya verilerdı kardeş oldu mı kardeşe verilerdı şimdı vermirler (30)eskiden birer altın parası alilerdı eskiden de vardı yoh eskiden kúrdele deldı bele kuşak vardı ona kuşak dilerdı onı bağlarlardı bele kırmızı rengli kardaşlerı bağlırdı kuşşah bele yassı olırdı bele bele bağlanırdı he onı da uç kez geçirirler adet ele her yere bahısen uç kere açır geçirirler şimdi gene o edet devam edir ama

k rdele bag rl r ku ak bi ⁽³⁵⁾yazma kibidir mani s liler ya (...) valla ben gen-
 nım bilmem ben ne gen li imda s lemi em ne  imdi s lemi em mesele d  n
 sahib  der b z geldih adleyi alma a o yanı bastih bu yanı bastih mesele azizeyi
  amıra bastih dirler o  ekilde dirler kına yogirirken s lilerdi k rt e s lilerdi
  ehirce s lilerdi he aliler aparirler gelinin evinden ⁽⁴⁰⁾bir  e g t rirler ya bi ta-
 ba  g t rirler ya bi teP  g t rirler he davul  alınır gevende gelir davul  alar
 aHraba olirse birlikte oynarlar aHraba olmasa oynamazlar b rda da g rani var
 mesele delil o var a ır oyunlar var   Te ya lılar yapir eskiden ya lılar  ıkirdi
 bıy  nı oynadırdı omzunu oynadırdı ne bılım bele orti gene  ı arlar orti hala
⁽⁴⁵⁾ azırda oynamayı sevenler var o yoh  alayda kim  o  oynirsa o  alayın
 ba ına ge ir ba zen dizilirler sıraylam ge erler mesele o ge en oynar sonra
 ge er orti yoh sı ıntı yoh zatan genelde aHraba evlili ları oldu ı i in heP ba-
 rabar oynarlar veya kızlar bel  dizilir  erk kler bele bi tenesi girir ba a ondan
 sonra di er gelinler de onun elini tutar ⁽⁵⁰⁾ alay bele uzar yoh  o  oynıyanlara
  a   a dirler t rk  bele sesi  o  olanlar s ylir  i  k fte yapıri  bele a  yapıri 
 he gelini pazar   lene getiriri  cumurtesi pilav yapıri    lene karabalı   o 
 oldu ı g n ma  i  yeter mı  i ekli a  vardır mercimeKTen yapılır tevler yapılır
 ocaga vurur  aynatırlar   de mercime i i ine atarlar  atı olir tevlev ⁽⁵⁵⁾ imdiki
 mercimeK  orbasına benzer ama mercimeK  katı olur i ine bamyadan kuru
 isot atirler bamya  urutiri  ecir  urutiri  isot  urutiri  hepsini  urutiri  yoh
 bizde yapılm r tarlamız var bele bi on on be  d n m var pamu  ekiri  eskiden
 bi zaman mercimek ekirdi  bu da ekirdi  arpa ekirdi  bu da ekT nse yer -
 ne mısır ekirler ⁽⁶⁰⁾pamu  ekildise bi  e ekilm r zatan cume g nleri ziyarata
 gidiler   Te mezara giT mirler her cume gidilir yoh o zaman gitmilerdi a ıT
 s lerler ya yoh ben bilm rım eskiden  ır  g n s rirdi bi ay s rirdi gene sela
 vardı sela okunirdi eski edetlerimizde    g n kimse   e gitmezdi tarlada  alı-
  an gene gitmezdi gelirdi otirirdi  ır  g ne  e elbise ⁽⁶⁵⁾yı anmazdı televizyon
  ala a ılm r devam edir d  n sehib  bi هفته on g n s rir kapı kom ıda iki
 g n    g n  adar a maz yine eyni  ekilde elbise asmaz devam edir yanı yanı
  o  olmir alı veri i gene yapırlar ama genelde bi  o ı namaza gidir eskiden
 b z bu  atılar  imdikiler  atı dir b z eskiden dam  st ne  ı ardih biri  a ır r-
 mı  ⁽⁷⁰⁾filan ki i  ldi diye  a ır rlemı  e bacıları otirdi ne keder virirse he en
 sonda sandık  alır bacıları otirir   te  arde leri otirir yanı bu da i ine arpa
 t kirler gelini damat indirir bi de kirive indirir b zım zamanımızda kirveler
 indirirdi bi de kızın ya ablası gidir ya da  arda ı arvadı gidir indirir  aynana

şeker atir bi kaçışlı alirdı bi ekmek alirdı ogıne ⁽⁷⁵⁾karşı gidirdı o zeman bardağ mevzusu yohtı yoh bızım zamanımızda dantel yohtı nakış vardı işde yatağın yüzü için yapir bele elbise için yapir içeri asilerdı o yastılıların üstını yapirdiğ yoh ben oya bılmem kızlar yapirler isim velle genler bililer ben isim bilmem işTe biráz pırınç aşı yapardı şahurda yiyirdiğ aşureyı yapir dağıdırı içine ⁽⁸⁰⁾ her şey koyırığ mesele yarma koyırığ üzüm koyırığ fistiğ koyırığ çirik koyırığ incir koyırığ beKmez filan koyırığ beKmez kıyan kıyır kıymayan kımir süT kıyırığ herkes gereken her şey ne yardım yapirler olırsa her şesını verirler kıan davasını bız görmedı bızım bırda kıan davası heç olmamış yanı barış yimegi araya giren büyüKler ⁽⁸⁵⁾oldığı zaman barış yimegi olir bırda köyün ileri gelenleri sözi geçenler büyüK aylelerden sözi geçenler araya girir zatan büyükler birleşdiğı zaman kimse bi söz kıonışamaz onın üstine söz kıomazlar onların kerarı nese odır ki uymayan olırsa büyüKler dir ki bı deva bından sonra bızım devamızdır artık bu o şekilde kıapanır bırda aşiret ⁽⁹⁰⁾yoh kıabileciliğ var büyü ayleler var aşireT daha çok ağalığ sistemı olir bırda mellıkgil var mesele hefizgil var bölünmüş ele köyün geneli ahraba oldığı için aşiret yoğ bızde otlar yoğ valla ben gennım heç ot mot görmedım meremhot mesele onlara ilağ milağ kıaynadir meremhot kıaynadilerdı soğanın suyunı kıaynadirler mesele haste oldığımız zaman ⁽⁹⁵⁾ya doğTora gidirdiğ ya da ilağ milağ evde yatirlerdı milleT toPlandı ya beraber urfi apardı kıardaşıma giddiğ bi gece orda kıaldığ orda davıl çaldılar sıçradılar yoğ para toPlanmır kim göynünden ne kıoparsa verir cebine kıoyir o zamanlar atTan aparirlermiş başka bilmiriğ

22. Metin
AD SOYAD: MEHMET AKBULUT
YAŞ: 75
MESLEK: ÇİFTÇİ

(1)dörT oğlim üç kızım var hePsi evli biri burda biri adıyamanda biri antePte torunlarım çoğTur bilmirim sayisini eskiden davetiye yoğtu maħale maħele dolaşıP daveT edirdik şimdi iletişim teknoloji ilerládiği için her şey daha kolay olır size gelin çığarmadan bahsedim biráz gelini maħallenin meydanına (5)çığarır başına para sepirdik eskiden altın çoğTu oğlumuzu kızımızı evárende bol bol saçardığ şimdi her şey baħalıdır o kadar harcayamıyırık bir de o zaman zengin fakir ayrımı yoğtu zengin de fakir de eşit para tağardı mesela yüz frenK bağı yüz on yüz yirmi gram ağıTma üç çift bileziK dörT tane de yüzük takardığ herkes (10)iki yüz gram altın takırdı illa bizim zamanımızda araba yoğtu at vardı kirvemiz yanımızda olurdu kirve bizim için çoğ önemliydi çocukların sünnetinde düğünlerde ortamı şen edirdi oynırdı kıdim türk kültüründe gençler karşılıklı niyeTlerini belli ettikten sonra kız isteme faslına geçilirdi erkek tarafının kızı alabilmesi için kızın babasına (15)para ya da háyvan vermesi gerekirdi kalın ve kalınlık olarak adlandırılan bu geleneK bir güvence bedeli olarak görülirdi kalın geleneği türkmenlerde çoğ erken çağlardan beri uygulanan bir geleneK olmuştır düğünlerin törenselliği tüm kültürlerde ortak bir özellikTi aile kurmağ her toplumda bir törenselliKle yapıldığı gibi (20)kadim türk toplumlarında da pek çoğ özgün gelenekler ortaya çıkmıştır örneğin islam öncesi türk toplumlarında da bekárete büyük bir önem verililyrdı ve bákire kızlara kapaklığ denirdi tam üç gün süren düğünlerin ilk gününe yalan çelpek ikinci gününe ise çın çelpek denilirdi bu günlerde düğün evinde toplanan türkmen kadınları (25)çelpeK denilen yufka benzeri hamuru açır ve saçta kavuriyirdi düğün evinin kapısına dualar ve nazar boncuqları asılıyirdi türkmen çadırı kurulıyirdi yemekler sabahın erken saatlerinde kazanlarla pişirilyirdi etli yemeklerin yaygın olduğı türkmen mutfağında düğün için büyükbaş hayvanın yanı sıra dörT beş adet koyun kesilyirdi (30)türkmen pilavı ile etli çorba düğün yimeKlerinin vazgeçilmez yimeKleri arasında yer alıyrdı türkmen gelinleri başlarına miğfere benzeyen guPba göğüslerine ise zırğa benzeyen ancak göz alıcı süslemelerle işlenmiş gülyaka takıyırıldardı gelinlerin parmaklarına da köken yüzük denilen birbirine bağı yüzükler takılıyirdi (35)

kırmızı renginin ağırlıkta olduğu gelinliğin hazırlanması aylar sürüyordu tarlamız var darı ekyik buğday ekyik pamuk ekyik biber ekyik mercimeK ekyik sarımsak ekyik eskiden daha çok şey ekerdiğ şimdi her şey bahalı olduğu için eskiye göre daha az şey ekyik

23. Metin
AD SOYAD: AZİZ AKBULUT
YAŞ: 68
MESLEK: EMEKLİ

(1)ben ilköğul mezunuyim ama şimdikilerden daha çoğ hesap kitaP bi-
lirem şimdikiler on sene okul oki hiçbir şey de bilmirler bizim zamanımızda
eğitim daha éiydi şimdiki gibi değildi bizde hocalar bizi dögerdi sille atardı
şimdikiler öğrenci ne yapırsa yapsin heç tokanmiler şimdikiler başıboş böyiler
(5)gençler boş zamanlarının büyük bölümünü internetTe geçiriyor aşıam oldu-
ğunda herkes bir araya geliyor ancak ortamda hiç kimse konuşmuyor herkes
elindeki telefona ya da tablete gömölüyor işte böyle zamanlarda neneler dede-
ler etraflarında oluP biteni anlamaya çalışıyor işin ilginç tarafı ise bu alışkan-
lığı yeni nesil anne ve babaların (10)edinmiş olmasıdır çok değil bundan yirmi
yıl öncesinde beslenme çantasına elma portakal gibi meyveler konulmazdı bir
zamanlar alım gücü olmayanların canı çekmesin diye özen gösterilirdi ya şim-
di yediği içTiği her şeyi bayıla bayıla fotoğraflayıp bunları sosyal medyada
paylaşan gençler türedir eTrafTa eskiden taziye oldisa komşiler (15)evde yemeK
pişirilerdi bize getirilerdi biz acımıza düşürdük sağ olsun eş dostT yemek ya-
piP getirirdi hazır yemek yaptı o zaman evde yapıp getirilerdi taziye bir hafta
sürirdi ondan sonra misafirleri evde ağırlardık evde dâvam edirdik taziyeye
şimdi taziye evleri var mevlit okuyup herkes dağılır sıkıntılı bir hayat geçiren
veya genç yaşta ölenlere (20)kadınlar tarafından ağıT yakılırdı ölü evinde taziye
süresince genelde yemek pişirilmezdi komşular ve akrabalar taziyeye gelen-
lere ikram etmeK için yemeK getirirlerdi yemeği getirenler sofrayı hazırlar
ve cânázâ sahipleriyle birlikte yemek yirdi eskiden üç gün sürirdi davul zurna
çalırdı çok eğlenceli geçirdi düğünde masaya (25)bir kutu koyarlerdi onun içi-
ne atırdık takacağımız parayı aTTığımız parayı mesela biri de aziz akbulutTan
beş yüz lera mehmet karşızmeliden iki yüz elli lera diye deftere yazırdı
mesela o bana yüz lera atıyorsa ben de onun iki sene sonraki düğünde yüz
iki yüz lera atırdım bizde gelinler için altın kemer olmazSa olmaslar arsında
(30)yer alırdı ki taraf arasında takı konusunda anlaşmaya varıldıktan sonra kız
ve oğlan evinden ikişer veya üçer kişiyle çarşıya gidilirdi çarşıda yüzük küpe
bilezik kolye ayakkabı terlik çanta makyaj malzemesi gibi kararlaştırılan eş-
yalar alınır bunun dışında da gelin olacak türkmen kızın aylesi tarafından da

taķı alınirdi görıcı usüliyle ⁽³⁵⁾evlándík zaten akrabamdır da nişanlıyken arada görışirdík zamanla sevdiğ birbirímizi doķuz çocuğum var altı kız üç érkák altı tanesi evlidir diğlerleri bekar bir tanesi antalyada biri burda biri öğreTmen hepsini böyiTTik işlerinde güçlerindeler işTe

24. Metin
AD SOYAD: FATMA KARAÇİZMELİ
YAŞ: 70
MESLEK: EV HANIMI

(1)âskıden köy ébesi ebe vardı o doğuTTurirdi kadınları şimdi herkes hastaneye gidir ávde doğuran yok loğusaya yaklaşım çocuğun göbek kordonu yıkanması ad koyma kırık basması ve al basmasına dönük adetler bilinen şekillerde görülirdi size biraz bunlardan bahsedim çocuk eve geldikTen sonra (5) yıkanması ‘adeti sırasında koltuk alTları koymasın diye Tuz sürülüyirdi bazen de cildin güzel olması için gül suyu sürülüyirdi çocuğun göbeK kordonunun düşmesinden sona göbeK kordonu inanca göre okul bahçesine ev içinde bir yere cami avlusuna veya ilerde olması düşünülen bir mekâna gömülereK saklanıyordu doğumun ilk (10)haftasından sonra loğusa ziyaretine gelenler mutlaka hediye getirirlerdi loğusa ziyaretine gelenlere loğusa şerbeti ikram edilirdi loğusa kadını al basmasından korumak için kırmızı bir kurdele veya taç başına takardiler loğusa kadınlar ve çocuklar kırkları çıkmadan bir araya getirilmezler ve karşılaştırılmazlardı loğusa (15)ziyaretine gelen yakın akrabalar yemek takımları getirirler yemek takımının içinde tavuk sulu pirinç çorba tavuk muhallebi mayalı hamurdan yapılan çörek kaymak ve meyve buluniyirdi doğumdan sonraki ikinci hafta ad koyma adeti ve töreni yapılyırdı ad koyma töreninde babanne tarafından yemeK veriliyordu bu yemek takımı içerisinde (20)çorba parça eT veya kebaP dolma börek fasulye bamya meyve ve eskiden hoşaf bulunuyirdi bu yemekTen sonra ayle büyükKlerinden birisi veya hoca çocuğun kulağına ezan okuyarak istenilen ismi söylir ve adını ben koydum yaşını allah versin diyerek tören bitirilirdi bebeğin ilk dişi çıkTıktan sonra da düzenlenen törene diş göllesi adı veriliyordu gölle (25)buğday nohut fasulye haşlanıp içine fındık ceviz kuru üzüm gibi çerezlerin de konularak yapılan Tuz veya şekerle iKram edilen bir çeşiT yiyeceKTir oğlumu görücü usulü ile evardım gelinimi ilk ben gördüm sonra oğluma da göstardım o da beğendi bu şekil evlendiler düğün iki gün sürdü cumartesi başladı pazar da (30)biTti biber dolmalık kurutirik salça yapırık bamya kurutirik bazı seneler de satarik eylül ayı gibi başlırik bu hazırlıklara biraz zorlanyık ama kızım gelinim yardım edir bana önce ayle büyükKleri gidir kıızı görir beğenirse oğlunu da götürir birbirleriyle konuşirler anlaşırlar sonra tatlını alıP gidirsin bir söz kesilir sonra da

nişan yapıliyir ⁽³⁵⁾oğlum benim alT katımda oturir gündüz sürekli beráberiz
yememiz içmámız berábár olir aqşam olunca evlerine gidirler gelínimi çok
sevirim kıızım kibi kıızımdan bir fárkı yok eskiden gelin almaya aTla gidilirdi
gelin ve damaT yöresál türkmen kıyafáTlárini geyerdí

Sözlük Bölümü Hazırlanırken Dikkate Alınan Esaslar

Bu alışmada Yaslıca aēzında kullanılan ancak ölçünlü Türkçede kullanılmayan ve şekil açısından farklılık gösteren sözcükler, sözlük bölümünde anlamıyla birlikte verilerek sunulmuştur.

Anlamı ile birlikte verilen sözcüklerle birlikte szcēn getiēi cümle metin ve satır numarasıyla birlikte aktarılmıştır.

SÖZLÜK

-A-

aftırışık: İçerisinde çeşitli sebzelerin bulunduğu yöresel bir yemek çeşidi. “aftırışığı tévlávdí” 6.-81.

aHıraba: Akraba. “aHıraba e durumu yerindá dá olan olmıyan ya bi torba şekár aparır ya iki kilo çay aparır indirir” 5.-76.

áv: Ev. “ávdá doğum yapardı” 1.-6.

-B-

bālı: Pahalı. ““araPlar bālı çoğ bālı” 3.-3.

başlıh: Başlık parası. “başlıh alin” 3.-2.

bıhta: Buğday. “ben gemi bilirsiz yani arpa bıhta” 19.-28.

boğda: Buğday. “boğdayı állá bıçardı” 1.-88.

buğrur: Bulgur. “buğrur pilavı” 8.-25.

-C-

ceğlaş: Yöreye özgü bir yemek çeşidi. “ceğlaş olur” 2.-35.

cenezi: Cenaze. “cenezi gelenlár ceneziy defin eTTise” 5.-68.

cılbar: Bir meyve çeşidi. “cılbar kaynadırdı” 15.-12.

cirok: Yörede masal veya efsane gibi anlatı türlerine verilen genel isim. “evsane cirok yok” 6.-90.

-Ç-

çakır tikení: Yaslıca yöresine özgü bir bitki adı. “çakır tikení vardı” 1.-102.

çamırçın zeyratı: Yaslıca yöresinde bulunan bir türbe ismi. “çamırçın zeyratı diyirih” 1.-90.

çelli ço: Yaslıca yöresinde oynanan bir oyun adı. “çelli ço oynardı” 8.-8.

çın çelpek: Yaslıca yöresinde düğünlerin ikinci gününe verilen ad. “ikinci gününe ise çın çelpek denilirdi” 22.-24.

çiğ: Çiğ köfte. “çiğ yapah” 16.-25.

çoban döşegi: Yaslıca yöresine ait bir bitki ismi. “çoban döşegi dirler” 12.-37.

çucıh: Çocuk. “e bi de biz çucıhlara şindiki kimi bele bahmazdı” 1.-17/18.

-D-

dana reş: Yaslıca yöresine ait bir yemek ismi. “dana reş yapılırdı” 2.-32.

dayza: Teyze. “dayza derih” 16.-5.

devvársi: Devrisi, ertesi. “devvársi günü gidiyeler” 17.-141.

-F-

fā‘lîk: Tohum. “fā‘lîk işlirdi” 17.-124.

fireng bağı: Halkın düğün hazırlığında yerine getirdikleri bir gelenek. “fireng bağı diyolar” 6.-42.

fistan: Elbise. “fistan déllardı” 10.-100.

-G-

gaziye: Düğünde takılan ismet adlı takının bir küçüğü. “gaziye vardı” 1.-46.

gévándá: Çalgı çalan kişi. “gévándálar gelir kızları vururdu” 1.-109.

guftûkî: Yaslıca yöresinde yapılan bir yemek çeşidi. “guftûkî yapırh” 11.-62.

gulîsor: Yaslıca yöresine ait bir bitki adı. “gulîsor vardı” 1.-103.

gurriz: Yaslıca yöresine ait bir bitki adı. “gurriz vardı” 1.-103.

-H-, -Ĥ-

hâcal: Duvarı kapatmak için kullanılan örtü veya halı benzeri bir nesne. “hâcal derlár” 1.-40.

Haĥ: Halk, el, yabancı. “Haĥın ĥısımlar gelir görilerdi” 7.-10/11.

-Ĭ-

ismeT: Düğünde takılan takıya verilen isim. “heP ismeTler béle béle büyük işTe” 7.-14.

issoT: Şanlıurfa yöresine özgü olan kırmızı toz biber çeşidi. “issoT göre nāna heP birbirne katır-sın” 18.-36/37.

-Ķ-, -K-

kalciK: Düğünde kızlara giydirilen kıyafette bağlanan kuşak benzeri nesne. “kalciK bağlilerdi” 11.-58.

ķara pırçıklı: Siyah havuç. “ķara pırçıklı sarı pırçıklı” 11.-100/101.

kénger: Yaslıca yöresine ait bir bitki adı. “kénger var e siS söyleyin” 12.-35.

kepirze kolik: Yaslıca yöresinde bulunan bir türbe ismi. “kepirze kolik ziyaretı diyoruz” 6.-84.

killor: Hamuru tatlı veya tuzlu olarak yapılan ve misafire ikram edilen bir hamur işi ismi. “killor yapıyeler” 8.-35.

ķırma: Yaslıca yöresinde yapılan kış hazırlığı eylemi. “ķırma yapardı” 2.-57/58.

ķırtık eşKilisi: Yaslıca yöresinde yapılan bir yemek ismi. “ķırtık eşKilisi yaparlar” 2.-31.

ķıçķık: Küçük. “ķıçķık kıızılar vardı” 2.-48.

koftiKli eşKili: Yaslıca yöresinde yapılan bir yemek ismi. “koftiKli eşKili olur” 2.-35.

kofu: Yaslıca yöresinde kıızlara düğünde başlarına takılan bir nesne. “işde o kofudan vurdu-lar başımıza” 1.-47/48.

kfd: Kfte. “kfd yaparlar” 1.-92.

kvr: Kirve. Sünnet merasiminde sünnet yapan aileye her konuda yardım eden kişi. “kvr getirir işTe” 1.-56.

-L-

lamacun: Lahmacun. “bi zaman lamacun unnar yoķtu” 1.-70.

leymun duzu: Limon tuzu. “ona da duzlu su leymun duzu baķķal-lardan sirke suyu onı da orıya koyırır” 11.-103.

lkz: Gaz lambası. “lkz m diyo-lar” 12.-53.

lePbık : Yaslıca yöresinde tezeğe verilen isim. “lePbık derdiğ” 12.-49.

-M-

maķver: Bastık yapılırken pekmezin bulamaç şekline getirilmesiyle elde edilen kıvama verilen isim. “maķver kaynadır bastığ edrlrdi” 2.-57.

melenķorT: Yaslıca yöresinde yetişen bir bitki ismi. “acı melenķorT” 4.-25.

mercimeKli çiğ : Çiğ köftenin içerisine mercimek koyularak yapılan bir çeşidi. “eşKilisi yaparlar mercimeKli çiğ” 2.-32.

meryem ķoT: Yaslıca yöresinde yetişen bir bitki ismi. “meryem ķoT vardı” 2.-78.

-N-

nna: Lahana. “nna bi isot” 11.-101.

--

mmi: Amca. “mmi sağlılrdi” 5.-20.

-P-

ptr puşi: Yaslıca yöresinde insanların boyun bölgesine taktığı bir atkı. “ptr puşi vardı” 7.-5/6.

-R-

rehel: Yaslıca yöresinde çeyiz görme-yeye gitmeye verilen isim. “rehel derdiğ” 16.-15.

-S-

sirim: Yaslıca yöresinde düğünde yapılan hazırlıklardan birinin ismi. “sirim var” 12.-34.

soğku: Buğday dövmeye yarayan oyuk taş. “bız soğku derdiğ” 16.-93.

söğülme: Yaslıca yöresinde yapılan patlıcanlı bir yemek adı. “söğülme yapın” 16.-27.

-Ş-

şılığ: Yaslıca yöresinde yapılan bir tatlı adı. “şılığ yapardığ” 2.-49.

-T-

tālik: Yaslıca yöresinde yetişen bir bitki adı. “tālik vardı” 4.-24.

teş: Yaslıca yöresinde bakır kazana verilen isim. “évde büyük teşler vardı” 1.-68.

tévleháv: Yaslıca yöresinde yapılan mercimek ve bulgur karışımından bir çorba adı. “tévleháv dirdiğ” 16.-86.

tirit: Yaslıca yöresinde tavukla yapılan bir yemek adı. “tavuğ keser tirit yaparlar” 2.-21/22.

tollık: Yaslıca yöresinde yetişen bir bitki adı. “tollık vardı” 1.-102/103.

torpağ: Toprak. “torpağ altımıza korlardı” 1.-8.

-Y-

yalan çelpek: Yaslıca yöresinde düğünlerin ilk gününe verile isim. “ilk gününe yalan çelpek” 22.-23.

yannıh: İçerisine yoğurt koyularak ayran yapılan bir nesne adı. “yannıh vardı” 18.-88.

yavan: Düzlük bir alan. “yavana ot getirirlerdi” 1.-20.

-Z-

zeyraT: Ziyaret, türbe. “halan da yapıyılar zeyraTlardan” 4.-33.

zūn: Zıbın. Yaslıca yöresindeki bayanların düğünde giydikleri kıyafet. “zūn giyilerdi” 21.-17/18.

SONUÇ

Yaslıca yöresinde 24 kaynak kişiden ses kaydı alınmış ve bu ses kayıtları yazıya geçirilmiştir. Yazıya geçirilen metinler transkribe edilmiş ve kullanılan transkript işaretlerinin hangi sese karşılık geldiği, çalışmanın başında gösterilmiştir. Yapılan incelemelerden hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. İncelenen ağız bölgesinde /k/ ve /h/ nszleri çok belirgin bir şekilde kullanılmış olup karakteristik bir özellik taşımaktadır.
2. İncelenen ağız bölgesinde /ŋ/ (nazal n) belirli sözcüklerde varlığını korumuştur.
3. Azerbaycan Türkçesinde sıkça kullanılan *-AndA* zarf-fiil ekinin Yaslıca ağzında da belirgin bir şekilde kullanıldığı grlmştir. Yaslıca ağzının bu özelliğinin Azerbaycan Türkçesi ile ortak olduğu grlmştir.
 - ışar-anda (ıkardığında) 18.-62.
 - ekıl-ende (ekildiğinde) 13.-111.
 - ever-ende (evlendirdiğinde) 7.-42.
 - gid-ende (gittiğinde) 18.-126.
 - urul-anda (kurulduğunda) 18.-70.
 - ol-anda (olduğunda) 12.-92.
4. Sözcüklerde bazı ikizleşmeler grlmştir. *yeddi, ikki ...* Bu zelliğin Azerbaycan Türkçesi ile ortak olduğu tespit edilmiştir.
5. Vasıta durumu ekinin *-nAn* biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir.
6. Yarı ince ünlülerin /*ā, ī, ū, ō*/ çok sık bir şekilde kullanıldığı grlmştir.

7. Aslı ünlü uzunlukları, ses düşmesi ve vurgu unsurları olmak üzere iki şekilde varlığını korumuştur.
8. *Kapalı e /é/* yoğun bir şekilde kullanılmış olup belli kelimelerde yoğunlaşmıştır.
9. Yaslıca ağzında ünsüz benzeşmesinin tam olmadığı görülmüştür.
10. Öyle” ve “Böyle” sözcükleri doğu grubu ağızlarında “éle”, “béle” olarak kullanılmaktadır. Yaslıca ağzında ise “Öyle” ve “Böyle” sözcükleri, “éle”, “béle” biçiminde kullanılması sebebiyle ağız bölgemizin doğu grubu ağızlarının bu yönüyle örtüştüğü görülmüştür.
 béle (böyle) 13.-113.
 éle (öyle) 17.-5.
 éleydi (öyleydi) 16.-66.
11. Yaslıca ağzı; ünsüz ikizleşmelerinin görülmesi, belirli ünsüzler arasında metatez olayının görülmesi, /g/ ünsüzünün korunması, şimdiki zaman ekinin dar ünlülü bir şekilde kullanılması özellikleriyle doğu grubu ağızlarına; /ɲ/ ünsüzünün korunması özelliğiyle de batı grubu ağızlarının özelliğini taşıdığı tespit edilmiştir. Ancak görüldüğü üzere Yaslıca ağzı, en çok doğu grubu ağızlarının özelliklerini taşımaktadır.
12. Yaslıca ağzında gırtlak ünsüzünün yüksek oranda kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu özellik Yaslıca ağzı için karakteristik bir özelliktir.
13. Yaslıca ağzında şimdiki zaman kipi ile geniş zaman kipinin **-Ir** eki ile ortak bir şekilde kullanıldığı görülmüştür.
14. Yaslıca ağzının Batı grubu ve Doğu grubu ağızlarına ait olan özellikleri **Tablo-1**'de gösterilmiştir:

Tablo-1

Batı Grubu Ağızları	Doğu Grubu Ağızları
Arka ve orta damak ünsüzü /ñ/, korunmuştur: aqlata 14.-46., değişik 10.-66. (düşük sıklıkta)	Ünlü kalınlaşmaları kalınlık-incelik uyumsuzluğuna sebep olur: dériğ 10.-67.
/è/ > /i/ değişmesi bütün Anadolu ağızlarında görülmekle beraber bu ağızlar kadar yoğun değildir: éla (öyle) 17.-3., élin (elin) 17.-9.	/ğ/ / /ğ/ ünsüzü, iki ünlü arasında ve hece sonunda korunur: bağlır 11.-96.
”/k/- > /g/-, /k/- > /ğ/- ve -/t/- > -/d/-“ değişmelerindeki yoğunluk da, bu ağızlarda fazladır: ğulPlu (kulplu) 6.-14., geni (kendi) 7.-36., çılhırdırlār (çıkartırlar) 7.-78.	/k/ / /k/ ünsüzü, ön seste korunur: kırğ 12.-66.
Duyulan geçmiş zaman eki çok şekillidir: duy-ma-mış 10.-73., gör-má-mış-im 12.-36.	Arapça ve Farsçanın ünlü ve ünsüzler üzerinde etkisi hissedilir : ‘ámmı 5.-20., ‘aráfá 5.-85.
	Zamir kökenli teklik 1. ve 2. şahıs ekleri ile bildirme ekleri geniş ünlülüdür: salaram 19.-3.

Tabloda görüldüğü gibi Yaslıca ağızında, doğu grubu ağızlarının özel-likleri neredeyse eşit oranda gözükmeğtedir.

KAYNAKÇA

- AKAR, A. (2009). Ağız Sözlükleri: Yöntem ve Sorunlar -I-. *Turkish Studies*, 4 (4), 1-11.
- AKAR, A. (2009). Ağız Sözlükleri: Yöntem ve Sorunlar -II-. *Turkish Studies*, 4 (16), 216-224.
- AKSAN, D. (1979-1982). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim I-II-III*. Ankara: TDK Yayınları.
- ARAL, E. (2022). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Birincil Uzun Ünlü Bulunan Kelimelerdeki İkincil Uzun Ünlüler. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi*, 6[1], 217-238.
- ASLAN, S.; AKAN, H. ve PEKMEZ, H. (2020). The Ethnobotanical investigation of Yaslıca town and Arıkök neighborhood, Biological Diversity and Conservation, 13/1, 44-61.
- BOZ, E. (2007). Adın Yükleme (Nesne) Durumu ve Tümceinin Nesne Ögesi Üzerine. *Turkish Studies*, 2[2], 102-108
- BOZ, E. (2007). *Türkiye Türkçesinde +{A} Durum Biçim Birimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- BOZ, E. (2008). Divanu Lügati't-Türk'te Belirli ve Belirsiz Nesne Yapıları. *Turkish Studies*, 3[1], 236-241.
- BOZ, E. (2002). "Türkiye Türkçesinde Uzun Ünlülerde Vurgu". *İlmî Araştırmalar*, 14, 29-36.
- BURAN, A. (2002). Konuşma Dili Yazı Dili İlişkileri ve Derleme Faaliyetleri. *Türkbilig*, 4, 97-104.
- DEMİR, N. (2012). Türkçe Ağız Araştırmalarında Bazı Yöntem Sorunları. *Diyalektolog*, 4, 1-8.
- DÖNMEZ, D. Ö. ve KOÇ, F. (2019). *Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Gözene Köyü Ağızı*. Ankara: Sonçağ Yayınları.
- DÖNMEZ, Ö. D. (2012). *Kuzeydoğu Bulgaristan Silistre ili Dulovo/Akkadınlar ilçesi Türk ağızları*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- EKER, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- ERCİLASUN, A. B. (1999). *Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri, Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni*. Ankara: TDK Yayınları.
- ERCİLASUN, A. B. (1999). Türk Dili Araştırmalarının Bugünkü Durumu Ve Sorunlar. *Gazi Türkiyat*, 1(5), 143-155.

- ERDEM, M. D. (2006). Ağızlardan Etkilenme Derecelerine Göre Osmanlı ve Eski Anadolu Türkçesi Metinleri ve Bu Metinlerin Diline Kaynaklık Eden Ağızlar. *İlmî Araştırmalar*, 22, 83-110.
- ERDEM, M. E. (2008). Anadolu Ağızlarında Görülen Birincil Ünlü Uzunlukları Üzerine, *Turkish Studies*, 3[3], 502-562.
- ERGİN, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayıncılık.
- GEMALMAZ, E. (2010). *Ağız Bilimi Araştırmaları Üzerine Genellemeler. Türkçenin Derin Yapısı*, (Yay. Hzl. Cengiz Alyılmaz-Osman Mert), Ankara: Belen Yayıncılık, 331-349.
- GÜLENSOY, T. (1988). *Kütahya ve Yöresi Ağızları*. Ankara: TDK Yayınları.
- GÜLER, M. (2012). Türkiye'deki İl Ve İlçe Ağızları Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmalarla İlgili Bir Değerlendirme, *Turkish Studies*, 7/4, 1835-1861.
- GÜNEŞ, İ. (2020). Urfa Merkez Ağızı İle Azerbaycan Türkçesi Arasındaki Ortak Özellikler. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 242-264.
- HALAÇOĞLU, Y. Osmanlı Arşiv Ve Kayıtlarında Türkmen Obaları Ve Yaşadıkları Yerleşim Yerleri, Cilt 6, s. 57.
- KARAAĞAÇ, G. (2012). *Türkçenin Ses Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- KARADENİZ, H. B. (1999). *XVI. Yüzyılda Rum Kale*. Ankara: TTK Yayınları.
- KARAHAN, L. (2014). *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*. Ankara: TDK Yayınları.
- KARAHAN, L. (2016). "Türkiye Türkçesi Ağızlarında η>y değişmesi". *Türk Dili Üzerine İncelemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARAHAN, L. (1999). *Yükleme (Accusative) ve İlgi (Genitive) Hâli Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KOÇ, F. (2020). Karışık Dilli Eserlerin Fonetik Özellikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Milî Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4[1], s. 55-68.
- KORKMAZ, Z. (2005). *Anadolu Ağızları Üzerindeki Araştırmaların Bugünkü Durumu ve Karşılaştığı Sorunlar, Türk Dili Üzerine Araştırmalar II*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KORKMAZ, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- KÜRKCÜOĞLU, K. E. (1991). *Urfa Ağızı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ÖZÇELİK, S. (1997). *Urfa Merkez Ağızı*. Ankara: TDK Yayınları.
- ÖZEK, F. (2012). Türkiye Türkçesi Doğu Grubu Ağızlarında Şimdiki Zaman Ekleri. *Turkish Studies*, 7[1], 1751-1765.
- ÖZEK, F. Ve SAĞLAM, B. (2016). +DAN Çıkma Hâli Ekinin Vasıta ve Bulunma Hâli İşlevi Üzerine. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 13-18.
- SAĞIR, M. (1995). Anadolu Ağızlarında Ünsüzler. *Belleten*, 43, 391-409.
- TEKİN, T. (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Ankara: Simurg Yayınları.

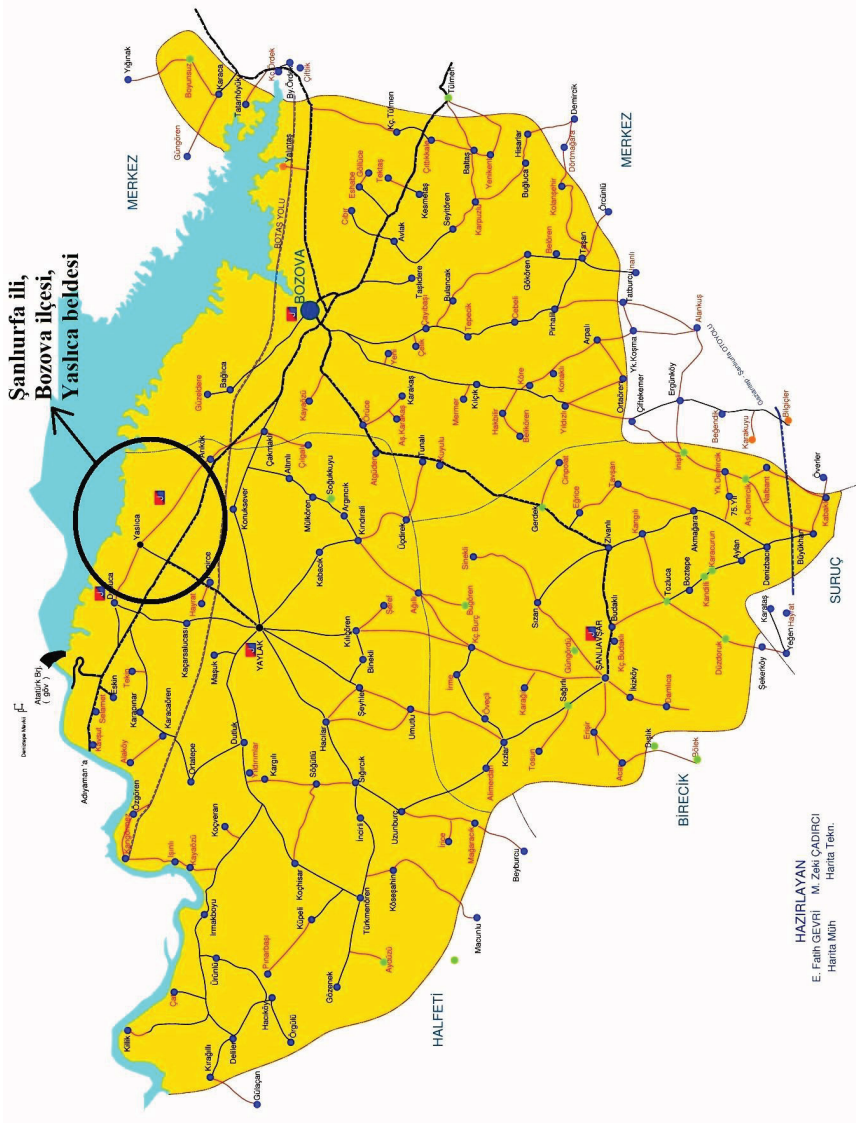
- TÜRK, O. (2020). Kültürel Miras Olarak Hayvanların Ataszlerimize Kattıkları Anlam zerine Bir Değerlendirme. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 11 [44], s. 320-334.
- TÜRK, O. ve KOÇ, F. (2021). *Anadolu Sahasında Yazılmış Karışık Dilli Eserlerde İsim ekim Ekleri*. Ankara: Sonçağ Yayınları.
- UYSAL, İ. N. (2012). Ağız Araştırmalarında Bağlamsal Sözlük ve Dizin Kullanımı. *Di-yalektolog*, 5, 55-62.
- YILDIZ, O. (2016). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Geniz nlleri. *Di-yalektolog*, [12], 1-24.

İnternet Kaynakları

https://tr.wikipedia.org/wiki/Yaslıca,_Bozova

(<https://www.nufusune.com/174091-sanliurfa-bozova-yaslica-mahallesi-nufusu>).

Harita-1

Harita-2

